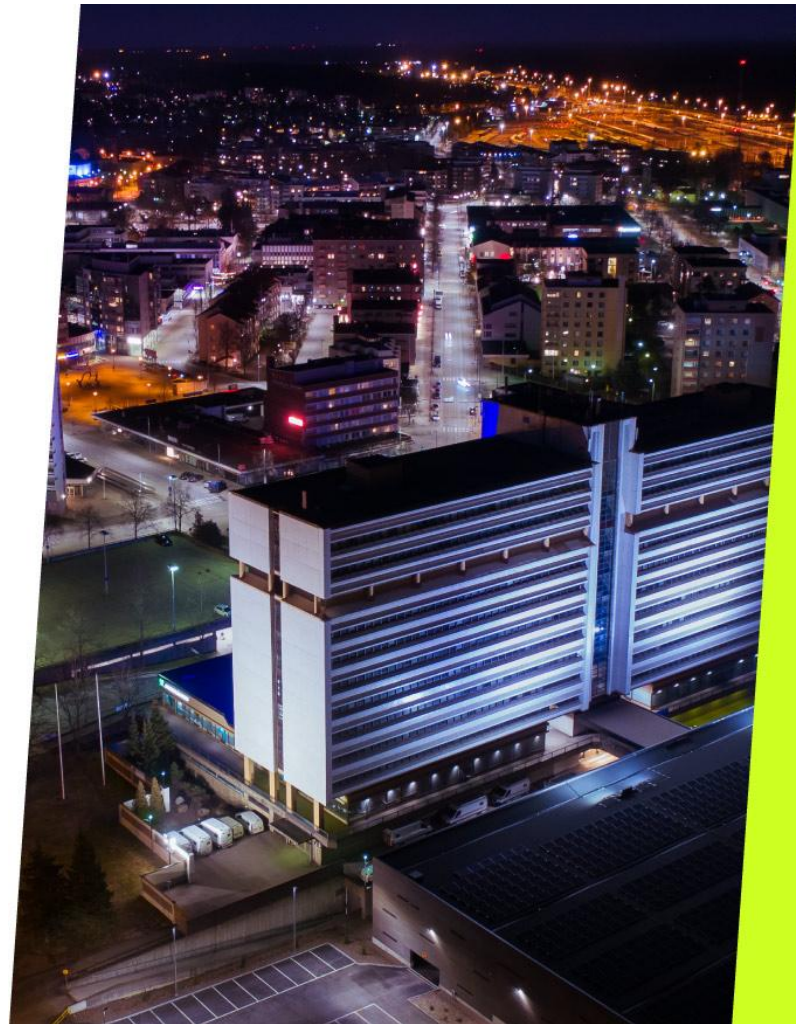

KOUVOLA

Talousarvio 2026 & taloussuunnitelma 2026–2029

Kouvolan kaupunki

Kaupunginvaltuusto 8.12.2025

Sisällysluettelo

1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	1
2	Yleiset lähtökohdat	2
2.1	Kouvolan kaupungin toimintaympäristö.....	2
2.1.1	Kouvolan kaupungin organisaatio	2
2.1.2	Väestö	3
2.1.3	Työ	6
2.1.4	Asuminen	7
2.2	Taloudelliset lähtökohdat.....	7
2.2.1	Yleinen taloudellinen tilanne.....	7
2.2.2	Kuntatalous	8
2.2.3	Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne	9
2.2.4	Vuoden 2026 ja vuosien 2026-2029 taloussuunnitelman laadinta	11
2.3	Talousarvion rakenne ja sitovuus.....	15
2.3.1	Talousarvion osat.....	15
2.3.2	Talousarvion sitovuus.....	15
2.3.3	Tilivelvollisuus	16
2.4	Henkilöstö.....	18
2.5	Kouvolan kaupunkistrategia	21
2.5.1	Edunvalvontasuunnitelma	24
2.5.2	Kärki- ja edunvalvontahankkeet	25
2.6	Hyvinvointisuunnitelma.....	28
2.7	Kuntakonsernin riskianalyysi.....	29
2.8	Kouvolan kaupungin konserni	32
3	Käyttötalousosa	40
3.1	Elinvoimapaalvelut	40
3.1.1	Tarkastuslautakunta	40
3.1.2	Kaupunginhallitus	41
3.2	Sivistys	49
3.2.1	Kasvatus- ja opetuslautakunta	49
3.2.2	Liikunta- ja kulttuurilautakunta.....	54
3.3	Tekniikka ja ympäristö.....	60
3.3.1	Tekninen lautakunta	60
3.3.2	Kymen jätelautakunta.....	68
3.4	Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin	72
4	Tuloslaskelmaosa	73
5	Investointiosa.....	77
6	Rahoitusosa.....	81

7	Liitteet	83
7.1	Investointisuunnitelma vuosina 2026-2029	83
7.2	Investointien 10 vuoden suunnitelma	85
7.3	Merkittävimpien investointien erittelyt.....	86

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Ensi vuoteen päästään kohtuullisen positiivisissa merkeissä. Lievää talouskasvua valtakunnan tasolla on ennakoitu, mutta elpymistä jarruttaa erityisesti yksityisen kulutuksen heikko kehitys. Julkinen talous Suomessa on edelleen tiukoilla. Kuntatalouden alijäämän arvioidaan kasvavan entisestään. Kuntien verotulojen kehitys näyttäisi kuitenkin ensi vuonna paranevan hieman.

Talouden tasapainottaminen vaatii meiltä sitkeyttä ja pitkäjänteisyyttä. Kouvola on tehnyt usean valtuustokauden ajan palveluverkon tarkastelua väestönkehitys huomioiden ja sopeuttanut toimintaansa. Olemme saaneet hillittyä käyttötalousmenojen kasvua ja työ alkaa tuottaa tulosta. Tilikauden 2026 tulos on ennusteiden mukaan lievästi positiivinen 1,1 miljoonaa euroa. Tämä on hyvä suunta.

Viime valtuustokaudella tehtiin monia kuntalaisten hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaa edistäviä päätöksiä. Niiden taustalla on ollut yhteinen tahto kehittää kaupunkia ja rakentaa parempaa tulevaisuutta kouvolaalaisille. Isojen investointipäätösten vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen. Uskon, että niiden myötä Kouvolan elinvoimaisuus ja vetovoima kasvavat.

Lapset ja nuoret ovat olleet meille yritysten ohella painopistealueitamme jo usean vuoden ajan. Tämä näkyy investoinneissa ja kehittämisen kohteissa. Vaikka palveluverkkoa joudutaan tiivistämään, voimme kehittää toimintaa olemassa olevilla resursseilla. Samalla kehitämme toimintamme laatua, josta esimerkkinä voi nostaa hyvät oppimisympäristöt. Merkittävät investoinnit kouluverkkoon tuovat myös uusia, monimuotoisia tiloja, joissa on hyvä oppia ja kehittyä – ja opettaa.

Kaupunki-infrastruktuuria kehitetään yritysten tarpeita silmällä pitäen, jotta voidaan luoda puitteita kasvattaa yritystoimintaa. Lisäämme edelleen yrityksille sopivien tonttien tarjontaa hyvien liikenneyhteyksien varrelta. Suurille yritystonteille on kysyntää, joten pyrimme aikaansaamaan ennen kaikkea niitä. Yhdessä Kinnon kanssa autamme yrityksiä luomaan kumppaniverkostoja ja näin kehittämään toimintaansa tukevaa ekosysteemiä.

Kun tuomme esiin vahvuuksiamme ja saamme palveluverkon sekä rakenteet optimaalisiksi, Kouvola voi erottautua ja lisätä houkuttelevuuttaan työnteon, asumisen ja yrittämisen paikkana.

Panostamme myös merkittävästi liikuntaan ja kulttuuriin. Urheilupuiston alueesta kehitetään ainutlaatuinen liikunnan, kulttuurin ja virkistyksen keskittymä. Puistoa uudistetaan ja sen ympärillä on käynnissä useita merkittäviä tulevaisuuden investointeja; uusi uimahalli ja teatterin peruskorjaus ja laajennus. Monitoimiareenan suunnittelu on meneillään. Samalla on käännetty katseet keskustaan kokonaisuutena, ja kärkihanke on laajentunut torille ja aseman alueelle.

Ja moni hanke on edennyt: Inkeröisten monitoimitalo valmistui elokuussa ja kouluvuosi päästiin aloittamaan uusissa hienoissa tiloissa. Myös Eskolanmäen liikuntahalli saatiin valmiiksi ja se tarjoaa kipeästi kaivattua liikuntatilaa alueen kouluille sekä urheiluseuroille. Uuden uimahallin peruskivi muurattiin ja teatterin rakennustyöt käynnistyivät kesällä. Kuusankosken urheilutalon saneeraus on hyvässä vauhdissa.

Olemme saaneet useita yksityisiä investointeja niin kotimaasta kuin kansainvälisesti. Näkyvimpinä onnistumisina datakeskusinvestoinnit sekä aurinkovoimahankkeet. Uusia tunnustelujakin on käynnissä. Nämä ovat tuoneet hyvää virettä ja tulevaisuudenuskoa kaupunkiin. Yritysten sijoittuminen Kouvolaan on meille äärettömän tärkeää – vain siten saamme kaupunkiin uutta elinvoimaa ja työpaikkoja.

Kouvolan kaupunkistrategian päivitystyö käynnistyi viime syksynä. Työssä ovat olleet mukana niin luottamushenkilöt, sidosryhmät, toimialojen johtoryhmät sekä henkilöstö. Myös nuorten ja kuntalaisten ääntä on kuultu. Tällä valtuustokaudella sopeudutaan älykkäästi ja samalla rakennetaan edellytyksiä saada kasvua tulevina vuosikymmeninä. Tulevaisuuden usko ja yhteistyökyky määrittelevät pitkälti sen, kääntäkö strategia kaupungin kehityksen suuntaa. Asenne ratkaisee. Strategia antaa tulevaisuuden suunnan.

Marita Toikka
Kaupunginjohtaja

2 Yleiset lähtökohdat

2.1 Kouvolan kaupungin toimintaympäristö

2.1.1 Kouvolan kaupungin organisaatio

Kouvolan kaupungin toimielin- ja palveluorganisaation muodostavat kolme toimialaa sekä niihin liittyvä luottamushenkilörakenne ja kaupungin johto. Organisaation ohjausmekanismi perustuu kaupunkistrategiaan.

Luottamushenkilöorganisaatio koostuu kaupunginvaltuustosta, kaupunginhallituksesta ja sen alaisesta elinvoima- ja työllisyysjaostosta, keskusvaalilautakunnasta, tarkastuslautakunnasta, kasvatus- ja opetuslautakunnasta, liikunta- ja kulttuurilautakunnasta, teknisestä lautakunnasta ja sen alaisesta lupajaostosta sekä Kymen jätelautakunnasta.

Kuva 1: Kouvolan kaupungin luottamushenkilöorganisaatio

Kaupungin palveluorganisaation toimialat ovat Elinvoimapalvelut, Sivistys sekä Tekniikka ja ympäristö. Kaupungin strategisesta ohjauksesta (talous, henkilöstö ja hallinto), toiminnanohjauksesta sekä edunvalvonnasta vastaa kaupunginjohtaja. Toimialajohtajat vastaavat kaupunginjohtajan alaisuudessa kaupungin kolmen substanssitoimialan johtamisesta.

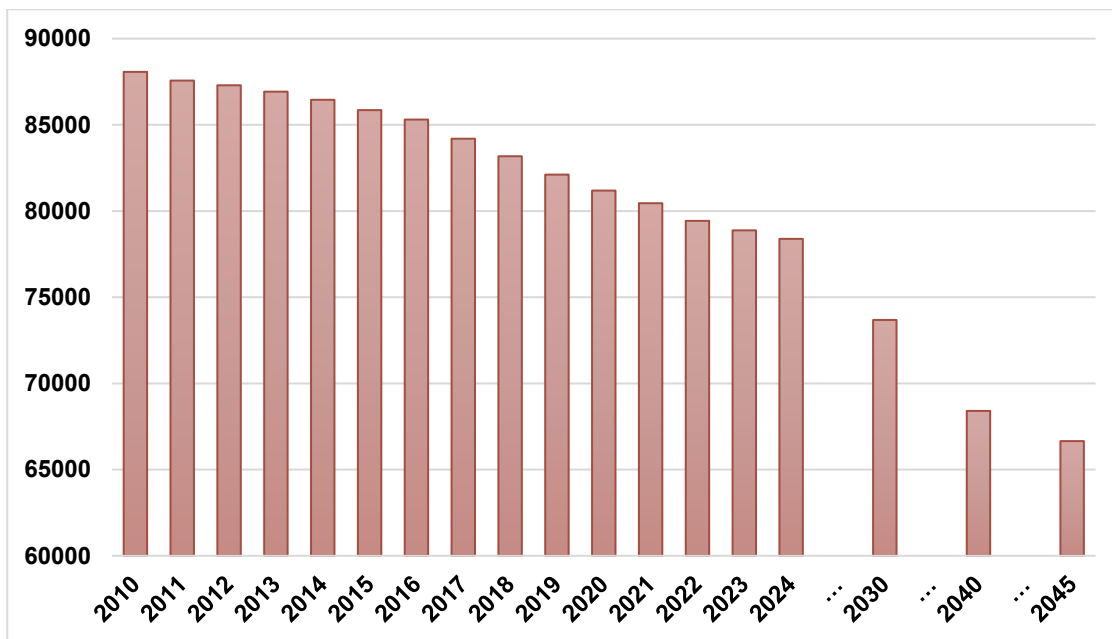
Kuva 2: Kouvolan kaupungin palveluorganisaatio

Elinvoimapalvelut -toimialan palveluina ovat Konsernipalvelut, Elinvoima- ja työllisyyspalvelut, Tilapalvelut. Sivistystyksen toimialan palveluina ovat varhaiskasvatus, perusopetus ja nuorisotoiminta, toinen aste ja korkeakoulutus, liikunta sekä kulttuuri ja vapaa sivistystyö. Tekniikka ja ympäristö –toimialan palveluina ovat viranomaispalvelut, kaupunkisuunnittelu, yhdyskuntatekniikka ja kiinteistöpalvelut.

2.1.2 Väestö

Tulevaisuuden palvelutarpeita arvioidaan pääasiassa väestömäärän kehityksen ja väestörakenteen muutosten perusteella. Kouvolan väestömäärä on laskeva ja ennusteiden perusteella laskeva suunta jatkuu edelleen. Ennusteet perustuvat toteutuneeseen kehitykseen ja siitä johdettuun todennäköiseen tulevaan kehitykseen.

Kouvolassa asui vuoden 2024 lopussa 78 386 henkilöä. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Kouvolan väestö on vähentynyt 7 469 hengellä eli 8,7 %, mikä on suurimmista kaupungeista (C21 kaupungit) eniten. Kouvolan väestörakenne on epäedullinen, lasten ja nuorten sekä työikäisten määrä on vähentynyt runsaasti ja ikääntyneiden määrä kasvaa. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 12,1 %, 15–64 -vuotiaiden 57,3 % ja 65 vuotta täyttäneiden 30,6 %. Vastaavat osuudet koko maassa ovat 14,6 %, 61,9 % ja 23,6 %.

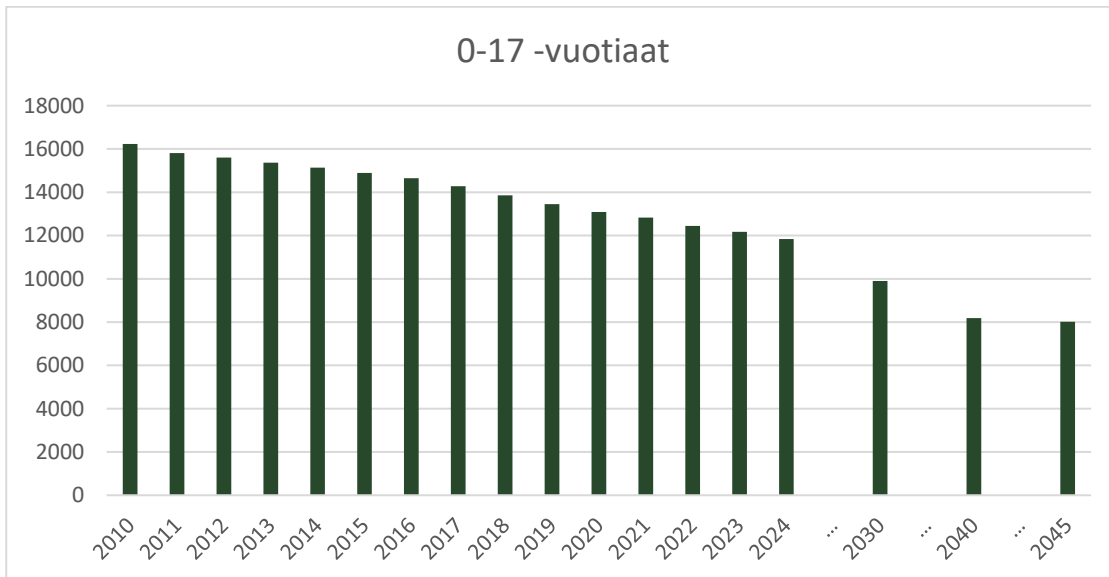

Kuva 3: Kouvolan kaupungin väestönkehitys vuosina 2010–2024 sekä ennusteet vuosille 2030,2040 ja 2045

Väestömäärä laskee luonnollisen väestökehityksen ja kuntien välisen muuttotappion vuoksi. Väestön väheneminen on kuitenkin hidastunut kasvaneen maahanmuuton ansiosta.

Vuonna 2024 Kouvolassa syntyi 389 lasta ja kuoli 1 120 henkilöä. Kouvolaan muutti muualta Suomesta 2 134 henkilöä ja Kouvolasta muualle Suomeen 2 482. Ulkomailta Kouvolaan muutti 681 henkilöä ja Kouvolasta ulkomaille 90 eli nettomaahanmuutto oli 591, mikä on korkein koskaan. Vuoden 2025 maahanmuutto jää alhaisemmaksi.

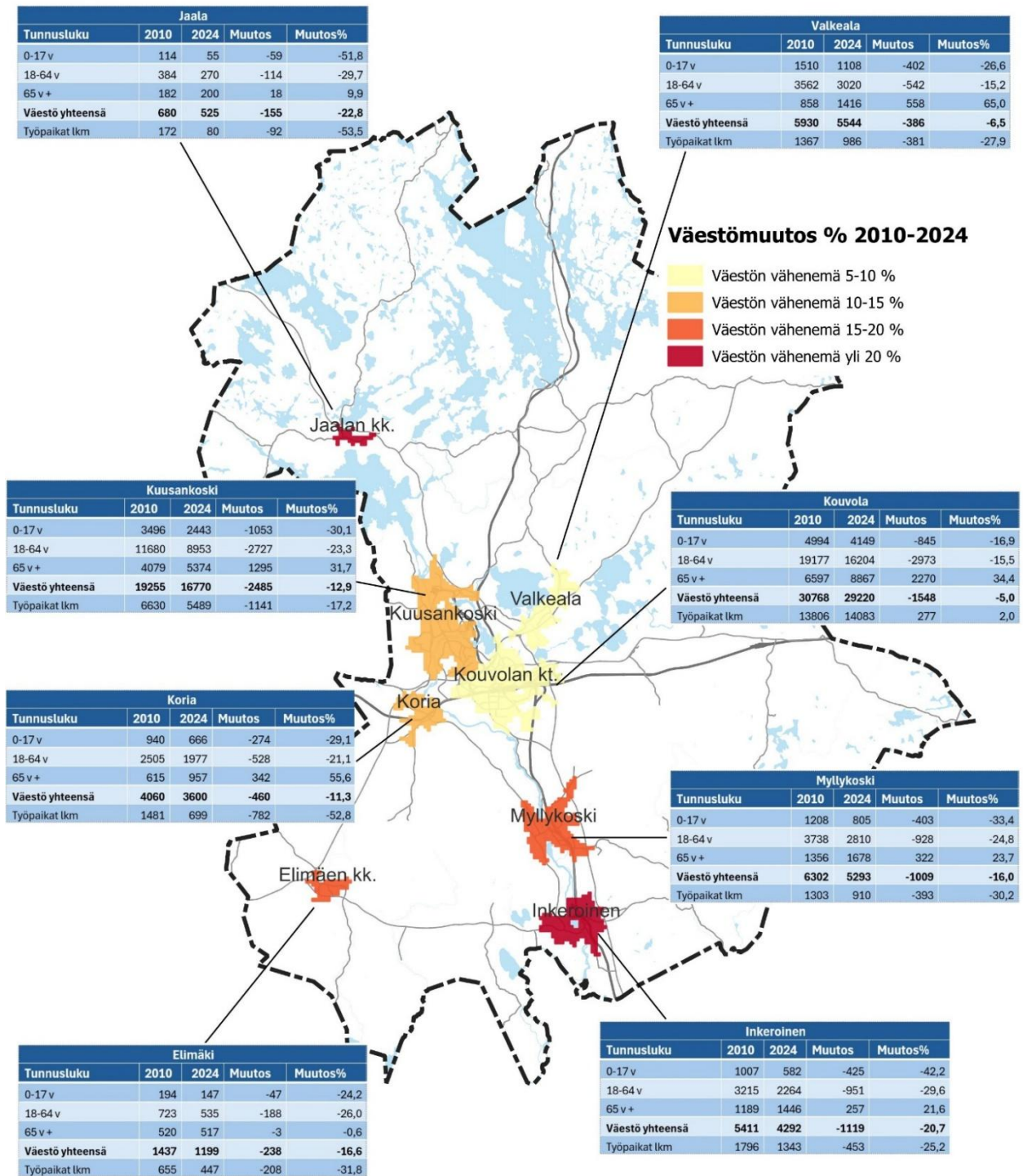
Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2030 Kouvolassa on 73 682 asukasta, 68 405 vuonna 2040 ja 66 654 vuonna 2045. Syntyvyyden vähenemisen myötä erityisesti lasten ja nuorten määrä vähenee. Lasten ja nuorten määrä on Kouvolassa vähentynyt runsaasti. 0–17 -vuotiaiden osalta vähennys on 4 390 lasta eli 27 % vuodesta 2010 vuoteen 2024. Ennusteen mukaan 0–17 -vuotiaita on Kouvolassa 9 901 vuonna 2030, 8 184 vuonna 2040 ja 8 011 vuonna 2045. (Lähde: Tilastokeskus.) Koska syntyvyys on pienentynyt Tilastokeskuksen ennustetta enemmän, myös 0-17 -vuotiaiden määrä vähenee enemmän. Kaupungin oman ennusteen mukaan 0-17 -vuotiaita on 9 655 vuonna 2030 ja 7 732 vuonna 2040.

Kuva 4: 0-17 -vuotiaiden määrän väestönkehitys vuosina 2010-2024 sekä ennusteet vuosille 2030,2040 ja 2045

Väestön- ja työpaikkojen muutosta taajamittain on tarkasteltu Kouvolan seitsemässä suurimmassa taajamassa. Kouvolan keskustaajama muodostuu Kuusankosken keskustasta ja Kouvolan keskustasta ja niitä on tässä tarkasteltu erikseen. Koko Kouvolan taajama-aste on 86,1 %, mikä tarkoittaa taajamissa asuvien ihmisten osuutta koko kaupungin väestöstä. Vuoden 2023 tilaston mukaan Kouvolassa asui taajamissa 67 351 asukasta, haja-asutusalueella 10 883 ja muilla alueilla 646, mikä tarkoittaa henkilöitä, joiden asuinpaikan koordinaatteja ei ole tiedossa. Taajama-aste on kasvanut tarkasteluajanjaksolla 0,6 %-yksikköä. (Lähde: Tilastokeskus.)

Kouvolassa on työpaikkoja 29 271 kpl, näistä taajama-alueella sijaitsee 24 726 työpaikkaa eli 85 % ja haja-asutusalueella 4 545 eli 15 %. Myös työpaikat ovat vähentyneet kaikissa taajamissa lukuun ottamatta Kouvolan keskustaa, jossa on pientä kasvua. (Lähde: Elinympäristön tietopalvelu Liiteri.)

Kuva 5: Väestö- ja työpaikkamuutos taajamittain 2010-2024

2.1.3 Työ

KEHA-keskuksen tilastoyhteenveto Kouvolan työllisyysalueelta sisältää elokuun 2025 tilanteen, jota peilataan vuodentakaiseen. Elokuun lopussa Kouvolaissa työttömiä työnhakijoita oli 4415. Nousua edelliseen vuoteen on 538 (13,9 %) henkilöä. Aktivointiasteeseen laskettavissa palveluissa asiakkaita oli elokuussa 867, mikä on 543 (-38,5 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna. Koko maassa työttömyys kasvoi vuodentakaiseen 11,3 % ja aktivointiasteeseen laskettavissa palveluissa oli 27,3 % vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna.

Elokuussa työttömien osuus työvoimasta oli Kouvolaissa 12,6 % kun se vastaavaan aikaan viime vuonna oli 11,0 %. Lomautettujen määrä työttömistä työnhakijoista oli 280. Koko maan osalta työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli elokuussa 2025 11,5 %. Kaakkois-Suomessa osuus oli 12,7 % ja Kymenlaaksossa 13,0 %.

Alle 25-vuotiaita nuori oli elokuun lopussa Kouvolaissa työttömänä 462. Se on 89 (23,9 %) enemmän kuin vastaavaan aikaan edellisvuonna. Nuorten osuus kaikista työttömistä oli n. 10,5 % kun se oli elokuussa 2024 n. 9,6 %. Yli 50-vuotiaita työttömiä oli elokuun lopussa 1842. Heidän osuutensa kaikista työttömistä oli n. 41,7 %. Kasvua edellisvuoteen on tapahtunut 177 henkilöä (10,6 %). Tuolloin yli 50-vuotiaiden osuus (n. 42,9 %) kaikista työttömistä oli hieman suurempi kuin nyt.

Pitkäaikaistyöttömiä eli yli 12 kk työttömänä olleita oli Kouvolaissa elokuun lopussa 1791 eli n. 40,6 % kaikista alueen työttömistä. Edellisvuoden elokuuhun verrattuna pitkäaikaistyöttömiä oli 591 (49,3 %) enemmän.

Avoimia työpaikkoja oli työnvälitystilaston mukaan elokuun aikana 454, mikä oli 10,1 % vähemmän kuin edellisvuonna vastaavaan aikaan. Kuukauden uusia työpaikkoja oli 294, mikä oli taas 12,2 % enemmän kuin viime elokuussa. Julkiset tilastot perustuvat työmarkkinatoriaineistoon, joka ei kata kaikkia avoimia työpaikkoja, joten lukuihin tulee suhtautua varauksellisesti. (Lähde: Työllisyyskatsaus, koko maa – Elokuu 2025., Työllisyyskatsaus, Kaakkois-Suomi – Elokuu 2025., KEHA-keskus, työnvälitystilasto, tilastoyhteenveto.)

Muutosneuvotteluita on Kouvolaissa työllisyys- ja yrityspalvelujen tietojen mukaan ollut reilu 90 tänä vuonna, joissa on irtisanottu noin 250 henkilöä ja lomautettu pääosin osa-aikaisesti noin 1500 henkilöä. Tämän vuoden suurimmat irtisanomiset Kouvolaissa ovat toteuttaneet UPM Kymi Oy, Eduko Oy ja Finnish Food Factory Oy. Konkurssien tilastointi on vajavaista, mutta isompia konkurseja työllisyys- ja yrityspalveluilla on tälle vuodelle tiedossa 7 kpl.

Kouvolan ja Kymenlaakson työmarkkinat elävät käännekohtaa. Työttömyysaste on yhä maan keskiarvoa korkeampi, ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys sekä nuorten ja maahanmuuttajien työmarkkina-asema vaativat määrätietoista ratkaisuja. Samaan aikaan yritykset kamppailevat osaajapulasta, ja suurten investointien mahdollisuudet edellyttävät meiltä kykyä toimia aktiivisena kumppanina niin työnantajille kuin työnhakijoille. Vuonna 2026 Kouvolan työllisyys- ja yrityspalvelujen tehtävänä on vastata tähän kaksoishaasteeseen: vähentää työttömyyttä ja rakentaa yritysten kasvuedellytyksiä.

Strategisena suuntana on vahvistaa Kouvolan kestävä kasvua ja elinvoimaa. Rakennamme yritysliittymiä verkostoja ja klustereita, jotka vauhdittavat vihreää siirtymää sekä paikallistalouden selkärankaa. Kansainvälisyyden lisääminen ja maahanmuuttajien parempi kotoutuminen nähdään osana väestönkehityksen kääntämistä myönteiseksi. Samalla tuemme yrityksiä uudistumaan kestävästi. Tavoitteena on, että palvelumme auttavat yrityksiä löytämään oikeat osaajat ja hyödyntämään digitalisaation mahdollisuudet. Työllisyyden näkökulmasta tämä tarkoittaa entistä vaikuttavampia työnvälitys- ja valmennuspalveluja, joissa työnhakijoiden potentiaali kohtaa yritysten tarpeet. Meidän on panostettava vahvasti ja määrätietoisesti työnvälityspalveluiden todelliseen

uudistumiseen, jotta palveluiden vaikuttavuus kasvaa ja työnhakijat saavat vahvemmin työmarkkinoihin sopivaa osaamista lisäävää palvelua ja kohtaanto alueella toimisi paremmin.

Kouvolan työllisyys- ja yrityspalvelut toimivat siis vuonna 2026 sillanrakentajina – elinvoimaa hakevien yritysten ja työtä etsivien ihmisten välillä. Liiketoimintalähtöisyys, tuloksellisuus ja vaikuttavuus ohjaavat työtämme, jotta Kouvola voidaan rakentaa kestävästi kasvua ja vahvempaa työllisyyttä.

2.1.4 Asuminen

Kouvola on aktiivisten kaupunki keskellä kaikkea. Kaupunki tarjoaa monipuolista asumista kaupungin eri osissa – keskustasta kyltiin. Luonto ja virkistysalueet ovat lähellä kaikkialla. Asumispoliittisten linjausten mukaisesti Kouvola kehittää asumisalueita: 1. Keskustamaisen asumisen alueet, joissa kehitetään keskustamaista asumista; 2. Luonnonläheisen asumisen alueet, joissa korostetaan asumisen väljyyttä ja luonnon rauhaa; 3. Maaseutu ja sen kylät, joissa asumista ja toimimista halutaan edistää suunnitelmallisesti. Kouvola väestöstä kaupunkialueella asuu 74,5 % ja maaseutualueella 24,6 %.

Kouvola on 48 580 asuntoa, joista omakoti- ja paritaloissa 22 687, rivitaloissa 6 591, kerrostaloissa 18 305 ja muissa rakennuksissa 997. Väestömäärän voimakkaasta vähenemisestä huolimatta asuntojen kysyntä ei ole laskenut samassa suhteessa, koska asutokunnan koko on pienentynyt. Asutokuntia on 42 468, joista yhden hengen asutokuntia 21 090 eli 49,7 %. Kouvola omistusasunnossa asuvien asutokuntien osuus kaikista asutokunnista on selvästi koko maata korkeampi. Kouvola omistusasunnossa asuvia asutokuntia on 69,5 % ja vuokra-asunnoissa 29,2 %. Koko maassa vastaavat luvut ovat 61,3 % ja 35,9 %. Kouvola asuntorakentaminen keskittyy voimakkaasti keskustajamiin palveluiden läheisyyteen.

Maankäytön toteuttamissuunnitelma on laadittu myös asumista varten. Suunnitelma ohjaa pientalotonttutuotantoa. Siinä määritellään tulevaisuuden tarpeita ja sisältö päivitetään vuosittain. Vuonna 2024 Kouvola valmistui yhteensä 154 asuntoa, joista uudisrakennuksissa 137, käyttötarkoituksen muutoksella 5 ja vanhan kerrostalon huoneiston jaolla 12. Valmistuneista asunnoista kerrostaloasuntoja oli 135. (Lähde: Tilastokeskus.)

2.2 Taloudelliset lähtökohdat

2.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön syksyn 2025 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen bruttokansantuote kasvaa tänä vuonna noin 1 prosentilla, nopeutuu ensi vuonna 1,5 prosenttiin ja sen jälkeen hieman edelleen. Talouden elpymistä jarruttaa erityisesti yksityisen kulutuksen heikko kehitys. Epävarmuuden aikana kotitaloudet panostavat säästämiseen kuluttamiseen sijaan, vaikka niiden ostovoima on kasvanut. Valtiovarainministeriö arvioi, että investoinnit, niin yksityiset kuin julkiset, vaikuttavat positiivisesti kysyntään sekä talouden tuotantoon. Julkisen talouden osalta tilanne ei näytä parantuvan, alijäämät vähenevät hitaasti ja velka kasvaa bruttokansantuotteeseen nähden. Merkittävimmät kustannusten kasvut tulevat sosiaali- ja terveydenhuollon menoista, puolustusmenoista sekä korkomenoista. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, syyskuu 2025, 22.9.2025.)

Euroopan keskuspankin (EKP) rahapolitiikka on viime vuosina osoittautunut tehokkaaksi ja tasapainoiseksi. Inflaation hallinta on onnistunut poikkeuksellisen haastavassa kansainvälisessä talousympäristössä, jossa geopolitiittiset jännitteet ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus ovat olleet jatkuvasti läsnä. EKP on onnistunut hillitsemään inflaatiota ilman, että euroalue olisi ajautunut taantumaa. Hintojen nousu on pysynyt maltillisena, ja inflaation ennustetaan säilyvän lähivuosina alle kahden prosentin tason.

Markkinoiden näkemyksen mukaan lisäkoronlaskuille ei ole enää merkittävää tarvetta. Odotuksissa on korkeintaan yksi maltillinen koronlasku, joka voisi toteutua aikaisintaan vuoden 2026 aikana.

Pidemmän aikavälin neutraaliksi korkotasoksi euroalueella arvioidaan edelleen noin 2,5 %, mikä kuvastaa rahapolitiikan vakautta ja ennustettavuutta. (Lähde: Kuntarahoitus, Markkinakatsaus 08/2025 [Markkinakatsaus 8/2025 - Kuntarahoitus](#))

2.2.2 Kuntatalous

Kokonaisuudessaan kuntatalouden alijäämän arvioidaan kasvavan entisestään suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kasvu tapahtuu erityisesti menoissa sekä investoinneissa, lisäksi verotulokehityksen arvioidaan olevan heikkoa. Kuntien tulojen ja menojen epäsuhta ei korjaannu, vaan kunnilta vaaditaan veronkorotuksia sekä kustannusten alentamista. Merkittävimmät kustannuspaineet tulevat valtakunnallisista palkkatarkoituksista, työllisyys- ja yrityspalvelujen menoista sekä investointimenoista. Valtionosuuksien kasvu työllisyys- ja yrityspalvelujen siirron takia ei riitä kattamaan siitä kunnille aiheutuvia menoja, kun valtionosuuksiin kohdistuu samanaikaisesti leikkauksia. Vuonna 2025 kuntien verotulojen kehitys on vaatimatonta, mutta paranee vuonna 2026 ja sen jälkeisinä vuosina. Kuntien palvelutarpeen väheneminen ei vähennä kuntien kustannuksia samassa tahdissa lisäksi kustannuspaineita luovat varhaiskasvatuksen osallistumisaste sekä lisääntynyt erityisen tuen tarve. Kunnilla on edessään laajamittaisia sopeuttamistoimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, syksy 2025, 22.9.2025.)

Valtionosuudet ja verotulot

Vuonna 2026 peruspalvelujen valtionosuuksiin sisältyy koko maan tasolla tehtävämuutoksia, jotka lisäävät valtionosuuksia nettona 69 miljoonaa euroa. Lisäksi valtionosuuksien määrää korottavat indeksikorotus, joka on suuruudeltaan 111,1 miljoonaa euroa, sekä valtion ja kuntien väliseen kustannustarkistukseen perustuva 127,5 miljoonan euron lisäys. Näiden lisäysten ohella valtionosuuksia kuitenkin pienentää pysyvä, 75 miljoonan euron suuruinen leikkaus, joka kohdistetaan kunnille niiden peruspalvelujen valtionosuuksien suhteessa. Muita vähennyksiä ovat sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentumiseen liittyvä väliaikainen vähennys sekä hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 prosenttiyksikköä vastaava leikkaus. Kaikkien näiden muutosten jälkeen peruspalvelujen valtionosuuksien, sisältäen verotulotasauksen ja verotulomenetysten kompensaaation, yhteissumman arvioidaan olevan Kouvolan osalta 10,2 miljoonaa euroa vuonna 2026.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuksien määrän arvioidaan pysyvän vuoden 2025 tasolla. Kuntakohtaisesti muutokset voivat vaihdella, mutta näistä valtionosuuksista ei julkaista ennakkolaskelmia. Kouvolan osalta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määrää koskeva arvio perustuu kaupungin omiin laskelmiin, ja näiden laskelmien mukaan valtionosuuksien määrä olisi vuonna 2026 noin 6,4 miljoonaa euroa negatiivinen. Kokonaisuutena Kouvolan kaikkien valtionosuuksien arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä 3,8 miljoonaa euroa. Lopulliset valtionosuudet vahvistetaan vasta vuoden 2026 lopussa, joten luvut tulevat tarkentumaan.

Valtiovarainministeriö on 31.8.2023 asettanut valmisteluryhmän, jonka tehtävänä on uudistaa kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Uudistuksen tavoitteena on lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Alkuperäisen aikataulun mukaan uudistuksen oli tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alussa, mutta valtiovarainministeriö tiedotti 22.10.2024, että uudistuksen voimaantulo siirtyy vuodelle eteenpäin ja se astuu voimaan 1.1.2027. Tällä hetkellä odotetaan uudistuksen lausuntokierrosta. Koska uusia laskelmia ei ole julkaistu eikä lainsäädäntöä ole vielä hyväksytty, vuoden 2026 taloussuunnitelma perustuu nykyiseen valtionosuusjärjestelmään.

Kuntien valtionosuusjärjestelmä uudistetaan vastaamaan kuntien nykyisiä tehtäviä. Hyvinvointialueuudistuksesta johtuvat leikkaukset rasittavat Kouvolan taloutta nykyjärjestelmän mukaan vuosittain yli 20 miljoonalla eurolla. Kouvolan kaupungin edunvalvonnallinen tavoite tulevassa valtionosuusuudistuksessa on ns. sote-leikkausten poistaminen valtionosuuslaskennasta. Lisäksi uudistuksessa tulee huomioida väestöään menettävän kunnan mahdollisuudet tuottaa

peruspalveluja kuntalaisille. Rahoitusjärjestelmän tulee kohdella Suomen kuntia tasa-arvoisesti, nykymallilla tämä ei toteudu.

Suomen Kuntaliitto on päivittänyt syyskuussa koko maata koskevan veroennusteen. Ennusteen mukaan kunnallisveron tuottoarvio on heikentynyt keväisiin arvioihin verrattuna. Syynä tähän on työllisyyden odotettua heikompi kehitys, joka hidastaa palkkatulojen kasvua. Vuonna 2026 palkkatulojen kuitenkin ennustetaan kasvavan lähes viisi prosenttia työllisyyden paranemisen ja ansiotason nousun vuoksi. Samasta vuodesta alkaen tulee myös muutoksia kunnallisverosta tehtäviin vähennyksiin: työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus poistuu, mikä kasvattaa kunnallisveron tuottoa. Hallitusohjelman mukaisesti kaikki veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille valtionosuusmaksatuksissa.

Myös yhteisöveron ennuste on heikentynyt kevään lukuihin verrattuna. Maan hallitus on päättänyt alentaa yhteisöverokantaa kahdella prosenttiyksiköllä vuodesta 2027 alkaen. Lisäksi rahapeliuudistus ja korkovähennysrajoituksen infrastruktuuripoikkeus vähentävät kuntien yhteisöverotuottoa. Vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poistoon arvioidaan puolestaan kasvattavan yhteisöveron tuottoa. Näiden muutosten kokonaisvaikutus pienentää kuntien yhteisöverotuottoa, mutta vaikutus kompensoidaan kunnille muuttamalla yhteisöveron ryhmäosuuksia.

Kiinteistöveroissa ei arvioida tapahtuvan merkittäviä muutoksia. Tulevat yksityiset investoinnit kasvattavat hieman Kouvolan kaupungin kiinteistöverotuottoja. Koko maan tasolla kiinteistöverojen kehitys on myös alhaista.

Kouvolan verotulokertymä vuonna 2025 tulee olemaan edellistä vuotta noin yhden prosentin alhaisempi. Koko maan tasolla suunta on samankaltainen, mutta hieman parempi eli kasvun arvioidaan olevan nollassa. Merkittävin tuottojen vähenemä tapahtuu yhteisöveroissa sekä Kouvolan että koko maan osalta. Kouvolan yhteisöveron tuottojen alenema edelliseen vuoteen nähden -15,6 prosenttia ja koko maan tasolla -8,4 prosenttia. Vuonna 2026 verotulojen arvioidaan kokonaisuudessaan kasvavan Kouvolan osalta 4,0 prosenttia ja koko maan osalta 5,2 prosenttia. Suunnitelmavuosien osalta kasvun arvioidaan olevan samankaltainen. Kouvolan verotuottojen kasvun arvioidaan olevan keskimäärin 1,1 prosenttiyksikköä valtakunnallista kehitystä pienempi seuraavien neljän vuoden aikana.

2.2.3 Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne

Kouvola on tehnyt pitkäjänteistä työtä talouden tasapainottamiseksi jo useiden vuosien ajan ja määrätietoisesti sopeuttanut talouttaan vastaamaan muuttuvaa väestömäärää ja -rakennetta. Tämä on tarkoittanut palveluverkkojen kokonaisvaltaista päivittämistä ja palvelujen tuottamistapojen kehittämistä ja uudelleen arvioimista. Kouvolan palveluverkkoa on analysoitu ja tehty kustannus- ja toimintavertailua saman kokoluokan kuntiin. Kaupungista riippumattomat tekijät, kuten valtionosuuksissa, verotuloissa ja valtakunnallisissa palkkaratkaisuissa tapahtuneet muutokset ovat lisänneet tasapainottamistarvetta. Vaikka kaupungin menokehitystä on saatu hillittyä, niin riittävien talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumiseen menee useampi vuosi. Kaupungin tulee pystyä luomaan taloudellisesti tasapainoinen tilanne, joka kestää tilapäiset talouden vaihtelut. Samanaikaisesti tulee valmistautua väestömääräennusteiden mukaiseen palvelutarpeen muutokseen. Talouden sopeuttaminen on ulottunut laajasti kaupungin palveluihin, henkilöstöön, avustuksiin, palveluverkkoihin ja tuottotavoitteisiin. Merkittävimpiä toimia ovat palvelujen mitoittaminen väestön vähenemisen ja ikääntymisen myötä muuttuneisiin tarpeisiin. Vaikka talouden sopeuttamistyö on tuottanut tulosta, tulee talouden tasapainottamista edelleen jatkaa osana vuosittaista taloussuunnittelua.

Kouvolan väestömäärä on vähentynyt viidessätoista vuodessa noin 10 tuhatta. Väestökehitys näyttää jatkuvan edelleen negatiivisena, erityisesti lasten ja nuorten osalta. Tämä osaltaan vähentää kaupungin vero- sekä valtionosuustuottoja, mutta kaupungin tuottamien palveluiden kustannukset

eivät vähene samassa tahdissa. Vähenevä väestömäärä ja sitä kautta vähenevä palvelutarve tulee huomioida tulevissa palveluverkkoratkaisuissa, että pystytään saavuttamaan tasapainoinen talous, jossa tulot riittävät kattamaan menot. Palvelujen uudelleen mitoittamista tehdään väestönkehitys huomioiden, mutta väestö ei vähene tasaisesti joka alueelta. Kaupunki toteuttaakin palveluverkkoselvitysten pohjalta tehtyjen suunnitelmien mukaisesti palveluverkkojen uudistamista. Uudistaminen vaatii myös investointeja, joko uudis- tai perusparannusrakentamista, jotta pystytään hyödyntämään resurssit mahdollisimman optimaalisesti. Tällä pyritään hallittuun henkilöstörakenteen muuttamiseen. Henkilöstömenot ovat noin 58 % kaupungin ulkoisista toimintamenoista. Investointien toteuttamisesta syntyy kustannuksia, mutta niiden avulla pyritään saavuttamaan paras mahdollinen kustannushyötysuhde palvelujen tuottamisessa.

Kaupungin haasteena on myös vuoden 2009 kuntaliitoksen jäljiltä edelleen erittäin suuri määrä kiinteistöjä, joissa on merkittävä korjausvelka. Vaikka kaupunki on pystynyt vähentämään merkittävästi rakennusomaisuuttaan, sitä on edelleen huomattava määrä. Kiinteistöistä pyritään aktiivisesti luopumaan, mutta markkinatilanne on Kouvossa haasteellinen. Sote-rakennuksien osalta osa rakennuksista tulee jäämään tyhjiksi, kun hyvinvointialue tiivistää omaa palveluverkkoaan ja luopuu rakennuksien vuokraamisesta. Tämä johtaa vuokratulojen vähenemiseen ja tyhjien kiinteistöjen määrän kasvamiseen, joiden suuret ylläpitokustannukset jäävät kaupungin kontrolle. Rakennuksia myös puretaan, mutta siitä aiheutuvien kustannuksien vuoksi toteutusta ei pystytä tekemään riittävän nopeasti, vaan jaksottaen pitemmälle aikavälille.

Vuoden 2024 tilinpäätös oli 2,4 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vaikka vuosi 2024 toteutui talousarviossa ennakoitua paremmin, pieneni kaupungin kertynyt ylijäämä 16,9 miljoonaa euroon. Vuoden 2025 talousarvio oli 5,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tilinpäätösennuste on 0,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tulosarvioon on lisätty satunnaisiin tuottoihin 6,8 miljoonaa euroa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palo- ja pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittämiseen liittyvää myyntivoittoa. Luovutus toteutetaan apporttisijoituksena, jolloin luovutusta vastaan saadaan osakkeita. Merkittävää on myös verotulojen 6–7 miljoonaa euroa talousarviota heikompi kertymä. Talousarvio 2026 on lievästi positiivinen, 1,1 miljoonaa euroa, ja suunnitelmavuosina arvioidaan talouden toteutumisen paranevan hieman. Vuoden takaisista arvioista merkittävästi heikentyneet verotulo- ja valtionosuusarviot ovat muuttaneet vuoden 2025 talousarviossa ja vuosien 2025–2028 taloussuunnitelmassa olevia ennusteita. Vuoden 2026 talousarvioon kaupunki tekee edelleen aiempien toimenpiteiden lisäksi kustannuksia vähentäviä toimia. Tulevien vuosien talouden kehitys riippuu palveluverkkojen toteuttamisen onnistumisesta sekä verorahoituksen kehityksestä. Kouvola on jo onnistunut hillitsemään kustannuskehitystä – vuoden 2024 toimintakatteen muutos oli negatiivinen.

Vaikka kaupungin kustannuksia on saatu alennettua, niin talouden tasapainottamistyötä tulee edelleen jatkaa. Kaupungin tulee pystyä kerryttämään taseen kertynyttä ylijäämää niin, että sillä luodaan puskuria ennakoimattomien toimintaympäristömuutosten sekä talouskehityksen varalle.

Vastatakseen taloudellisen tilanteen haasteisiin, kaupunki tavoittelee pitkän aikavälin talouden linjauksina seuraavia asioita:

- Kertyneen ylijäämän kasvattaminen tavoitteellisesti vuosittain 1 000–1500 euroon asukasta kohden, tavoitesumma vähintään 78–115 milj. euroa
- Toimintakatteen kasvu 0–3 % huomioiden toiminnassa tapahtuvat muutokset sekä julkisen rahoituksen muutokset
- Investointitason alentaminen vuodesta 2029 lähtien noin 30 milj. euroon vuositasolla tai 120 milj. euroon neljän vuoden taloussuunnittelukausittain
- Poistot kattavat investoinnit vuodesta 2029 lähtien

- Lainakannan asteittainen alentuminen kuntien keskiarvoon vuodesta 2029 lähtien
- Tuloveroprosentin alentamisen mahdollisuuden tarkastelu seuraavan valtuustokauden alussa.

Tavoitteita tarkastellaan ja päivitetään tarvittaessa vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä.

Kaupunkiin suunnitellut ja toteutumassa olevat investoinnit, erityisesti uusiutuvaan energiaan, datakeskuksiin ja muuhun energiaintensiiviseen teollisuuteen, ovat kokonaismittakaavaltaan poikkeuksellisen merkittäviä. Vastaavia teollisia investointeja ei ole sijoittunut seudulle sitten metsäteollisuuden investointien.

Kaupunkiin on rakentumassa useita uusia teollisen mittakaavan investointeja, kuten Ummeljoelle ja Myllykoskelle sijoittuva atNorthin FIN04 datakeskuskampus, joka tulee laajenemaan moninkertaiseksi hankkeen ensimmäisen vaiheen jälkeen. Hankkeen ensimmäistä vaihetta rakennetaan parhaillaan, toiselle vaiheelle on myönnetty rakennuslupa ja kolmas vaihe on asemakaavoituksessa. Korialle rakentuvan datakeskuksen rakentaminen etenee ja datakeskuksen pääkäyttäjäksi on varmistunut TikTok. Datakeskukselle on laajennusmahdollisuus tontin vieressä.

Hankkeet luovat alueelle uutta elinvoimaa työpaikkojen sekä verotulojen muodossa. Rakentamisen aikana suurimmat hankkeet työllistävät jopa tuhansia henkilötyövuosia ja suuri datakeskus työllistää toiminta-aikanaankin satoja työntekijöitä. Hankkeet tulevat lisäämään myös kaupungin verotuloja mm. kiinteistöverojen muodossa.

Myös aurinkoenergiaan satsaaminen tuo uusia investointeja kaupunkiin. Kaupungissa on vireillä useiden satojen hehtaarien verran aurinkovoimahankkeita. On arvioitu, että aurinkoenergianhanke tuo valmistuttuaan puhtaina kiinteistöverotuloina noin 1000–3000 euroa/ha uutta kiinteistöverotuloa. Tämän mittaluokan hankkeiden välillisiä vaikutuksia on vaikea arvioida, mutta niiden oletetaan olevan merkittäviä.

Talouden tasapainottaminen

Kouvolan kaupungin taloutta on sopeutettu jo vuosia. Kaupungin tulee pystyä luomaan taloudellisesti tasapainoinen tilanne, joka kestää tilapäiset suhdanteiden vaihtelut. Samanaikaisesti tulee valmistautua väestömääräennusteiden mukaiseen palvelutarpeen muutokseen. Erityisesti lasten ja nuorten määrä tulee vähenemään merkittävästi. Kaikessa palvelutuotannossa tulee pystyä sopeutua tulevaan väestöpohjaan, -rakenteeseen ja siitä johtuvaan palvelutarpeeseen. Vuoden 2026 talousarvioon ei sisällytetty erillisiä talouden tasapainottamistoimenpiteitä, vaan tavoitteet sisältyvät kaupunginhallituksen kesäkuussa hyväksytyyn ja syyskuussa päivitettyyn talousarviokehukseen. Vuosina 2019–2024 toteutetut toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi ovat kumulatiivisesti vähentäneet kaupungin kustannuksia tai lisänneet tuloja yhteensä noin 45 miljoonaa euroa. Lisäksi tulossa olevilla ja päätetyillä toimenpiteillä saavutetaan edellä mainitun summan lisäksi kumulatiivisesti 20 miljoonaa euroa vuonna 2028, jolloin saavutettu yhteissumma on noin 65 miljoonaa euroa.

Kouvolan palveluverkkoa on analysoitu ja tehty kustannus- sekä toimintavertailua saman kokoluokan kuntiin jo useita vuosia. Vuoden 2023 alusta lähtien vertailua on syvennetty ja haettu julkisten tilastojen ulkopuolille jäävistä tekijöistä tietoja suoraan vertailukunnista. Tietoa on haettu esimerkiksi tukipalveluista, volyymeista sekä henkilöresursseista. Lisäksi kaupunki on arvioinut palvelujen lakisääteisyttä.

2.2.4 Vuoden 2026 ja vuosien 2026–2029 taloussuunnitelman laadinta

Vuoden 2026 talousarvioon sisältyvät merkittävimmät kustannusten lisäykset ovat valtakunnallisten palkkaratkaisujen mukaiset henkilöstömenojen korotukset, noin 4,4 miljoonaa euroa. Talousarviossa on huomioitu aiempien talouden tasapainottamistoimenpiteiden uudet kumulatiiviset vaikutukset kuten vuoden 2024 talousarvion yhteydessä päätetty 1 miljoonan vuosittainen vähennys toimintakatteeseen

vuosina 2024–2027. Talousarviossa on huomioitu omien päätettyjen toimenpiteiden vaikutukset esimerkiksi palveluverkkoon kohdistuvat muutokset, yhtiöittämisvelvoitteesta johtuvat kiinteistöjen siirrot, energiatehokkuustoimenpiteet, purkukustannukset ja niiden myötä alenevat ylläpitokustannukset. Lisäksi on huomioitu lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden muutokset.

Talousarvioprosessiin on sisällytetty valtuustoryhmille suunnattu kysely talousarviokehityksen panostuksista ja säästökohteista. Toimialat on veloitettu ottamaan kyseiset asiat huomioon talousarviovalmistelussaan.

Lautakunnat ovat osaltaan käsitelleet talousarvioesityksensä ja hyväksyneet ne teknistä lautakuntaa lukuun ottamatta kaupunginhallituksen kehityksessä määritellyn suuruisena. Tekninen lautakunta hyväksyi toisessa käsittelyssään talousarvioehdotuksensa 75 000 euroa kaupunginhallituksen hyväksymän talousarviokehityksen ylittävänä. Kaupunginjohtajan talousarvioesitys on teknisen lautakunnan osalta talousarviokehityksen mukainen. Kaupunginjohtajan esityksessä vähennys on kohdistettu henkilöstökustannuksiin.

Ulkoinen tuloslaskelma milj. euroa	TP 2024	TA 2025	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatulot	46,6	41,8	43,5	38,9	38,8	38,4	38,4
Valmistus omaan käyttöön	1,3	2,3	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3
Toimintamenot	-230,2	-239,9	-238,5	-237,2	-241,7	-243,1	-244,8
Toimintakate	-182,3	-195,8	-193,9	-197,1	-201,5	-203,4	-205,1
Verotulot	206,4	211,4	205,0	212,6	216,8	222,2	227,8
Valtionosuudet	-5,3	0,0	1,6	3,8	10,0	12,0	15,0
Rahoitustulot ja -menot	5,5	6,4	7,7	7,7	6,0	4,2	3,9
Vuosikate	24,2	22,0	20,4	27,1	31,3	35,0	41,6
Poistot ja arvonalentumiset	-26,6	-27,8	-27,0	-26,0	-27,9	-31,1	-32,5
Satunnaiset erät	-0,1	0	6,8	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2,5	-5,8	0,2	1,0	3,4	3,9	9,1
Tilinpäätöserät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilikauden yli/alijäämä	-2,4	-5,7	0,3	1,1	3,5	4,0	9,1
Kertynyt yli-/alijäämä	16,9	11,2	17,2	18,3	21,8	25,8	34,9
Kunnallisveroprosentti	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Toimintakatteen muutos %	-2,4	7,4	6,4	1,6	2,3	0,9	0,8
Vuosikate, % poistoista	90,7	79,2	75,7	104,0	112,2	112,6	127,8
Vuosikate, euroa/asukas	309	280	263	354	413	466	560
Asukasmäärä vuoden lopussa	78 399	78 462	77 700	76 502	75 742	75 033	74 345

Investoinnit ja rahoitus

Kaupungin investoinnit taloussuunnittelukaudella ovat merkittävät, koska kaupunki panostaa merkittävästi perusopetuksen ja varhaiskasvatukseen palveluverkkoihin. Lisäksi kaupunki panostaa liikunnan ja kulttuurin investointeihin sekä yritysten toimintaedellytyksien mahdollistamiseen. Myös rakennusten ja infran korjausvelkaa pyritään pienentämään. Investointeja tarkastellaan jatkuvasti 10 vuoden näkökulmalla ja investoinneiksi hyväksytään ainoastaan käyttötaloustaloukskustannuksia alentavia tai elinvoimaa lisäävät hankkeet sekä muut välttämättömimmät korjausinvestoinnit. Infran korjausinvestointien osalta tulee pyrkiä tavoittelemaan kansallista keskitasoa korjausvelan osalta eli korjausvelan määrä ei saa Kouvolassa kasvaa suhteellisesti muita kuntia suuremmaksi.

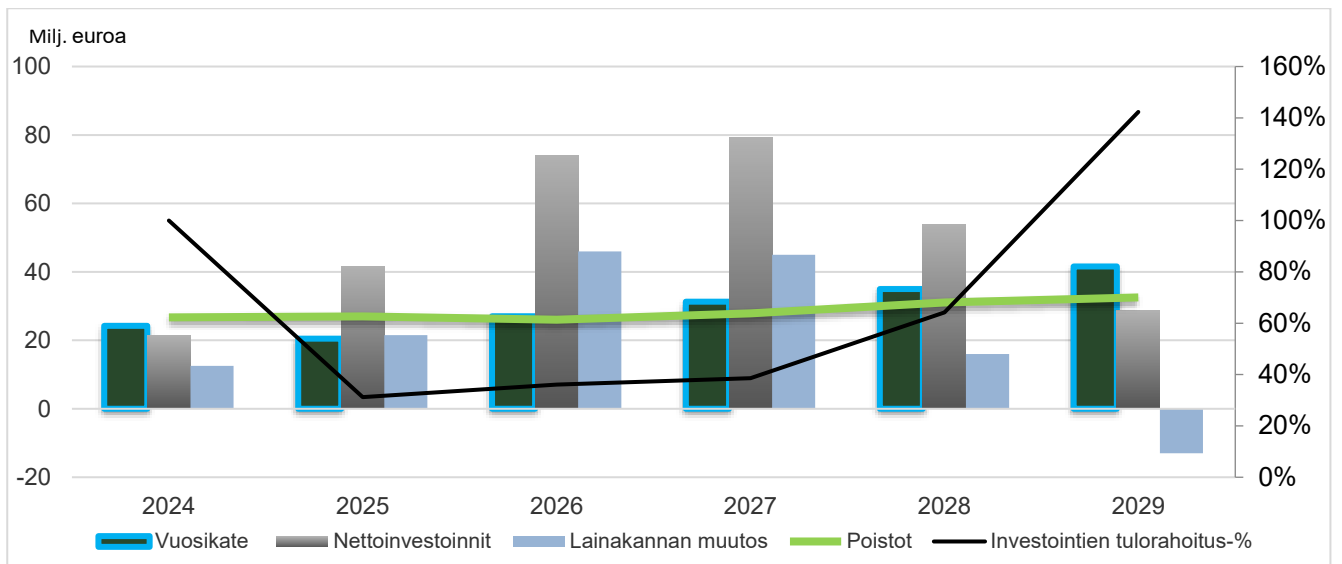
Investointien myötä kaupungin lainakanta tulee kasvamaan taloussuunnittelukaudella. Osa investoinneista rahoitetaan investointisuunnitelman mukaan leasing- tai muulla vaihtoehtoisella rahoitusmuodolla. Niiden vaikutus tulee näkymään tunnusluvussa lainat ja vuokravastuut.

Kaupungin investoinnit tulisi pyrkiä rahoittamaan vuosikatteella, jolloin tunnusluku investointien tulo-rahoitusprosentti tulisi olla vähintään 100. Luvussa tarkastellaan investointien omahankintamenoja, eli investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkitys rahoitusosuudet, mutta ei luovutustuloja.

Suunnitelman mukaisesti investointitasoa alennetaan merkittävästi vuodesta 2029 lähtien, jolloin myös lainamäärä kääntyy laskuun.

Investoinnit, milj. euroa	2026	2027	2028	2029	Yhteensä
Nettoinvestoinnit	73,9	79,1	54,0	28,7	235,7
Lainakannan muutos	46,0	45,0	16,0	-13,0	94,0
Muun rahoitusmuodon investoinnit	14,2	7,0	3,5	0	24,7

Kaupungin investoinnit tulisi pyrkiä rahoittamaan vuosikatteella, jolloin tunnusluku investointien tulo-rahoitusprosentti tulisi olla vähintään 100. Luvussa tarkastellaan investointien omahankintamenoja, eli investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkitys rahoitusosuudet, mutta ei luovutustuloja.

Kuva 6: Vuosikatteen, nettoinvestointien, lainakannan muutokset, poistojen ja investointien tulo-rahoitus-% muutos vuosina 2024–2029

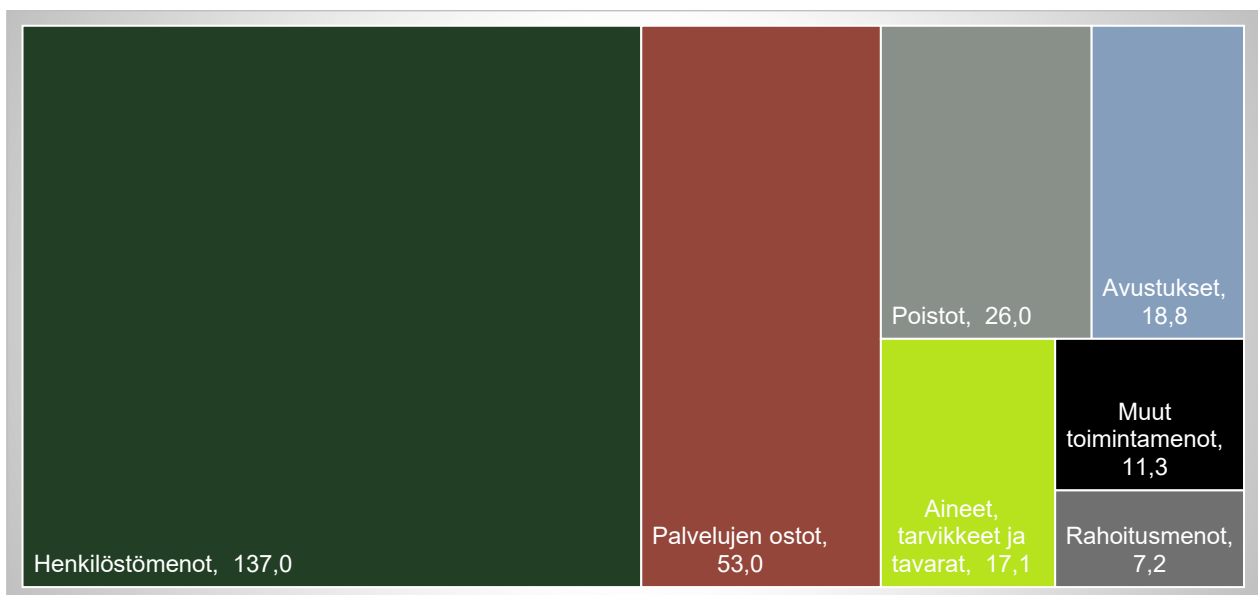
Tuloslaskelman ulkoisten tuloarvioiden ja menoarvioiden jakautuminen vuonna 2026

Verotulojen arvioitu kertymä on 212,6 milj. euroa ja valtionosuuksien kertymä on 3,8 milj. euroa. Julkisen rahoituksen, verotulojen ja valtionosuuksien osuus on yhteensä noin 80 prosenttia tuloslaskelman tuloista. Toimintatulojen osuus on 38,3 milj. euroa eli 14 prosenttia tuloslaskelman tuloista. Rahoitustuloja arvioidaan kertyvän 14,9 milj. euroa, osuus 6 % tuloslaskelman tuloista.

Kuva 7: Tuloslaskelman tuloarviot, TA 2026 (milj. euroa)

Henkilöstömenot ovat 137,0 milj. euroa. Niiden osuus tuloslaskelman määrärahoista on 51 prosenttia. Palvelujen ostot ovat 53,0 milj. euroa, osuus 20 % tuloslaskelman määrärahoista. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat 17,1 milj. euroa, avustusmenot 18,8 milj. euroa, muut toimintamenot 11,3 milj. euroa ja rahoitusmenot 7,2 milj. euroa, yhteensä noin 20 % tuloslaskelman määrärahoista. Poistot ovat 26,0 milj. euroa, osuus tuloslaskelman määrärahojen ja poistojen yhteissummasta on 10 %.

Kuva 8: Tuloslaskelman määrärahat ja poistot, TA 2026 (milj. euroa)

2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus

2.3.1 Talousarvion osat

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Lisäksi kunnan kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä on soveltuvien osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarviossa on seuraavat osat: yleiset lähtökohdat, käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi-, rahoitusosa ja liitteet. Kouvolan kaupungin organisaatioon ei sisälly liikelaitoksia eikä taseyksiköitä.

2.3.2 Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa kaupungin sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Euromääräisten erien sitovuus valtuustoon nähden voidaan määritellä brutto- tai nettoperiaatteella. Bruttoperiaatteessa sitovuus on tuloarvio ja määräraha, eli sekä tuloarviot että menomäärärahat ovat molemmat erikseen sitovia. Nettoperiaatteessa sitovuus on toimintakate, eli toimintatulojen ja -menojen erotus. Nettoperiaatteella määritellyissä yksiköissä menoja voidaan lisätä, jos menoa vastaava tuloylitys on varmistettu.

Käyttötalousosassa määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustaso kaupunginvaltuustoon nähden on lautakunnan/kaupunginhallituksen ulkoinen toimintakate (ilman osakkeiden, rakennusten ja maa-alueiden myyntiä) ja toiminnalliset tavoitteet. Osakkeiden, rakennusten ja maa-alueiden myynnit ovat omina sitovina erinä kaupunginhallituksen ja teknisen lautakunnan alaisessa toiminnassa. Lautakunnan tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta vastaa toimialajohtaja. Lautakunnan talousarvio- ja määrärahamuutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Sisäiset erät ovat osa kustannuslaskentaa, eikä niillä ole vaikutusta kaupungin ulkoiseen taloudelliseen asemaan. Sisäiset erät sisällytetään kuitenkin talousarvioon ja niitä seurataan vuoden aikana, mutta niissä tapahtuvat muutokset eivät ole sitovia talousarvioerä.

Kaupungin oman tukityöllistämisen määrärahat, yhteensä 930 000 euroa, on varattu elinvoimapaalveluihin konsernipalvelujen henkilöstöpalvelujen talousarvioon. Määräaikaiseen työsuhteeseen työllistettävän pitkäaikaistyöttömän palkkakustannuksista kirjataan 20 % työllistävän yksikön kustannuspaikalle ja 80 % henkilöstöpalvelujen kustannuspaikalle. Muut pitkäaikaistyöttömän kulut kirjataan työllistävän yksikön kustannuspaikalle. Pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen liittyvä hallinnointi hoidetaan työllisyyspalveluissa.

Nuorten kesätyöllistämisen määrärahat, yhteensä 300 000 euroa, on varattu elinvoimapaalveluihin konsernipalvelujen henkilöstöpalvelujen talousarvioon. Nuorten kesätyöllistämiseen liittyvä hallinnointi hoidetaan työllisyyspalveluissa.

Tuloslaskelmaosassa rahoitustuottojen ja -kulujen sitovuus on tuloarvioiden ja määrärahojen erotus.

Investointiosan sitovuustaso kaupunginvaltuuston nähden on määritelty seuraavassa taulukossa. Tilapalveluiden investointien osalta kaupunginhallitus päättää rakennusten ja rakennelmien peruseräinvestointien kohdistumisesta käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä sekä tämän tason talousarviomuutoksista. Tekninen lautakunta päättää osaltaan käyttösuunnitelmassa investointien tarkemmasta kohdistumisesta sekä tämän tason talousarviomuutoksista. Investoinniksi katsotaan yli 30 000 euron hankinnat, joita käytetään palvelutuotannossa useana tilikautena ja jotka kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi, poikkeuksena pysyvien vastaavien sijoitukset sekä maa- ja vesialueet, joista ei kirjata poistoja.

Rahoitusosassa sitovina erinä ovat antolainasaamisten lisäykset ja pitkäaikaisten lainojen lisäykset.

Sitovuus kaupunginvaltuustoon nähden, ulkoiset erät	Sitovuus
KÄYTTÖTALOUSOSA (ulkoiset erät)	
Tarkastuslautakunta	Toimintakate
Kaupunginhallitus	Toimintakate
Kaupunginhallitus/Osakkeiden ja rakennusten myynti	Tuloarvio
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Toimintakate
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	Toimintakate
Tekninen lautakunta	Toimintakate
Tekninen lautakunta/Maaomaisuuden myynti	Tuloarvio
Kymen jätelautakunta	Toimintakate
TULOSLASKELMAOSA	
Verotulot	
Valtionosuudet	
Rahoitustuotot ja -kulut	Netto
INVESTOINTIOSA	
Kaupunginhallitus	
Konsernipalvelut/Aineettomat hyödykkeet	Investointimenot
Konsernipalvelut/Sijoitukset	Investointimenot
Konsernipalvelut, Tilapalvelut	Investointimenot
Tekninen lautakunta	
Yritysalueet	Investointimenot
Käyrälammen kehittäminen	Investointimenot
Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	Investointimenot
Maa- ja vesialueet	Investointimenot
Yhdyskuntatekniikka, muut pitkävaikutteiset menot sekä kiinteät rakenteet ja laitteet	Investointimenot
RAHOITUSOSA	
Antolainasaamisten lisäykset	Määräraha
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	Tuloarvio

Kuntalain mukaan kaupunginvaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Hallintosäännön mukaan toimielimet päättävät toimialallaan palveluista ja tuotteista perittävistä maksuista sekä hinnoista, vuokrista ja korvauksista ja niiden määräytymisperusteista sekä yksittäistapauksessa alennuksen tai vapautuksen myöntämisestä kaupungille tulevaan maksuun. Toimielimien on huolehdittava, että kaupungin päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginhallitus antaa talousarviosta erillisen täytäntöönpano-ohjeen valtuuston hyväksytyä talousarvion.

2.3.3 Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston

arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaiensa tekemisestä ja myös tekemättä jättämisestä.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta kehittämisestä. Sisäinen valvonta tarkoittaa toimintatapoja, joilla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus, resurssien optimaalinen käyttö sekä johtamiseen käytettävän tiedon riittävyys. Riskejä arvioimalla tunnistetaan ja arvioidaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä.

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan sisällytettävä lausunto mm. sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta. Tilivelvolliset ovat:

Luottamushenkilötoimielimet

Kaupunginhallitus ja sen jaostot

Lautakunnat ja niiden jaostot

Viranhaltijat

Elinvoimapaalvelut:

Kaupunginjohtaja

Apulaiskaupunginjohtaja

Kehitysjohtaja (täyttämättä)

Arviointipäällikkö

Hallintojohtaja

Henkilöstöjohtaja

Viestintä- ja markkinointipäällikkö

Talousjohtaja

Tietohallintojohtaja

Työllisyysjohtaja

Toimitilajohtaja

Sivistys:

Sivistysjohtaja

Varhaiskasvatuspäällikkö

Opetuspalvelupäällikkö

Koulutuspalvelupäällikkö

Liikuntapäällikkö

Kulttuuripäällikkö

Kirjastopalvelujohtaja

Museonjohtaja

Kulttuuritalojen tuotantopäällikkö

Kansalaisopiston rehtori

Tekniikka ja ympäristö:

Tekninen johtaja

Rakennusvalvontapäällikkö

Kaupungingeodeetti

Kaupungininsinööri

Kiinteistöpalvelujohtaja

Jätehuoltopäällikkö

2.4 Henkilöstö

Henkilöstöohjelma

Henkilöstöohjelmalla tuetaan kaupunkistrategian toteutumista. Kaupunginhallitus hyväksyi 3.3.2025 kaupungin henkilöstöohjelmaa koskevat päivitykset vuodelle 2025. Henkilöstöohjelman uudistaminen aloitetaan vasta loppuvuodesta, kun uusi kaupunkistrategia on hyväksytty.

Henkilöstöohjelmassa on määritelty henkilöstöjohtamisen visioksi ”Rakkaudesta lajiin – me teemme Kouvolaan”. Visiossa korostuu kuntatyön ihmisläheisyys ja työskentely yhteisen hyvän puolesta. Henkilöstövisio kertoo motivoituneesta ja sitoutuneesta henkilöstöstä. Kaupungin henkilöstö on aktiivisesti tekemässä ja rakentamassa Kouvolaan yhdessä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Henkilöstöohjelmassa on asetettu kolme henkilöstöjohtamisen tavoitetta, jotka ovat osaava ja riittävä henkilöstö, hyvinvoiva henkilöstö ja turvallinen työyhteisö sekä hyvä johtaminen ja osallistuva työyhteisö. Ohjelmassa määritellään jokaista tavoitetta koskevat linjaukset ja mittarit sekä niiden saavuttamiseksi tarvittavat kehittämistoimenpiteet. Henkilöstöohjelman visio, painopisteet ja tavoitteet on esitetty alla olevassa kuvassa.

Henkilöstömäärä

Kaupungin palveluksessa oli elokuun 2025 lopussa henkilöstöä yhteensä 2560, joista vakinaisia oli 2119 ja määräaikaisia 441. Henkilöstö on vähentynyt edellisvuodesta 71:llä. Tekniikka ja ympäristö -toimialalta siirtyi 1.10.2024 alkaen 8 vakinaista siivoojaa liikkeenluovutuksella Kymen Tuelle. Valtiolta siirtyi vuoden 2025 alussa TE-uudistuksen myötä liikkeenluovutuksella Kouvolan kaupungille elinvoimapalveluihin 74 vakinaista ja 1 määräaikainen työntekijä. Sivistyksen nuorisopalveluista siirtyi elinvoimapalveluihin 1.1.2025 alkaen 14 vakinaista ja 8 määräaikaista, kun ohjaamotoiminnan ja nuorten työpajatoiminnan henkilöstö Motipajaa lukuun ottamatta siirtyi työllisyys- ja yrityspalveluihin. Määräaikaisen henkilöstön määrä vaihtelee toiminnallisista syistä eri aikoina. Henkilöstö jakautuu toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	Henkilöstö		Henkilöstö		Muutos, lkm	Muutos-%
	Vakinaiset	Määräaikaiset	31.8.2025 hlö	31.8.2024 hlö		
Elinvoimapalvelut	192	35	227	141	86	61,0
Sivistys	1 465	322	1 787	1 869	-82	-4,4
Tekniikka ja ympäristö	462	84	546	621	-75	-12,1
Yhteensä	2 119	441	2 560	2 631	-71	-2,7
Henkilöstö 31.8.2024	2 117	514	2 631			
Henkilöstö 31.8.2023	2 206	613	2 819			

Vakinainen henkilöstö on tilastoitu sille toimialalle, jolla hän työskentelee tilastointipäivänä riippumatta sen hetkisen palvelussuhteen luonteesta. Tilasto sisältää myös virka-/työvapaalla olevat henkilöt. Sivutoimiset eivät sisälly lukuihin.

Vakinaisen henkilöstön määrä on vähentynyt merkittävästi vuodesta 2019 alkaen, jolloin sote-palvelut hallintoineen siirtyivät kuntayhtymälle. Vakinaisen henkilöstö on vähentynyt (pl. liikkeenluovutukset) yhteensä 349:llä.

Tarkemmin henkilöstömäärää kuvaa henkilötyövuosi (htv), jolla tarkoitetaan tässä koko tarkasteluajanjakson kokoaikatyössä ollutta henkilöä. Tunnusluvusta ei vähennetä vuosilomia tai palkallisia poissaoloja. Henkilötyövuodet ovat vähentyneet edellisestä vuodesta yhteensä 112,80:llä.

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Tot. 1–8/2025	Tot. 1–8/2024	Muutos, htv	Muutos-%
Elinvoimapalvelut	178,81	42,00	220,81	140,93	79,88	56,7
Sivistys	1 290,20	403,06	1 693,26	1 808,26	-115,00	-6,4
Tekniikka ja ympäristö	430,56	86,50	517,06	594,74	-77,68	-13,1
Yhteensä	1 899,57	531,56	2 431,13	2 543,93	-112,80	-4,43
Tot. 1–8/2024	1 886,07	657,86	2 543,93			
Tot. 1–8/2023	1 939,14	718,40	2 657,54			

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmassa määritellään strategian ja toiminnan vaatima määrällinen ja laadullinen henkilöstötarve. Henkilöstösuunnitelman lähtökohtana tulee olla kaupungin strategia ja palvelustrategiset linjaukset, joissa otetaan kantaa siihen, mitä palveluita tuotetaan ja miten niitä tuotetaan. Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön määrästä ja rakenteesta, turvataan riittävä osaaminen kaupungin tavoitteiden saavuttamiseksi, ennakoidaan henkilöstökustannuksia sekä määritellään keinoja, joilla henkilöstövoimavaroja kehitetään ja johdetaan.

Ennusteiden mukaan Kouvolan kaupungin vakinaista henkilöstöä siirtyy vanhuuseläkkeelle toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	- 2026	2027	2028	2029	Yhteensä	% vakinaisesta henkilöstöstä
Elinvoimapalvelut	9	10	9	3	31	16
Sivistys	55	41	64	71	231	16
Tekniikka ja ympäristö	44	36	32	17	129	28
Yhteensä	108	87	105	91	391	18

Vuoden 2026 sarake sisältää myös ne henkilöt, joiden henkilökohtainen eläkeikä on täyttynyt jo aiemmin. Henkilö voi jäädä vanhuuseläkkeelle saavutettuaan alimman vanhuuseläkeikänsä. Jokaisella ikäluokalla on oma alin vanhuuseläkeikänsä. Työssä voi jatkaa edelleen tämän jälkeenkin. Alin vanhuuseläkeikä on vuonna 1961 syntyneillä 64 vuotta 9 kuukautta, jonka jälkeen eläkeikä nousee portaittain. Vuosina 1958–1961 syntyneet jäävät eläkkeelle viimeistään 69-vuotiaana. Henkilökohtainen eläkeikä voi olla korkeampi kuin alin vanhuuseläkeikä. Eläkeiän täyttymispäivä ei tarkoita samaa kuin eläkkeelle siirtymispäivä. Eläkeiän täyttää vuoden 2029 loppuun mennessä yhteensä 391 henkilöä. Vanhuuseläkkeiden lisäksi työkyvyttömyyseläkkeelle arvioidaan siirtyvän vuosittain noin 10 viranhaltijaa/työntekijää.

Vakinaista henkilöstöä siirtyä eläkkeelle henkilöryhmittäin vuosina 2026–2029 seuraavasti:

Ammattiryhmä	Vakinaiset 31.8.2025	Eläkkeelle (hlö)	% vakinaisesta henkilöstöstä
Varhaiskasvatus (ml. koulunk.ohj.)	722	119	16
Opetushenkilöstö (OVTES)	585	82	14
Tekninen henkilöstö	243	52	21
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	188	45	24
Muu sivistystoimen henkilöstö	124	20	16
Puhtauspalveluhenkilöstö	92	37	40
Ruokapalveluhenkilöstö	78	27	35
Työllisyyspalveluhenkilöstö	67	8	12
Muu henkilöstö	11	1	9
Eläinlääkärit	9	0	0
Yhteensä	2119	391	18

Vuosille 2026–2029 on laadittu erillinen henkilöstösuunnitelma, jota tarkistetaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Alla olevassa taulukossa esitetään kooste toimialojen esityksistä määrälliseksi henkilöstösuunnitelmaksi vuosille 2026–2029.

Toimiala		2026 htv (brutto)	2027 htv (brutto)	2028 htv (brutto)	2029 htv (brutto)	Muutos-% 2026–2029
Elinvoimapalvelut	Vakinaiset	190,30	187,30	188,30	186,30	-2,1 %
	Määräaikaiset	22,30	20,60	19,60	16,60	-25,6 %
	Yhteensä	212,60	207,90	207,90	202,90	-4,6 %
Sivistys	Vakinaiset	1 299,10	1 290,70	1 280,00	1 278,00	-1,6 %
	Määräaikaiset	397,64	387,46	385,16	385,16	-3,1 %
	Yhteensä	1 696,74	1 678,16	1 665,16	1 663,16	-2,0 %
Tekniikka ja ympäristö	Vakinaiset	432,40	426,10	410,10	409,60	-5,3 %
	Määräaikaiset	38,00	23,90	19,90	17,10	-55,0 %
	Yhteensä	470,40	450,00	430,00	426,70	-9,3 %
Kouvolan kaupunki	Vakinaiset	1 921,80	1 904,10	1 878,40	1 873,90	-2,5 %
	Määräaikaiset	457,94	431,96	424,66	418,86	-8,5 %
	Yhteensä	2 379,74	2 336,06	2 303,06	2 292,76	-3,7 %

Henkilötyövuosilaskennassa koko vuoden kokoaikatyössä oleva henkilö on yksi henkilötyövuosi (1 htv). Osa-aikaisesti työskentelevän työpanos lasketaan tehdyn työajan suhteessa.

Kaupungin henkilöstömenojen on oltava suunnittelukaudella kestäväällä perustalla.

Henkilöstösuunnittelun tulee olla strategiasidonnaista siten, että kaupungilla on optimaaliset henkilöstörakenteet ja -mitoitukset myös talouden näkökulmasta. Kaupungin palveluverkkoa uudistetaan sekä palveluprosesseja kehitetään jatkuvasti edistämällä digitalisaatiota. Työtehtävien, työaikajärjestelmien ja työaikojen hyvällä suunnittelulla pyritään palvelujen tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen. Tavoitteena on strateginen osaamisen ennakointi ja osaamisen täysimääräinen hyödyntäminen. Työhyvinvoinnin edistäminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen ovat keskeisiä keinoja vähentää henkilöstömenoja. Työkykyjohtamista on kehitetty proaktiiviseksi sairauspoissaolojen ja ennenaikaisen eläköitymisen vähentämiseksi.

Henkilöstökulut

Talousarvion palkkauserärahvoja korotettiin talousarvion laadintavaiheessa 3,5 prosentilla kesäkuun 2025 palkkatasosta. Korotusprosentti sisältää varautumisen vuosien 2025 ja 2026 yleiskorotuksiin ja palkkaohjelmiin. Palkkojen sivukulut on varattu talousarvioon alustavien ennusteiden mukaisesti.

Nykyiset kunta-alan sopimukset ovat voimassa 28.2.2028 saakka. Sopimusten nimelliskorotukset ovat yhteensä 7,37 prosenttia. Palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä uusitulla kehittämisohjelmalla vuosina 2026–2027. Kehittämisohjelmaeriä on kolme. Ne ovat yhteenlaskettuna 1,8 prosenttia. Kehittämisohjelma toteutetaan paikallisten erien kautta. Sopimuskorotukset ovat 34 kuukauden sopimusjaksolla yhteensä 9,17 prosenttia ja 9,5 prosenttia korkoa korolle laskien.

Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) sekä kunta-alan opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) osion G (varhaiskasvatuksen opetushenkilöstö) piirissä on otettu käyttöön 1.10.2025 alkaen tasopalkkajärjestelmä. Tasopalkkajärjestelmän käyttöönotosta seuraa palkkojen yhteensovittamisen tarvetta. Palkkojen yhteensovittamisessa noudatetaan siirtymäaikaa. Työnantajan tulee tehdä yhteensovittaminen kohtuullisessa ajassa. Yhteensovittamisen kustannukset selviävät loppuvuoden aikana.

2.5 Kouvolan kaupunkistrategia

Kaupunkistrategiassa Turvallinen ja elinvoimainen Kaakkois-Suomen keskus 2026–2029 tulevaisuuden Kouvola visioidaan sujuvan arjen, kestävän kasvun ja hyvien yhteyksien kaupunkina. Strategian uusi tunnuslause on ”Monta tarinaa, yksi sydän”. Se kuvaa kaupungin monimuotoisuutta, jossa monien kylien, taajamien, keskustan ja yhteisöjen identiteetistä syntyy yhteinen Kouvola-tarina. Se viestii yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuutta ja sitä, että erilaisista lähtökohdista huolimatta kaikki jakavat saman yhteisen päämäärän.

Painopisteet

- Yritykset - kasvu ja elinvoima syntyvät yrittäjyydestä ja investoinneista.
- Lapset ja nuoret - laadukas koulutus, hyvinvointi ja tulevaisuuden mahdollisuudet.

Kaupunkistrategian yhteiset tavoitteet

Painopisteiden pohjalta on luotu yhteiset tavoitteet. Strategiaan on määritelty kolme tavoitetta, joita toteuttavat konkreettiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet päätetään toimielinکوhtaisesti talousarviossa ja käyttösuunnitelmissa. Yhteiset tavoitteet ovat:

1. Yrittäjyydellä ja työllä kasvuun

Kouvola on yritys- ja investointimyönteinen kaupunki, jossa on sujuvat liikenneyhteydet, toimivat lupa- ja kaavoitusprosessit sekä yrityspalvelut ja kilpailukykyiset yritystontit. Olemme vahva teollisuus- ja logistiikkakaupunki. Profiloidumme datataloudessa, vihreän siirtymän teollisuudessa sekä elintarvikeketjussa maataloilta kansainvälisille markkinoille asti.

2. Osaamisesta elinvoimaa

Kouvola huolehtii lasten ja nuorten perustaitojen vahvistamisesta sekä osaajien saatavuudesta monipuolistamalla koulutustarjontaa ja edistämällä koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa. Kaupunkimme on yritysten ja osaajien kohtauspaikka, jossa osaaminen muuntuu työpaikoiksi, investoinneiksi ja hyvinvoinniksi.

3. Hyvinvointia asukkaille

Hyvinvointi Kouvolassa syntyy toimivista peruspalveluista, sujuvasta arjesta, monipuolisista asumisen mahdollisuuksista ja elävästä kaupunkikeskustasta. Kaiken-ikäisille turvataan aktiivinen ja osallistava ympäristö, jossa vapaa-ajan palvelut lisäävät hyvinvointia.

Arvot

Arvot ovat kaupungin toimintaa ohjaavia periaatteita. Kouvolan kaupungin arvot ovat:

Rohkeasti uudistuen: Katsomme eteenpäin rohkeasti uudistuen. Parannamme tekemistä, meillä on yhteinen suunta ja kehitämme toimintaamme asukkaita kuunnellen.

Yhdessä: Toimimme yhteistyössä asukkaiden, yritysten, yhteisöjen ja kumppaneiden kanssa. Kaikkien mielipiteitä kuunnellaan ja arvostetaan. Osallistaminen on toimintatapamme. Moninaisuus on vahvuutemme ja meille jokainen on tärkeä.

Kestävästi: Toimimme luotettavasti, turvallisesti ja resurssiviisaasti luontoa kunnioittaen. Reagoimme vastuullisesti ja ketterästi toimintaympäristömme muutoksiin. Rakennamme tasapainoista taloutta, elinvoimaista yhteisöä ja kestäväää ympäristöä.

Kuva 9: Kouvolan kaupunkistrategia 2025–2029

Kaupunkistrategia on yhteisöstrategia. Se vaikuttaa kaikkiin toimijoihin sekä ohjaa ja sitoo kaupunkikonsernia. Valtuusto päättää kaupunkistrategiasta, sen toteuttamisesta sekä ohjaa toteuttamista. Kaupunkistrategian toteutusta tukevat erilaiset ohjelmat, suunnitelmat ja linjaukset. Yhä useammin erilaiset ohjelmat ja suunnitelmat laaditaan jo alueellisesti koskemaan koko hyvinvointialuetta.

Koko kaupunkia koskevat yhteiset vuositavoitteet ovat palvelutuotannon optimointi, proaktiivinen työkykyjohtaminen sekä asiakaslähtöiset ja kustannustehokkaat toimintaprosessit. Alla olevassa taulukossa on toimialoittain listattu toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi.

Yhteinen tavoite 2026; Optimaalinen palveluverkko

Toimiala	Toimenpide	Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo 12/2026
Sivi	Palveluiden kustannukset vertailukaupunkien keskiarvon tasolle optimoimalla palveluverkko ja henkilöstömitoitus	Varhaiskasvatus; €/varhaiskasvatukseen osallistunut lapsi	17 640	17 500
		Perusopetus; €/perusopetuksen oppilas	12 725	12 516
		Nuorisopalvelut; €/12–28-vuotias	224	224
		Liikunta- ja ulkoilupalvelut; €/asukas	156	156
		Kansalaisopistokoulutus; €/asukas	29	29
		Lukiokoulutus; €/oppilas	10 293	10 200
Teky	Palveluiden kustannusten alentaminen optimoimalla palveluverkko ja henkilöstömitoitus	Nettokäyttökustannukset €/km, kadut ja yleiset alueet	23 102	22 871
		Nettokäyttökustannukset €/ha, puistot ja viheralueet	11 864	11 270
Elpa	Kiinteistöomaisuus supistuu ja sen käyttö tehostuu	Myytyjen kiinteistöjen bruttoneliöt brm2	-	25 000
		Purettujen kiinteistöjen bruttoneliöt brm2	-	25 000
		Vuokratiloista siirtyminen omiin tiloihin bruttoneliöt	-	4 000
	Toimivan palveluekosysteemin rakentaminen työllisyyspalveluihin	Työttömyysturvan kuntaosuus M€	11,4	10,8
		Yrityskäyntien lukumäärä kpl	800	1000
		Ratkaistujen rekrytointitoimeksiantojen määrä kpl	110	180
Koko kaupunki	Tasapainottamistoimenpiteiden toteuttaminen	Toimintakatteen muutos - %	-	2,0

Yhteinen tavoite 2026; Proaktiivinen työkykyjohtaminen

Toimiala	Toimenpide	Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo 12/2026
Koko kaupunki	Kevennetyn ja korvaavan työn käyttöönotto, osatyökykyisyyden hyödyntäminen, työhyvinvointikeskustelut, esihenkilökoulutus ja muutosjohtamisen vahvistaminen	Sairauspoissaolot (kpv/thv)	19,1	18,0
		Kevennetyn ja korvaavan työn päivät/sairauspoissaolopäivät (%-osuus)	2,6	5,0

Yhteinen tavoite 2026; Asiakslähtöiset ja kustannustehokkaat toimintaprosessit

Toimiala	Toimenpide	Mittari	Lähtöarvo	Tavoitearvo 12/2026
Sivi	Museokokoelmien saavutettavuuden parantaminen	Kokoelmista julkaistu Finnassa, kpl	6 856	8 000
	Sähköinen arkistointi ja allekirjoitus (Primus/Wilma)	Toteutunut, kyllä/ei	Ei	Kyllä
	Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisoavustusprosessien digitalisointi	Toteutunut, kyllä/ei	Ei	Kyllä
Teky	Yksityistieavustusprosessin digitalisointi	Toteutunut, kyllä/ei	Ei	Kyllä
Elpa	Digitalisoinnin ja sähköisen asioinnin lisääminen	Läpikäytyt ja digitalisoidut prosessit, kpl	0	3

2.5.1 Edunvalvontasuunnitelma

Kouvolan kaupungilla on käytössä edunvalvontasuunnitelma. Edunvalvonnalla tarkoitetaan vaikuttamista päätöksentekoon kohteissa, jotka eivät ole suoraan kaupungin päätäntävällässä. Suunnitelmassa on kuvattu keskeisimmät edunvalvontakohteet lyhyellä aikavälillä eli taloussuunnittelukaudella (1–4 v.). Pitkän aikavälin (4–10 v.) edunvalvontakohteet on määritelty syksyllä 2022 kaupunkistrategian yhteydessä.

Keskeiset edunvalvontakohteet on jaoteltu kolmeen teemaan; **Yritykset, työpaikat ja osaaminen, Liikenneväylät ja logistiikka** sekä **Lainsäädäntöuudistukset ja valtionhallinto**. Läpileikkaavina teemoina ovat kaupunkistrategian mukaiset toiminnan linjaukset (hallittu ja vakaa talous sekä sujuvat ja toimivat palvelut) ja vihreä siirtymä eli vaikuttaminen keinoihin kohti hiilineutraalia Kouvola. Teemojen alla on yksilöityjä edunvalvontakohteita ja kokonaisuuksia, jotka sisältävät tavoitteiden lisäksi konkreettiset toimenpiteet, aikataulun ja valmisteluvastuun. Ne esitetään edunvalvontakortteilla.

Kokonaisvastuu edunvalvonnasta on kaupunginjohtajalla. Poliittiset päättäjät osallistuvat edunvalvontaan omien kanaviensa kautta ja ovat keskeisessä asemassa edunvalvonnan onnistumisessa ja vaikuttavuudessa. Tärkeää on myös pystyä ennakoimaan tulevia edunvalvontatarpeita ja muodostamaan oikea tilannekuva. Edunvalvonnassa täytyy olla lisäksi valmius reagoida nopeasti yllättäviin toimintaympäristömuutoksiin, jotka uhkaavat Kouvolan elinvoimaa ja hyvinvointia tai mahdollistavat elinvoimaa ja hyvinvointia lisäävät ratkaisut.

Koonti edunvalvontakorteista:

Yritykset, työpaikat ja koulutus

- Elintarvikeala ja maatalous
- Koulutustarjonta, kulttuuri ja liikunta
- Puhtaat energialähteet
- Turvallisuus
- Työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto

Liikenneväylät ja saavutettavuus

- Itärata
- Kouvolan logistisen aseman parantaminen
- Nykyisen raideverkon kehittäminen
- Lähijunaliikenne
- Vt 15 Kotka-Kouvola
- Vt 12 Lahti-Kouvola
- Vt 6 Kouvolan kohta

Lainsäädäntöuudistukset ja valtionhallinto

- Lainsäädäntöuudistukset
- Valtionhallinto

Edunvalvontasuunnitelma hyväksytään kaupunginhallituksessa vuosittain talousarviovalmistelun kanssa samassa aikataulussa ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti kaupunginhallituksessa ja tuodaan valtuustolle tiedoksi vuosittain. Edunvalvontakorttien päivitys on jatkuvaa. Edunvalvonnan vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää pystyä tekemään myös laajasti ja verkostomaisesti yhteistyötä sekä priorisoimaan tarvittaessa kaupungin edunvalvontakohteita. Edunvalvontasuunnitelman toteutumista tuetaan aktiivisella viestinnällä.

2.5.2 Kärki- ja edunvalvontahankkeet

Kärkihankkeet

Yritystonttutuotannon kasvattaminen jatkuu yhdessä Kinnon kanssa vuoden 2027 loppuun saakka ohjausryhmän hyväksymän projektisuunnitelman mukaisesti. Hankkeelle on määritelty erillismäärärahat maanhankinnan sekä yhdyskuntatekniikan investointeihin. Yritystonttitarjontaa kasvatetaan Teholan, Jokelan, ydinkeskustan, Korjalan, Tervaskankaan, Korian sekä Hyötyvirran ja Myllykoski-Ummeljoki alueilla. Projektisuunnitelmassa on määritelty uusien yritysalueiden

maanhankinnan, asemakaavoituksen, infran rakentamisen, tonttien esirakentamisen sekä tonttien luovutuksen aikataulut.

Kaupunki kehittää rautatieinfrastruktuuria ja rakentaa asiakas- ja tarvelähtöisesti lisää raiteita Teholaan suunnitellulle varikolle sijoittuville yrityksille. Kouvolan sijainti on erinomainen rataverkolla liikenneväylille rautatieyhtiöille ja rautatiekalustoa huoltaville yrityksille. Näistä varikkotoiminnoista on kehittymässä merkittävä yritys- ja työpaikkakeskittymä. Raideyhteyksiä tarvitsevien yritysten sijoittumisesta tehdään mahdollisimman sujuvaa myös tarvittavien raiteistojen toteutuksen osalta. Näiden yritysten sijoittuminen Kouvolaan tulee lisäämään myös rahtiliikenteen määrää ja välillisiä työpaikkoja.

Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittäminen sisältää Urheilupuiston kehittämisen lisäksi ydinkeskustan kehittämisen hankkeita. Tavoitteena on kehittää Urheilupuistoa osana ydinkeskustaa ja vahvistaa koko alueen elinvoimaa. Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittäminen jatkuu vuoden 2028 loppuun saakka. Hankkeeseen kuuluu Urheilupuiston ja ydinkeskustan alueiden kokonaisvaltainen kehittäminen, jolla tavoitellaan alueen vahvuuksien parantamista ja monipuolistamista yhteistyössä alueen toimijoiden, kiinteistönomistajien, yritysten, seurojen ja asukkaiden kanssa.

Urheilupuiston alueella on käynnissä useita kaupungin merkittävimpiä tulevaisuuden investointeja kuten uuden uimahallin, teatterin ja monitoimiareenan rakentaminen. Rakennusinvestoinnit edellyttävät myös liikenneverkon sekä rakennusten välisten yleisten alueiden kehittämistä. Ydinkeskustan alueella on noussut kehittämistarpeita erityisesti asemanseudun, Hansatorin ja liikenneverkon osalta. Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittämisen kärkihanke toimii näitä osahankkeita yhdistävänä ns. "sateenvarjona" jolla varmistetaan Urheilupuiston ja ydinkeskustana alueen kehittäminen laadukkaana ja toimivana kokonaisuutena.

Hankeelle perustettu ohjausryhmä ohjaa Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittämisen osahankkeita lukuun ottamatta uuden uimahallin, teatterin ja monitoimiareenan investointeja, joille on omat ohjausryhmänsä. Vuonna 2026 edistettäviä merkittävimpiä osahankkeita ovat mm. Palomäenkadun saneeraus, Salpakujan rakentaminen, Urheilupuiston puistoalueen, asema-aukion sekä Hansatorin uudistaminen.

Käyrälammen alueesta on muodostunut virkistyskohde asukkaille ja yksi Kouvolan vetovoimaisimmista matkailukohteista ja ainutlaatuinen paikka tapahtumille veden äärellä. Alueen investointeja toteutetaan hankkeen ohjausryhmän linjausten mukaisesti. Infrastruktuurin osalta tehdään viimeistelyjä mm. keskustan suunnasta tulevan kevyen liikenteen väylän parantaminen.

Kinnon Sijoittumispalvelun tavoitteena on houkutella Kouvolaan uusia yrityksiä kehittämällä Kouvolan tunnettua, tekemällä aktiivista myyntityötä ja markkinointia uusien investointien ja toimijoiden houkuttelemiseksi alueelle, tuottamalla yritysten tarpeista lähtevää laadukasta sijoittumispalvelua ja takaamalla menestyksekkään sijoittumisen Kouvolaan.

Kehittämisyhtiö Kinnon sijoittumismarkkinointi vastaa Kouvolan kaupungin yritystonttien markkinoinnista ja pyrkii realisoimaan rakennettavissa oleviin yritystontteihin sisältyvän, merkittävän työllistämispotentiaalin. Kinnon tehtävänä on markkinoida myös yritystonttituotannon kasvattamiseen tähtäävän kärkihankkeen yritysalueita ja hakea niille uusia toimijoita sen mukaan, kuin alueita on asemakaavoitettu sekä välittää kaupungille toimijoilta tulleita toiveita yritystonttien suhteen. Vuonna 2026 Kinno keskittyy erityisesti Tervaskankaan alueen markkinointiin kaupan alan sekä muiden potentiaalisten toimijoiden suuntaan, elintarvikesektoriin sekä auttaa viemään käynnissä olevia vihreän siirtymän sekä datakeskustoimijoiden hankkeita eteenpäin. Sijoittumismarkkinoinnissa panostetaan myös suoraan kontaktointiin.

Kutsu Kouvolaan -kampanjalla on tarkoitus herättää kiinnostusta Kouvolaan kohtaan ja kutsua yrityksiä paikan päälle tutustumaan Kouvolan tarjoamiin mahdollisuuksiin. Kampanja toteutetaan keväällä ja syksyllä.

Sijoittumispalvelu toimii yhden luukun periaatteella, jonka kautta yritykset löytävät mm. sopivat toimitilat, kumppaniverkoston, rahoitusta sekä apua viranomais- ja lupa-asioissa. Kinnon sijoittumispalvelu yhdistää eri sidosryhmät, hakee ratkaisuja ja tukee Kouvolaan sijoittuvia yrityksiä myös viestinnässä.

Sijoittumismarkkinoinnilla tuetaan kaupunkistrategian yrittämisen tavoitteita sekä elinkeino-yhtiö Kouvola Innovationin painopisteiden mukaisia tavoitteita. Uutena painopistealueena on puolustus- ja turvallisuussektori.

Edunvalvontahankkeet

Itärata-hanke-yhtiö on perustettu keväällä 2022, ja sen toiminta on käynnissä suunnitelman mukaisesti. Yhtiön toimialana on Lentorata-Porvoo-Kouvola nopeaan junayhteyteen liittyvän raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti.

Suunnittelutyön on arvioitu kestävän noin yhdeksän vuotta merkittävimmän rahoitustarpeen kohdentuessa hankkeen loppuvaiheeseen. Itäradan ympäristövaikutusten arviointimenettely valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä. Osana selostusta Itärata esittää, mikä tarkastelluista ratalinjauksista valitaan jatkosuunnitteluun. Jatkosuunnittelu eli yleissuunnitteluvaihe alkaa vuoden 2026 puolella, kun Traficom kuuluttaa sen alkaneeksi.

Itäradan suunnittelun kustannusarvio on 79 miljoonaa euroa. Jos Itärata toteutetaan kaksiraiteisena ja nopealle junakalustolle sopivana, kuten Väyläviraston tekemä selvitys esittää, uuden rataosan (Helsinki-Vantaan lentoasema - Porvoo – Kouvola) kustannukset ovat arviolta 1,6–3,0 miljardia euroa. Merkittävin kustannuksiin vaikuttava tekijä on tunneleiden kokonaispituus. Toteutuksen kustannusjaosta päätetään myöhemmin, mikäli rata päätetään toteuttaa. Uusi ratayhteys suunnitellaan siten, että se voidaan toteuttaa vuoteen 2040 mennessä. Parempi saavutettavuus ja helpompi päivittäinen matkustaminen avaavat Kouvolaan ja koko itäiselle Suomelle uusia mahdollisuuksia kehittää alueen elinkeinoelämää ja kasvattaa kilpailukykyä.

Valtatie 15 on Kymenlaakson tärkein etelä-pohjoissuuntainen Kotkan ja Kouvolan välinen päätieyhteys, joka on elintärkeä Kymenlaakson suurteollisuudelle, elinkeinoelämälle ja yhdyskuntien kehittämiselle, sekä nykyisin myös terveydenhuollon hälytysajoneuvoliikenteelle. Se on lisäksi Kymenlaakson kaupunkiseutujen työmatkaliikenteen pääväylä. Yhteysvälin ongelmina ovat heikko liikenneturvallisuus sekä kapean kaksikaistaisen tien riittämättömyys palvella suurta ja kasvavaa eri tavoitenopeuden omaavaa liikennettä.

Tien parantamiseen on myönnetty rahoitus myönnetty 1. vaiheen toimenpiteille. Rakentaminen alkaa 2026 ja hanke valmistuu vuoden 2029 loppuun mennessä. Edunvalvonnan osalta painopiste on siten siirtynyt hankkeen toisen vaiheen rahoituksen varmistamiseen niin, että tien parantamisen saattaminen saadaan saatettua loppuun suunnitelmien mukaisesti koko laajuudessaan.

Muiden tiehankkeiden osalta Kouvola odottaa valtiolta valtatie 6 Kouvolaan kohdan aktiivista kehittämistä. Tärkeimpänä V 6 investointina nähdään Keltin ja Puhjon liittymien välisen tieosuuden toteuttaminen sisältäen Keltin sillan. Muut tärkeät investoinnit Vt 6:lla ovat Puhjon ja Tanttarin välisen tieosuuden investoinnit eritasoliittymiseen sekä Kullasvaaran eritasoliittymä.

Lisäksi elinkeinoelämän kuljetuksille ja työmatkaliikenteelle tärkeän valtatie 12 Lahti - Kouvola yhteysvälin osalta edunvalvonnan tavoitteena on varmistaa ensimmäisen jo rahoituksen saaneen hankkeen eteneminen (Mankala-Tillola osuus) sekä varmistaa suunnittelun eteneminen ja rahoituksen saaminen vaiheittain tien muille osuuksille välille Lahti-Kouvola.

Yliopisto- ja korkeakoulu yhteistyötä vahvistetaan entisestään Kouvolan elinkeinoelämää palvelevien koulutusohjelmien käynnistämiseksi ja TKI-toiminnan kehittämiseksi, sillä Kouvolan kaupungin tavoite on lisätä kaupungin elinvoimaa ja saada lisää opiskelijoita ja korkeakoulutoimintaa paikkakunnalle. Uusista koulutusohjelmista neuvoteltaessa tehdään tiiviisti yhteistyötä sekä keskeisten yritysten että Kymen HVA:n kanssa. Tavoitteena on jatkossa saada myös kandidatonin koulutusohjelmia Kouvolaan.

Uuden ajan teolliset investoinnit, kuten datakeskukset ovat elintärkeitä Kouvolaan ja koko Suomelle. Ne tuovat alueelle työpaikkoja, verotuloja ja luovat kasvun edellytyksiä. Lisäksi niillä on käynnistävä vaikutus uusiutuvan energian tuotantohankkeille ja aikaansaadaan positiivinen kierre vihreän siirtymän investointeihin Suomeen. Kouvolaan on kasvamassa merkittävä datakeskusten keskittymä ja ensimmäiset hankkeet ovat jo parhaillaan rakentumassa.

Datakeskusten perusedellytys on varma, riittävä ja kustannustehokas sähkönsaanti. Ilman sitä investoinnit valuvat muualle, sillä yritykset tarvitsevat investointeja varten ennakoitavan toimintaympäristön ja mahdollisuuden kasvaa. Kouvolaan osin pitkän teollisen historiansa takia vahva sähkön kantaverkko ja myös erinomaiset edellytykset liittävät uutta tuotantoa kantaverkkoon. Edunvalvonnan tavoitteena on turvata myös jatkossa sähkönsiirtoverkon ja liitännäispisteiden riittävä kapasiteetti sekä ennakoida tarpeet. Kouvolaan ja laajemmin koko Kaakkois-Suomen näkökulmasta oleellisessa roolissa on uuden Harjulinjan (2 kpl uudet 400 kV voimajohtot) toteutuminen Kouvolaan Korian sähköasemalle mahdollisimman nopealla aikataululla.

Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut ja Naton myötä Suomen **kansainvälisen sotilas-yhteistyön** voidaan arvioida lisääntyvän jatkossa merkittävästi. Kouvola on Suomen suurin varuskuntakaupunki, ja kaupungissa sijaitsee Suomen erikoisjoukkoja tuottava joukko-osasto, Utin jääkäriyrykmentti. Kouvola soveltuu sijainniltaan, varuskunniltaan ja logistisilta yhteyksiltään (tie- ja rautatieverkko, Kotkan syväsatama, Utin lentokenttä) erinomaisesti suurtenkin kansainvälisten sotilasjoukkojen harjoitus- ja tukeutumisalueeksi. Kaupunki on myös houkutteleva pysyvä työ- ja asuinpaikka puolustusvoimien henkilöstölle.

Turvallisuuteen liittyy myös vahvasti **huoltovarmuus**. Kouvolaan on eniten maatiloja Suomen kunnista, ja mahdollisuus olla edelläkävijä omavaraisuuden nostamisessa.

2.6 Hyvinvointisuunnitelma

Laki sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä 6 §:n mukaan kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Hyvinvointisuunnitelma on osa lakisääteistä hyvinvointikertomusta. Hyvinvointisuunnitelma on Kouvolaan tähän mennessä hyväksytty kaupunginvaltuustossa keuhällä yhtä aikaa hyvinvointikertomuksen kanssa. Jatkossa hyvinvointisuunnitelma on osa talousarviota ja samalla raportoidaan HYTE-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattoreiden toimenpiteet. Hyvinvointisuunnitelman tuloksia raportoidaan osana talousarviotavoitteiden raportointia ja keuhällä hyvinvointikertomuksessa. Nämä kiinnitetään kaupunkistrategiaan. Hyvinvointikertomuksessa kuvataan vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa indikaattoreiden avulla. Kertomuksessa tehdään nostot positiivisista sekä negatiivisista kehityskuluista. Näistä johdetaan sitovat hyvinvointisuunnitelman vuosittaiset ja toimenpiteet talousarviokirjaan. Valtuustokauden hyvinvointikertomus tehdään 2029 keuhällä, johon kootaan valtuustokauden tieto.

Hyvinvointisuunnitelman valmistelussa 2025–2029 on huomioitu seuraavat asiat:

1. Kytkeytyminen palveluiden käyttösuunnitelmaan

2. HYTE-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattorit
3. Hyvinvointikertomuksen positiiviset ja negatiiviset kehityskulut
4. Vanhojen suunnitelmien (kaikkien Kouvola, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja osallisuussuunnitelma) tavoitteet
5. Valtuustotason tavoite Hyvinvoiva kuntalainen

Hyvinvointisuunnitelmalla 2025–2029 on kaksi painopistettä, jotka ovat samat kuin Alueellisessa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa. Osa tavoitteista ovat myös yhteisiä alueellisen suunnitelman kanssa. Asiakirjakokonaisuus on työstetty poikkihallinnollisen hyvinvoinnin ohjausryhmän ja hyvinvointi- ja osallisuustyöryhmän kanssa, jossa on myös järjestöjen ja seurakuntien edustusta mukana. Toimialojen johtoryhmät ovat ohjanneet omien palvelujensa valmistelua. Tämän lisäksi asiakirja on käynyt kommenteilla vanhus- ja vammaisneuvostossa ja nuorisovaltuustossa.

Painopiste 1. Terveelliset ja hyvinvointia tukevat elintavat (maakunnallinen)

Tavoitteet:

- Asukkaat tekevät arjessaan enemmän terveellisiä valintoja ja liikkuvat säännöllisesti (maakunnallinen)
- Asukkaiden arjen voimavarat ja mielenterveys vahvistuvat (maakunnallinen)
- Asukkaiden perustaidot ja hyvinvointi vahvistuvat

Painopiste 2. Merkityksellinen elämä ja turvallinen arki (maakunnallinen)

Tavoitteet:

Asukkaat kokevat elinympäristönsä ja arkensa turvalliseksi sekä osallistuvat heille merkityksellisiin asioihin (maakunnallinen)

Yhteisöllisyys lisääntyy ja yksinäisyyden kokemus vähenee (maakunnallinen)

Sosiaalinen, fyysinen ja digitaalinen esteettömyys paranee

2.7 Kuntakonsernin riskianalyysi

Riskienhallinta on osa kaupunkikonsernin aktiivista tilanteen seuranta, johtamista ja toiminnan ohjaamista. Tavoitteena on strategisten tavoitteiden toteutumisen varmistaminen ja toiminnan jatkuvuus kaikissa olosuhteissa. Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallituksen on huolehdittava kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä. Kaupungin hallintosäännön 10 luvussa on määritelty kaupunginhallituksen, lautakuntien ja viranhaltijoiden tehtävät riskienhallinnassa. Konsernijohto vastaa konserniyhtiöiden riskienhallinnan järjestämisen valvonnasta. Kaupunginhallituksen elinvoima- ja työllisyysjaosto tarkastelee vuosittain keskeisten kaupunkiyhtiöiden hallitusten vahvistamat riskienhallinnan ohjeistukset.

Kouvolan kaupunkistrategiassa ei ole erillistä riskikartoitusta tai -analyysiä. Näin talousarvio ja -suunnitelma on hallintosäännön ohella keskeisin asiakirja, jolla valtuusto ohjaa riskienhallinnassa kunnallisia toimielimiä ja viranhaltijoita. Kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan riskianalyysi käsittelee muita kuin normaaliaikaisia häiriötilanteita. Kuntalain (1§) mukaan kaupungin vastuulla on kuntalaisten hyvinvointi kaikissa olosuhteissa, minkä johdosta kaikki varautumiseen liittyvät suunnitelmat ovat osa riskien hallintaa.

Tarkasteltaessa vuotta 2026 ja tulevia vuosia maamme talouteen ja toimintaan vaikuttavat keskeisimmät riskit liittyvät Venäjän hyökkäyssodan jatkumiseen ja nähtävillä olevan kansainvälisen tilanteen negatiiviseen kehitykseen ml Lähi-Itä, joihin varautuminen ja riskienhallinta on osa kansallista kokonaisturvallisuutta ja alueellista yhteistyötä. Osittain edelliseen liittyvä maailmantalouden on hajanaistuminen voi hidastaa maailmantalouden kasvua ja lisätä epävarmuutta, mikä voi johtaa talousblokkien syntymiseen ja kansainvälisten liikkumisrajoitusten lisääntymiseen.

Kansantalouden suurimmat strategiset riskit ovat heikko rakennusinvestointi, epäsuotuisa väestönkehitys ja alhainen tuottavuus. Toteutuessaan riskit kohdentuvat keskeisimmin kasvukeskusten ulkopuolisille alueille, joilla ennustettu kehitys on muutoinkin heikompaa. Maamme talous on heikentynyt pitkään, eikä nähtävissä ole sellaista positiivista kehitystä, joka mahdollistaisi julkisten palvelujen laajentamisen ja etuuksien lisäämisen. Päinvastoin hallintoa jouduttaneen seuraavan kymmenen vuoden aikana supistamaan, mikä näkynee kuntatalousohjelmassa ja käytännössä laskevissa valtionosuuksissa. Epävarmassa tilanteessa riskienhallinnan ja etenkin niihin varautumisen merkitys korostuu.

Kouvolan kaupunkikonsernin kannalta strategisia, vaikutuksiltaan vaikeasti ennakoitavia ja toimintaan merkittävästi vaikuttavia ulkoisia riskejä ovat

1. Euroopan sisäisen ja ulkoisen turvallisuustilanteen heikentyminen, Ukrainassa sodan jatkuminen ja sotilaalliseen jännitteeseen liittyvä vieraan valtion suunnitelmallinen hybridivaikuttaminen energia- ja vesihuoltoon ja tietojärjestelmiin.
2. Euroopan unionin ja erityisesti Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn heikkeneminen, julkishallinnon velkaantumisen jatkuminen ja EU:n taloussääntöjen tiukentuminen.
3. Ilmastomuutoksen eteneminen, luonnonilmiöistä (kuten myrskyt ja rajuilmat, kuivuuden aiheuttama laaja metsäpalo) aiheutuvat laajat vahingot.

Kaupunkikonsernin kannalta strategisia ja vaikuttavuudeltaan pitkäaikaisia kaupungin päätöksillä ja ohjauksella hallittavia sisäisiä riskejä ovat

4. Konserniyhtiöiden kilpailukyky ja talous heikkenee.
5. Kaupungin ja konsernin omistamien kiinteistöjen käyttöaste ja arvo laskevat voimakkaasti.
6. Avainosaamisen ja osaavan työvoiman saatavuus vaikeutuu, henkilöstön sitoutuminen ja työhyvinvointi heikkenee, työn tuottavuus laskee.
7. Digitaalinen turvallisuus heikkenee, automaation käyttöönotto ei etene suunnitellusti.

Toimenpiteitä riskeihin varautumiseksi

Turvallisuustilanteeseen liittyy monimuotoisia ja osin vaikeasti ennakoitavia heijastusvaikutuksia, jotka vähentävät elinvoimaa ja väestön hyvinvointia ja edellyttävät tarvittaessa valtion keskitettyä ohjausta tilanteen vakauttamiseksi. On mahdollista, että tilanteen muuttuessa oleellisesti on nykyistä kuntapalvelujen tuottamista arvioitava kriittisesti, mikä edellyttää strategian ja talousarvion ja -suunnitelman tarkentamista.

Euroopan unionin ja Suomen taloudellisen kilpailukyvyyn taantuminen voi johtaa tilanteeseen, jossa työttömyys kasvaa ja väestön sosiaalinen eriarvoistuminen syvenee. Tällöin kaupungin verotulot laskevat, investoinnit alueelle supistuvat, yritysten konkurssit lisääntyvät ja työpaikat vähenevät.

On mahdollista, että lasten ja nuorten pahoinvointi jatkuu ja syvenee, sosiaalinen kestävyys vaarantuu, rikollisuus kasvaa ja sisäinen turvallisuus heikkenee. Supistuvan talouden vuoksi kaupungin palvelutuotantoa joudutaan supistamaan ja henkilöstöä vähentämään. Korkotason noustessa lainanhoitokyky heikkenee ja investointeja on arvioitava kriittisesti.

Ilmastomuutokseen varautuminen on osa strategista suunnittelua, joka edellyttää myös sään ääri-ilmiöiden huomioon ottamista alueiden hallinnassa ja kaavoituksessa. Rankkasade, myrsky, laaja tulipalo ja muu luontoa vahingoittava katastrofi voivat johtaa tilanteeseen, jossa tilapäiset ja alueellisesti rajatut väestön siirrot ovat mahdollisia, vahinkojen korjaaminen vie aikaa ja kuluttaa taloudellisia resursseja. Sään ääri-ilmiöt on otettava huomioon toimialueiden suunnittelussa ja kaupungin varautumisessa ml. konserniyhtiöt. Kouvolan alueella on useita teollisuuslaitoksia, jossa merkittävä onnettomuus voi aiheuttaa koko kaupunkia koettelevan kriisin.

Omistajaohjauksella on aktiivisesti seurattava konserniyhtiöiden taloudellista tilaa ja asettava tavoitteet siten, että tuotanto pystytään ylläpitämään taloudellisen tilanteen ja kysynnän heiketessä sekä poikkeustilanteessa. Tytäryhtiöiden omat riskianalyytit riskien ennalta ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi on pidettävä ajan tasalla ja yhtiöiden on raportoitava konsernijohdolle muuttuneesta tilanteesta matalalla kynnyksellä.

Kaupungilla on kiinteistöjä huomattavasti yli oman tarpeen, kiinteistöjen käyttöaste on alhainen, korjausvelka ja tekniseen kuntoon liittyvät riskit ovat merkittäviä, eikä markkinatilanne ole myynnin kannalta suotuisa. Myös yhdyskuntarakenteiden, kuten vesi- ja jätevesijärjestelmät korjausvelka on huolestuttava. Omaisuuden tase- ja myyntiarvo laskevat kunnossapitovelan kasvaessa. Taloudellisten, strategista luokkaa olevan riskien vähentämiseksi on suunnitelmallinen kiinteistömäärän vähentäminen kaupungin tulevaisuuden kannalta välttämätöntä.

Alhainen syntyvyys ja Kouvolan väestönkehitys ovat johtamassa kilpailuun osaavasta työvoimasta. Talouden sopeuttamistarpeet ja henkilöstön väheneminen ovat lisänneet huomattavasti avainhenkilöriskiä. Henkilöstön eläkkeelle siirtyminen on lähivuosina runsasta ja työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet ovat selvästi kasvaneet. Henkilöstöohjelmassa on määriteltävä toimenpiteet, joilla turvataan osaava ja riittävä henkilöstö kaupungin palveluissa. Työterveyshuoltoyhteistyötä on tehostettava ja työkyvyn toimintamallia edelleen kehitettävä.

Digitaalisen turvallisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen on jatkuvaa ja korostuu tilanteessa, jossa sitä saatetaan ulkopuolisen toimesta häiritä. Henkilöstön tietoturvallisten toimintatapojen ylläpitäminen ja vahvistaminen on keskeinen osa organisaation tietoturvan toteuttamista. Työskentelyn siirtyessä enenevässä määrin pilviympäristöihin ja työskentelyvälineiden monipuolisempi hyödyntäminen vaatii jatkossa huomioimaan myös työskentelyvälineiden tehokkaamman suojaamisen. Toimintaprosessien digitalisoinnin myötä tietojärjestelmäriskit voivat kasvaa mm. integraatioiden lisääntyneitä eri järjestelmien välillä, jolloin tiedon eheyden ja laadun poikkeamat vaikuttavat useampiin järjestelmiin.

Edellä kuvatuista strategisista riskeistä ensimmäiset eivät välttämättä ole todennäköisiä, mutta niiden mahdollisuus on tiedostettava ja negatiiviseen tilannekehitykseen on varauduttava. Edelleen ei voi poissulkea maailmanlaajuista, koronan kaltaisen terveystilan leviämistä. Edellisten riskien ohella on riskienhallinnassa jatkuvasti otettava huomioon vakuutuksiin, sopimuksiin, työturvallisuuteen ja oikeudellisiin kysymyksiin liittyvät riskit, jotka kuitenkin eivät vaikutukseltaan ole laajoja ja pitkäkestoisia, mutta saattavat aiheuttaa tarpeita muuttaa voimassa olevaa talousarviota. Realiteetti on, että kunnossa oleva talous, osaava henkilöstö ja taseessa oleva ylijäämä helpottavat poikkeuksellisten ja yllättävien tilanteiden hallintaa.

2.8 Kouvolan kaupungin konserni

Valtuuston tulee päättää kunnan omistajaohjauksen periaatteista sekä konserniohjeesta (KuntaL 14 §) sekä hyväksyä talousarvio ja taloussuunnitelma ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet (KuntaL 110 §). Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Valtuuston tulee ohjata asettamillaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa.

Konsernijohto seuraa tavoitteiden toteutumista mm. elinvoimajaoston kokouksessa 3 kertaa vuodessa sekä valvoo, että yhtiöiden sisäiset riskienhallintaohjeistukset ovat kunnossa ja sisäinen valvonta toimii. Konsernin taloudellisia tavoitteita seurataan kriisikuntakriteereiden avulla, eivätkä ne saa ylittyä.

Konsernitilinpäätöksen alijäämä asukasta kohden 1. vuonna > 500 euroa ja 2. vuonna > 1 000 euroa tai jos seuraavien neljän kriteerin raja-arvot täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin:

1. Konsernin vuosikate poistoista < 80 %
2. Tuloveroprosentti kuntien keskiarvo +2,0
3. Konsernin lainat ja vuokravastuut kuntien keskiarvo +50 %
4. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate < 0,8

Konsernirakenne

Kunta tytäryhteisöineen muodostaa **kuntakonsernin**, jolla tarkoitetaan kunnan sekä juridisesti itsenäisten yhteisöjen muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta yhdessä tai useammassa tytäryhteisössä. Konsernitilinpäätöksen laativa kunta on konsernin **emoyhteisö**.

Tytäryhteisöllä tarkoitetaan niitä yhteisöjä (mm. osakeyhtiö), joissa kunnalla tai kuntayhtymällä yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta.

Konsernitilinpäätös laaditaan emoyrityksen ja tytäryritysten tilinpäätösten yhdistelmänä hyvää kirjanpitoa noudattaen (eliminoidaan sisäiset liiketapahtumat ja keskinäinen osakkeenomistus sekä erotetaan vähemmistölle kuuluva osuus tytäryhteisöstä).

Osakkuusyhteisössä kuntakonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Osakkuusyhteisö yhdistellään kunnan konsernitilinpäätökseen sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osakkuusyhteisön tilinpäätöstiedot yhdistellään niin, että konserniyhteisöjen omistusosuuden mukainen määrä osakkuusyhteisön tilikauden voitosta merkitään konsernituloslaskelmaan tuotoksi ja vastaava määrä tappiosta kuluksi.

Kuntayhtymä on yhteenliittymä, jonka kunnat voivat perustaa yhteisiä toimiaan koskevia tehtäviä varten. Kuntayhtymät yhdistellään konsernitilinpäätökseen omistusosuuden mukaisesti.

TYTÄRYHTEISÖT

Energia- ja vesiyhtiöt	
KSS Energia Oy	100,0 %
KSS Lämpö Oy	100,0 %
KSS Rakennus Oy	100,0 %
Voimakymi Oy	100,0 %
Suomen Energia-Urakointi Oy	100,0 %
KSS Verkko Oy	97,7 %
Kouvolan Vesi Oy	100,0 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kouvolan Asunnot Oy	100,0 %
Asunto Oy Elopuisto	84,1 %
Kiinteistö Oy Päätie 19	100,0 %
Kiinteistö Oy Madekuja 1	68,1 %
Kiinteistö Oy Korian Liikekeskus	58,9 %
Kiinteistö Oy Korianjousi	58,3 %

OSAKKUUSYHTEISÖT

Muut osakkuusyhtiöt	
Kymenlaakson Jäte Oy	47,0 %
Kymenlaakson Orkesteri Oy	33,5 %
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	24,5 %
Disec Oy	24,5 %
Saimaa Stadiumi Oy	24,5 %
Kymin Voima Oy (KSS Energian kautta)	24,0 %
Kymenlaakson Sähkö Oy	20,7 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kymenlaakson Kampuskiinteistöt Oy	49,0 %
Asunto Oy Aron-Kara 1 *	48,5 %
Asunto Oy Kirkkovoorentie 2 *	48,5 %
Asunto Oy Kimmelmanni *	45,4 %
Asunto Oy Enärivi *	40,8 %
Asunto Oy Kaipiaistensato *	40,7 %
Kiinteistö Oy Korianportti***	39,9 %
Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1**:	39,1 %
Asunto Oy Kouvolan Jaalanharju *	39,0 %
Asunto Oy Kataja-Haikula *	34,1 %

KUNTAYHTYMÄT

Kuntayhtymät	
Kymenlaakson liitto	49,7 %

SÄÄTIÖT

Säätiö	
Myllykosken vanhustensäätiö sr	

Elinkeino- ja kehitysyhtiöt	
Kouvola Innovation Oy	100,0 %
Kouvolan Yritystilat Oy	100,0 %
RRT Kouvola Oy	100,0 %
Kohoa Synergiakeskus Oy	66,7 %

Muut tytäryhtiöt	
Kouvolan Teatteri Oy	100,0 %
Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy	100,0 %
Anjalankosken Jäähalli Oy	96,1 %
Kuusankosken Tennishalli Oy	87,0 %
Kaakkois-Suomen Tieto Oy	61,0 %
Kouvolan Ammattiopisto Oy	60,0 %
Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy **	60,0 %
Kouvolan Hansapysäköinti Oy (äänivalta 62,5%)	32,2 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
Kiinteistö Oy Myllykosken Liikekeskus	32,8 %
Asunto Oy Anjalantie 2	31,3 %
Kiinteistö Oy Elimäen Kasarminaukio *	31,0 %
Asunto Oy Elimäen Eläkepuustelli	30,6 %
Asunto Oy Huusarinmäki *	30,4 %
Asunto Oy Kouvolan Eväkujankaari	30,2 %
Asunto Oy Puutarhurijousi *	29,3 %
Asunto Oy Silmuntie *	27,9 %
Asunto Oy Ummeljoen Rivitalo *	27,9 %
Asunto Oy Kuusankosken Hiidentie 8-10*	27,1 %
Asunto Oy Elimäen Napansäde	26,9 %
Asunto Oy Siltapuisto 1	26,0 %
Asunto Oy Kuusankosken Rantapuisto *	25,0 %
Asunto Oy Lohitie 5	24,9 %
Asunto Oy Suolasenkoski *	23,7 %
Asunto Oy Kasakkakara *	23,1 %
Anjalankosken Painotalo Oy***	22,6 %
Asunto Oy Rivikolka 2 *	22,0 %
Asunto Oy Anjalan Niittypuisto *	21,7 %
Kuusankosken Pienteollisuustalo Oy	21,6 %
Asunto Oy Naakanhovi *	21,4 %

*) Kouvolan Asunnot Oy:n osakkuusyhteisö

**) Kouvolan Ammattiopisto Oy:n tytäryhtiö

***) Kouvolan Yritystilat Oy:n osakkuusyhteisö

25 tytäryhteisöä
38 osakkuusyhteisöä
1 kuntayhtymä
1 säätiö

Päivitetty 30.9.2025

Kouvolan kaupungin konserniin 30.9.2025 kuului 25 tytäryhteisöä ja 1 kuntayhtymä, joissa kaupunki on jäsenenä. Kouvola-konserniin kuului myös 38 osakkuusyhteisöä ja säätiö. Konsernikaavioon on täydennetty alakonserniin osakkuusyhteisöt.

Tytäryhteisöt

Kouvolan kaupungin tytäryhteisöistä energia – ja vesiyrityksiä ovat 100 prosenttisesti omistetut KSS Energia Oy ja Kouvolan Vesi Oy. KSS Energia Oy:n tytäryhtiöitä ovat 100 prosenttisesti omistetut KSS Lämpö Oy, KSS Rakennus Oy, Voimakymi Oy, Suomen Energia-Urakointi Oy ja 97,7 prosenttisesti omistettu KSS Verkko Oy.

Kouvolan kaupungin 100 prosenttisesti omistama Kouvola Innovation Oy on elinkeino- ja kehitysyritys. Kouvola Innovation Oy omistaa 100 prosenttisesti Kouvola Yritystilat Oy:n ja RRT Kouvola Oy:n sekä 66,7 prosenttisesti Kohoa Synergiakeskus Oy:n.

Kiinteistö- ja asuntoyrityksiä ovat Kouvolan kaupungin 100 prosenttisesti omistamat Kouvola Asunnot Oy ja Kiinteistö Oy Päätie 19 sekä 68,1 prosenttisesti omistettu Kiinteistö Oy Madekuja 1, 58,9 prosenttisesti omistettu Kiinteistö Oy Korian Liikekeskus ja 58,3 prosenttisesti omistettu Kiinteistö Oy Korianjousi. Kouvola Asunnot Oy:n tytäryhtiö on 84,1 %:n omistusosuudella Asunto Oy Elopuisto.

Muut Kouvola kaupungin tytäryhtiöt ovat 100 prosenttisesti omistetut Kouvola Teatteri Oy ja Kouvola Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy sekä 96,1 %:n omistusosuudella Anjalankosken Jäähalli Oy, 87,0 %:n omistusosuudella Kuusankosken Tennishalli Oy, 61,0 prosenttisesti omistettu Kaakkois-Suomen Tieto Oy, 60,0 %:n prosenttisesti omistettu Kouvola Ammattiopisto Oy ja 32,2 prosenttisesti omistettu Kouvola Hansapysäköinti Oy (äänivalta 62,5 %). Kouvola Ammattiopisto Oy omistaa 100 prosenttisesti Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy:n.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ovat Kymenlaakson Jäte Oy (47,0 %), Kymenlaakson Orkesteri Oy (33,5 %), Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy (24,5 %) ja Kymenlaakson Sähkö Oy (20,7 %). Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy kautta osakkuusyhtiöitä ovat Disec Oy (24,5 %) ja Saimaa Stadiumi Oy (24,5 %). KSS Energia Oy:n kautta osakkuusyhtiö on Kymin Voima Oy (24,0 %).

Kiinteistö- ja asuntoyrityksiin kuuluvia osakkuusyhtiöitä ovat Kymenlaakson Kampuskiinteistöt Oy (49,0 %), Asunto Oy Kouvola Eväkujankaari (30,2 %), Kiinteistö Oy Myllykosken Liikekeskus (32,8 %), Asunto Oy Anjalantie 2 (31,3 %), Asunto Oy Elimäen Eläkepuustelli (30,6 %), Asunto Oy Elimäen Napansäde (26,9 %), Asunto Oy Siltapuisto 1 (26,0 %), Asunto Oy Lohitie 5 (24,9 %) ja Kuusankosken Pienteollisuustalo Oy (21,6 %).

Kouvola Innovation Oy:n kautta osakkuusyhtiöitä ovat Kiinteistö Oy Korian Portti (39,9 %), Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1 (39,1 %) ja Anjalankosken Painotalo Oy (22,6 %). Kouvola Asunnot Oy:n kautta osakkuusyhtiöitä ovat Asunto Oy Aron-Kara 1 (48,5 %), Asunto Oy Kirkkovoorentie 2 (48,5 %), Asunto Oy Kimmelmanni (45,4 %), Asunto Oy Enärivi (40,8 %), Asunto Oy Kaipiaistensato (40,7 %), Asunto Oy Kouvola Jaalanharju (39,0 %), Asunto Oy Kataja-Haikula (34,1 %), Kiinteistö Oy Elimäen Kasarminaukio (31,0 %), Asunto Oy Huusarinmäki (30,4 %), Asunto Oy Puutarhurinjousi (29,3 %), Asunto Oy Silmuntie (27,9 %), Asunto Oy Ummeljoen Rivitalo (27,9 %), Asunto Oy Kuusankosken Hiidentie 8-10 (27,1 %), Asunto Oy Kuusankosken Rantapuisto (25,0 %), Asunto Oy Suolasenkoski (23,7 %), Asunto Oy Kasakkakara (23,1 %), Asunto Oy Rivikolkka 2 (22,0 %), Asunto Oy Anjalan Niittypuisto (21,7 %) ja Asunto Oy Naakanhovi (21,4 %).

Kuntayhtymät

Kuntayhtymä on Kymenlaakson liitto (49,7 %).

Kaupungin uusi strategia ja päivitetty edunvalvontasuunnitelma käydään läpi Kymenlaakson liiton kanssa. Liitto päivittää omiin strategisiin ohjelmiinsa kaupungin strategiset tavoitteet ja edunvalvonnan kohteet yhteistyössä kaupungin kanssa. Kuntien maksuosuuden tulee pystyä nykyisellä tasolla.

Säätiöt

Säätiöitä on Myllykosken vanhustensäätiö sr.

Osingot

Osinkoja yhtiöiden vuoden 2025 tuloksen ja asetettujen tavoitteiden perusteella vuoden 2026 talousarvioon arvioidaan kertyvän 11,3 milj. euroa, josta merkittävimmät ovat KSS Energia Oy 8,5 milj. euroa ja Kymenlaakson Sähkö Oy 1,7 milj. euroa.

Keskeiset tytäryhteisöt ja näiden tytäryhteisöt

Kouvolan kaupungin konserniohje sekä hyvä hallinto- ja johtamistapa ohjeen mukaan kaupunginhallitus päättää vähintään valtuustokausittain mitkä konserniyhteisöt ovat keskeisiä tytäryhteisöjä ja näiden tytäryhteisöjä. Keskeisiä tytäryhteisöjä ja näiden tytäryhteisöjä vuonna 2026 ovat KSS Energia -konserni (KSS Energia Oy, KSS Lämpö Oy, KSS Rakennus Oy, Voimakymi Oy, Suomen Energia-Urakointi Oy, KSS Verkko Oy), Kouvola Innovation -konserni (Kouvola Innovation Oy, Kouvolan Yritystilat Oy, RRT Kouvola Oy, Kohoa Synergiakeskus Oy), Eduko -konserni (Kouvolan Ammattiopisto Oy, Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy), Kouvolan Vesi Oy, Kouvolan Asunnot Oy, Kouvolan Teatteri Oy, Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy ja Kaakkois-Suomen Tieto Oy.

Talousarviossa asetetaan keskeisille tytäryhteisöille ja näiden tytäryhteisöille yhteisökohtaiset tavoitteet. Nämä valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on asetettu jäljempänä yhteisön tietojen kohdalla. Muut yhteisöä koskevat tiedot ovat informatiivisia.

Raportointi

Keskeisten konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta raportoidaan kaupungin osavuositarkastusten yhteydessä. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksentekokehityksessä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita. Konserniohjeen mukaisesti jokaisella konserniin kuuluvalla yhtiöllä tai yhteisöllä tulee olla vuosittain päivitetty strategia sekä toimiva johtamisjärjestelmä ja asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Tavoitteiden asettaminen

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille ja näiden tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Kaupungin omistajaohjaus neuvottelee vuosittain keskeisten tytäryhteisöjen ja näiden tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen ja näiden tytäryhteisöjen toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen ja näiden tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön toimitusjohtaja ja hallitus vastaavat asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä noudattaen osakeyhtiölaissa kirjattua. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kouvola Innovation Oy (konserni)

Omistusosuus 100 %. Perustettu 2008. Toimitusjohtaja on Miettinen Pasi. Yhtiön toimialana on Kouvolan kehittämis- ja elinkeinopalvelujen tuottaminen.

Hallitus: Nyberg Antti (pj.), Nulpponen Minttu (vpj.), Toimela Elina, Hellberg Jani, Järvinen Saul, Wall Janne, Sundström Garita, Torkkeli Marko ja Hasu Jenny

Toiminnan tavoitteet 2026

Tavoite	Mittari
Asiakaskontaktien määrä 1300	Palveluita käyttäneiden tai henkilökohtaisesti kontaktoitujen määrä (kpl). Lähde: Kinnon asiakastietojärjestelmä
Seudulle perustettujen tai sijoittuneiden yritysten lukumäärän lisääminen (300), joista Kinnon palveluja käyttänyt (125)	Perustettujen tai sijoittuneiden yritysten määrä/ Kinnon palveluja käyttänyt (kpl) (300/125). Lähde: Patentti- ja rekisterihallitus ja Kinnon asiakastietojärjestelmä
Toiminnan kehittämisen mahdollistava taloudellinen tulos. Kouvola Innovation Oy tilikauden tulos nolla euroa Kouvolan Yritystilat Oy voitollinen tilikauden tulos RRT Kouvola Oy voitollinen tilikauden tulos Kohoan Synergiakeskus Oy voitollinen tilikauden tulos	Tilikauden tulos (euroa)
Asiakastytyväisyysmittaus on tehty ja sen tulos on vähintään 4,1	Toiminnan kehittämistä ohjaava asiakastytyväisyysmittaus asteikolla 1-5
Kaupungin TY-palveluiden ja Kinnon yhteisiä palveluja käytössä Kohoa Synergiakeskuksessa. Nykyisten aloittavien yritysten palvelujen lisäksi laajennetaan palveluja myös toimiville yrityksille.	Toteutunut / ei toteutunut

Kouvolan Asunnot Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1982. Toimitusjohtaja on Niemi Jari. Kouvolan Asunnot Oy tarjoaa asuntoja erilaisiin elämäntilanteisiin. 4 125 asunnon tarjonta ulottuu Utista Elimäelle ja Vuohijärveltä Anjalaan.

Hallitus: Werning Paula (pj.), Varjola Liisa (vpj.), Ahola Nita, Heino Kaarlo, Kangasniemi-Kuikka Anne, Mäkyneen Jaro, Pehkonen Raimo ja Kasurinen Mika (asukasjäsen)

Toiminnan tavoitteet 2026

Tavoite	Mittari
Käyttöasteen säilyttäminen yli 90 %	Käyttöaste % vuokratuotoista laskettuna
Luottotappiot liikevaihdosta enintään 1 %	Luottotappioiden osuus liikevaihdosta %
Yhden uuden kohteen suunnittelun käynnistys	Suunnittelu on käynnistynyt/ei ole käynnistynyt
Vuokrat määräytyvät omakustannusperusteisesti. Hallitaan vuokrankorotuksia tiukalla ylläpidon kustannuskurilla.	Vuokratason säilyttäminen ennallaan toteutunut/ei toteutunut
Kiinteistökannan sopeuttaminen. Kannattamattomien, elinkaaren lopulla olevien kohteiden alasajo (100–150 asuntoa)	Asuntojen lukumäärä

Kouvolan Teatteri Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1960. Toimitusjohtaja on Reilin Helena. Yhtiön toimialana on teatterin ylläpitäminen ja teatteritoiminnan harjoittaminen Kouvolassa.

Hallitus: Raunio Milla (pj.), Nyberg Jukka (vpj.), Hasu Anne, Lonka Mirja, Miilumäki Mikael, Pahkala Tomi, Rubinstein Annina, Lampiranta Toni ja Sierman-Henttonen Raija

Toiminnan tavoitteet 2026

Tavoite	Mittari
Ohjelmistossa vähintään 5 oman tuotannon ensi-iltaa sekä lisäksi vierailuesityksiä	Ensi-iltojen lkm
Nykyisen valtionosuustason säilyttäminen, 45,5 henkilötyövuotta	Henkilötyövuodet
Oman pääoman säilyttäminen vähintään +300.000 euron tasolla	Oma pääoma
Katsojatarvoite 37 000	Katsojamäärä lkm
Yleisötyötavoite 4 000	Osallistujamäärä lkm

Kouvolan Vesi Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 2007. Kouvolan Vesi Oy:nä aloittanut 1.9.2014. Toimitusjohtaja on Mikkela Ari. Kouvolan Vesi Oy on vesihuoltolaitos, jonka tehtävänä on huolehtia alueensa vesihuollosta. Asiakkaina on noin 15 200 kotitaloutta, taloyhtiötä ja yritystä.

Hallitus: Lavonen Esko (pj.), Kasurinen Outi (vpj.), Horppu Jari, Lindström Leo, Torikka Riitta, Rautiainen Aimo, Tuukkanen Minna ja Carpelan Christa

Toiminnan tavoitteet 2026

Tavoite	Mittari
Liikevoittoprosentti > 13 %	% liikevaihdosta
Omavaraisuusaste \geq 49,5 %	Omavaraisuusaste %
Talousveden laatu, viranomaisnäytteiden ylitykset 0 kpl/ vuosi	Ylitykset kpl/ vuosi
Vedenjakelu poikki > 12 h, 0 kpl/ vuosi	Yli 12 h kestäneet vedenjakeluhäiriöt kpl / vuosi
Vuosittain saneeratun (ei sis. uudisrakentamista) vesi- ja jätevesiverkoston määrä prosentteina verkoston kokonaismäärästä mukaan lukien keskeneräiset pitkissä hankkeissa	> 0,6 % verkoston kokonaismäärästä, kestävä taso on 1 % pitkällä aikavälillä
Huleveden liikevoittoprosentti > 12 %	% liikevaihdosta
Hulevesiliittyjien (uudet + saneerausalueet) määrän lisääminen vähintään 200 liittymää vuodessa	Uusien hulevesiliittymien lukumäärä kpl/ vuosi

KSS Energia Oy (konserni)

Omistusosuus 100 %. Perustettu 1992. Toimitusjohtaja on Riipinen Marko. KSS Energia myy sähköä, energiaosaamista, latausjärjestelyitä ja aurinkosähkön tuottamiseen liittyviä ratkaisuja koko Suomen alueella, vastaa sähkönjakelusta sekä kaukolämmityksestä ja maakaasun toimittamisesta Kouvolan seudun kodeille ja yrityksille.

Hallitus: Laine Raimo (pj.), Larikka Jari (vpj.), Tähtinen Sanna, Sippula Päivi, Vesala Katriina, Pakkanen Markku, Villikka Anni ja Korjala Kalevi

Toiminnan tavoitteet 2026

Tavoite	Mittari
Sijoitetun pääoman tuotto ≥ 6 %	Sijoitetun pääoman tuotto %
Omavaraisuusaste ≥ 40 %	Omavaraisuusaste %
Nettovelkaantumisaste ≤ 60	Nettovelkaantumisaste %
Osinko tilikaudelta 2025, joka maksetaan 2026 on 8,5 M€ Osinko tilikaudelta 2026, joka maksetaan 2027 on 9,0 M€	Maksettavan osingon määrä (euroa)
Asiakastutkimusten tulosten keskiarvo, asiointimielikuva ≥ 40	Suositteluindeksi NPS mittausasteikko
KSS Verkko Oy energian toimitusvarmuus sähkö keskeytysaika $\leq 0,43$ h/asiakas lämpö keskeytysaika $\leq 0,45$ h/asiakas	Suunnittelemttomien keskeytysten keskimääräinen keskeytysaika (h/asiakas)
Hiilidioksidineutraali oma energiantuotanto. Oma tuotanto on CO2-neutraali vuoden 2030 loppuun mennessä (pl. huoltovarmuus ja joustomarkkina) Tavoite 2026 on 93 %.	CO2-neutraali oma tuotanto (%)
Työhyvinvointi, sairauspoissaolot $\leq 10,0$ pv/hlö/vuosi	Sairauspoissaolot pv/hlö/vuosi

Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy

Omistusosuus 100 %. Perustettu 2014. Toimitusjohtaja on Tähti Kari. Yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää rautatiealan ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta sekä aikuiskoulutusta. Lisäksi yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää toisen asteen ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta ja palveluja, työelämän kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä valmennusta ja konsultointia.

Hallitus: Wall Janne (pj.), Palosara Mika (vpj.), Aalto-Riihiaho Emmi, Ala-Krekola Mika, Huuhilo Manu, Koskinen-Järvisalo Heidi ja Raunio Milla

Toiminnan tavoitteet 2026

Tavoite	Mittari
Asiakastytyväisyyden ylläpitäminen hyvällä tasolla, tulos vähintään 3,5 (asteikolla 1-4)	Asiakastytyväisyyskyselyn tulos
Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen työelämäjaksojen avulla, 2 kpl/v	Toteutuneiden työelämäjaksojen määrä kpl/v
Kannattava koulustoittoiminta, vuosittaisen opiskelijamäärätavoitteen toteutuminen 100 %:sti	Toteuma %
Taloudellinen ja kannattava toiminta	Myyntiliiketoiminnan positiivinen tulos

Kaakkois-Suomen Tieto Oy

Omistusosuus 61 %. Perustettu 2010. Toimitusjohtaja on Lyytikäinen Mika. Yhtiö palvelee kuntia, kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia osakeyhtiöitä ja muita julkishallinnon organisaatioita sekä niiden sidosryhmiä. Toiminnan tarkoitus on tuottaa ICT-palveluja omistajien tarpeisiin.

Hallitus: Mikkola Markku (pj.), Savolainen Kai (vpj.), Kälviäinen Kati, Korhonen Juha ja Vilkki Annika

Toiminnan tavoitteet 2026

Tavoite	Mittari
Liikevoittoprosentti vähintään 4,0	Liikevoittoprosentti (Liikevoitto / liikevaihto) * 100
Asiakastyytyväisyys yhtiön koko asiakaskannan osalta tasolla 3,3	Asiakastyytyväisyysmittaukset 2 kertaa vuodessa (asteikolla 1–4)
Palvelupyynnöiden (SLA) vasteaika toteutuu palvelukuvausten mukaisesti Kouvolan kaupungin osalta	Vähintään 80 % palvelupyynnöistä valmistuu määräajassa. Lisäksi Kouvolalle toimitetaan kuukausittain tarkempi erittely SLA lajeittain.
Service Deskin vastausaika koko asiakaskannan osalta keskimäärin 55 sekuntia	Keskimääräinen vastausaika sekuntia

Kouvolan Ammattiopisto Oy (konserni)

Omistusosuus 60 %. Perustettu 2021. Toimitusjohtaja on Tani Petri. Kouvolan Ammattiopisto Oy järjestää II asteen ammatillista koulutusta sekä koulutusliiketoimintaa- ja vientiä kokonaan omistamansa tytäryhtiön Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy:n kautta.

Yhtiön hallitus: Niemi Veikko (pj.), Kyöstilä Titta (vpj.), Larikka Jari, Pävelin Mika, Ikäläinen Krista, Aaltonen Anu ja Mäenpää Sanna

Toiminnan tavoitteet 2026

Tavoite	Mittari
Opiskelijatavoite: Aikuisten opiskelijavuositavoite 1115 = perusrahoituksen maksimimäärä	Opiskelijavuosien määrä
Vetovoimaa kuvaava opiskelijatavoite: Yhteishaun tavoite 60 % perusopetuksen päättävien kouvoolalaisesta ikäluokasta	Yhteishaun kautta aloittavien opiskelijoiden määrä (%)
Kouvolan Ammattiopisto Oy:n voitollinen tulos	Tilikauden tulos (euroa)
Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy:n voitollinen tulos	Tilikauden tulos (euroa)
Henkilöstökyselyn tulosten KA vähintään 3.5	Henkilöstökyselyn tulosten KA

3 Käyttötalousosa

3.1 Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalveluihin kuuluu tarkastuslautakunta sekä muu kaupunginhallituksen alainen elinvoimapalvelujen toiminta. Elinvoimapalvelujen tehtävä on valmistella kaupunkistrategian ja muiden konsernia ohjaavien linjausten laadintaa kuten omistajapolitiikkaa, hankintaohjeistusta, palvelustrategiaa, henkilöstöohjelmaa, maapoliittista ohjelmaa sekä tukea johtamista, kehittämistä ja päätöksentekoa tuottamalla ajantasaista tietoa konsernin toiminnasta ja toimintaympäristön muutoksista.

Elinvoimapalvelut (ilman myyntivoittoja) ulkoinen, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	19 334	14 990	10 939	10 939	10 839	10 838
Valmistus omaan käyttöön	235	600	690	690	690	690
Toimintakulut	-53 826	-67 371	-64 536	-65 752	-63 443	-61 188
Toimintakate	-34 257	-51 781	-52 907	-54 123	-51 913	-49 660
Poistot ja arvonalentumiset	-12 510	-13 084	-10 126	-11 570	-14 353	-16 167

Elinvoimapalvelut, rakennusten ja osakkeiden myyntivoitot, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	0	540	540	540	540	540
Toimintakate	0	540	540	540	540	540

Elinvoimapalvelut (ilman myyntivoittoja), ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	69 228	67 625	60 096	63 596	66 013	67 292
Valmistus omaan käyttöön	235	600	690	690	690	690
Toimintakulut	-67 430	-80 532	-66 535	-67 775	-65 489	-63 260
Toimintakate	2 034	-12 307	-5 749	-3 489	1 214	4 722
Poistot ja arvonalentumiset	-12 510	-13 084	-10 126	-11 570	-14 353	-16 167

3.1.1 Tarkastuslautakunta

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate

Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunnan tehtävät jakautuvat kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: arviointitiedon tuottaminen valtuustolle, kuntalaisille ja kaupunkikonsernille toiminnan kehittämiseksi ja päätöksenteon tueksi, hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen sekä sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Arviointikertomuksessa arvioidaan vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2026–2029

Oleellisia toiminnallisia muutoksia arviointityön organisoitumisessa ei suunnittelukaudella ole. Arviointia toteutetaan arviointisuunnitelman mukaisesti ja työohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan puolivuositin. Tilikausien 2025–2026 tilintarkastusyhteisönä ulkoisessa tarkastuksessa toimii BDO Oy. Uusi kilpailutus on ajankohtainen vuonna 2026.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Tarkastuslautakunnan osalta riskinä voidaan pitää keskitettyä resurssia arviointi- ja tarkastustoiminnan valmisteluun ja ohjaamiseen.

Talous

Tarkastuslautakunta, ulkoinen 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakulut	-145	-185	-190	-193	-195	-197
Toimintakate	-145	-185	-190	-193	-195	-197

Tarkastuslautakunta, ulkoinen ja sisäinen 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakulut	-152	-193	-198	-201	-203	-205
Toimintakate	-152	-193	-198	-201	-203	-205

Vuoden 2024 ja 2025 toimintakuluihin on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitetään vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Tarkastuslautakunta	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8

3.1.2 Kaupunginhallitus

Toimiala Elinvoimapalvelut/Kaupunginhallitus

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Elinvoimapalvelut muodostuvat seuraavista palveluista: konsernipalvelut, elinvoima ja työllisyyspalvelut sekä tilapalvelut. Konsernipalveluihin kuuluu hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut ja talouspalvelut. Elinvoima- ja työllisyyspalvelut pitää sisällään seuraavat palveluyksiköt: kehittämispalvelut, viestintä-, markkinointi- ja matkailupalvelut, tietohallinto sekä työllisyys- ja yrityspalvelut.

Hallintopalvelut palveluyksikkö tuottaa kaupungin hallinto-, arkisto- ja hankintapalvelut, juridiset palvelut, turvallisuushallinnon palvelut sekä pysäköinninvalvonnan.

Henkilöstöpalvelut ohjaa, kehittää, seuraa ja arvioi henkilöstövoimavaroja ja -johtamista (henkilöstösuunnittelu, rekrytointi, johtaminen ja esihenkilötyö, osaaminen, työhyvinvointi ja palkitseminen ja palkkausjärjestelmät) strategisten tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä toimialojen kanssa. Se vastaa työnantajatoiminnasta, koordinoi työsuojelutoimintaa sekä tuottaa henkilöstöhallinnon tukipalveluja.

Talouspalvelut vastaa kaupungin talousprosessien ohjaamisesta sekä talouden suunnittelusta, seurannasta ja raportoinnista. Yksikön keskeisiin tehtäviin kuuluvat talousarvion laatiminen, tilinpäätöksen valmistelu, talouteen liittyvä tilastointi, rahoituksen hallinta, maksuvalmiuden suunnittelu ja kassanhallinta sekä lainarahoituksen ja sijoitustoiminnan hoitaminen. Kaikki kaupungin talouteen liittyvät asiat on keskitetty talousyksikköön. Talouspalvelut tuottaa laskelmia ja talousanalyyssejä sekä

kaupunkitasoisesti että toimialojen tarpeisiin. Kaupungin operatiivinen taloushallinto, kuten kirjanpito, reskontrat ja maksuliikenteen hoito, on ulkoistettu ulkopuoliselle palveluntarjoajalle.

Kehittämispalveluihin sisältyy elinvoima ja strategia, hyvinvointi sekä omistajaohjaus. Elinvoima ja strategiayksikkö koordinoi kaupunkistrategian ja sen toteuttamisohjelmien valmistelua, seuranta ja raportointia. Lisäksi yksiköllä on useita tukitoimintoja kuten hanketoiminta, prosessien kuvaaminen, evaus ja tilastointi. Yksikköön sisältyy myös omistajaohjaus ja sisäinen tarkastus. Hyvinvointi vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, osallisuudesta ja järjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Tämän lisäksi hyvinvointi tekee vahvaa yhteistyötä Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa edunvalvonnan ja eri yhdyspintojen näkökulmasta.

Viestintä-, markkinointi- ja matkailupalvelut vastaa Kouvolan kaupungin viestinnästä, markkinoinnista, matkailun alueorganisaatio VisitKouvolan toiminnasta sekä hoitaa tiettyjä yhteistyökumppanuuksiin ja tapahtumiin liittyviä tehtäviä.

Tietohallinto ohjaa kaupungin ICT-prosesseja ja digikehittämistä yhteistyössä kaupungin johdon kanssa. Tietohallinnon tehtävänä on luoda perusta teknologisille ratkaisuille toteuttamalla ja tukemalla toimialojen tietotekniikan ja lisenssien hankintaa sekä kehittämällä ICT-infrastruktuuria. Tietohallinto tukee ja ohjaa digitalisaation keinoin tapahtuvaa toimialojen toimintaprosessien kehittämistä. Tietoturvallisuuden ja tietosuojan osalta tietohallinto ohjaa ja seuraa niiden toteutumista, osallistuu riskienhallinnan kehittämiseen ja varmistaa teknisen ympäristön tietoturvallisuutta. Tiedonhallintalaki asettaa vaatimuksia myös tietohallinnon toimintaan mm. tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteen toimivuuden, lokien keräämisen, toiminnan kuvaamisen ja tietoturvallisuuden osalta.

Työllisyys- ja yrityspalveluihin kuuluvat kunnille siirtyneet työvoimapalvelut. Julkisilla työvoimapalveluilla turvataan osaavan työvoiman saatavuutta ja työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua. (Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023)

Tilapalvelut huolehtii toimitilavarallisuuden suunnitelmallisesta kehittämisestä ja hoidosta elinkaariajattelun pohjalta sekä vastaa omaisuusmassan arvon säilymisestä. Tilapalvelut vastaa kaupungin suoraan omistaman rakennusomaisuuden kehittämisestä, ylläpidosta sekä hyvästä vuokrausasteesta. Tilapalvelut hoitaa keskitetysti toimitilojen välivuokrauksen sekä toimii koko konsernin kiinteistöasioiden asiantuntijana. Tilapalvelut vastaa kaupungin investointi- ja perusparannusohjelmiin sisältyvien talonrakennuskohteiden rakennuttamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2026–2029

Elinvoimapalveluissa palveluyksiköiden yhteisinä toiminnan painopisteinä sekä niihin liittyvinä kehittämiskohteina suunnittelukaudella ovat kaupungin yhteisten tavoitteiden mukaisesti asiakaslähtöiset tehokkaat ja digitalisoidut palveluprosessit.

Hallintopalveluissa prosessien digitalisointia jatketaan eri toimintojen osalta, asianhallinnan ja arkiston osalta painopistettä siirretään operatiivisen toiminnan ja tukipalvelujen tuottamisen rinnalta edelleen palvelun kehittämiseen hyödyntäen erityisesti digitalisaatiota. Suunnitelmakaudella selvitetään automaattisen tiedonkäsittelyn ja esimerkiksi tekoälyn hyödyntämistä asianhallinnan, arkiston ja tietopalvelun rajapinnoilla. Lisäksi arkistotoiminnan painopisteinä on arkistotilojen tehokkaan käytön suunnittelu ja aineiston digitointi päätearkiston ja kaupungin muidenkin palveluiden kuin rakennusvalvonnan arkiston osalta. Samalla jatketaan sähköisen arkiston integraatioita kokonaistarveperusteisesti. Myös päätöksentekoon ja tukipalveluihin liittyvien prosessien digitalisointia jatketaan (mm. ansionmenetyskorvausprosessin osalta). Lisäksi edistetään tekoälyn hyödyntämistä palveluprosesseissa, kuitenkin turvaten myös nykyisten digitalisoitujen prosessien

toimintaedellytykset, mihin liittyy mm. asianhallintajärjestelmän yleispäivitys vuoden 2026 loppupuolen aikana.

Pysäköintivalvontajärjestelmän uusiminen ja prosessien sähköistäminen tehostavat palveluprosesseja.

Hankinnassa keskeisenä tavoitteena valtuustokauden alussa on kaupungin hankintoja ohjaavien strategisten painopisteiden määrittely valtuustokaudelle ja siten kaupungin hankintaohjelman ja -ohjeen päivittäminen. Niin ikään hankintojen tukipalveluiden tuottamisen ja lainsäädäntömuutosten seurannan ja toimeenpanotoimenpiteiden koordinoinnin lisäksi painopisteenä hankinnoissa on digitalisaation hyödyntäminen prosesseissa, kuten hankintojen seurannan edistäminen digitalisaation avulla sekä sopimushallinnan prosessien kehittäminen. Painopistettä siirretään tukipalvelutehtävistä enemmän myös kehittämiseen ja seurantaan, sekä sen perusteella tehtävään analyysiin.

Henkilöstöpalvelujen toiminnan painopisteet kytkeytyvät kaupungin yhteisiin tavoitteisiin ja niiden lisäksi myös proaktiiviseen työkykyjohtamiseen. Henkilöstöhallinnon prosessien digitalisointia jatketaan. Yhtenäinen HR- ja palkanlaskentajärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2025 aikana. Prosessien sähköistämisen myötä henkilöstöpalvelujen toiminnan painopistettä siirretään hallinnollisista tukipalvelutehtävistä enemmän kehittämiseen. Kaupunkistrategiaa tukeva henkilöstöohjelma uudistetaan vuonna 2026. Henkilöstöohjelmassa määritellään johtamiseen, osaamiseen ja henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä tavoitteita. Työhyvinvoinnin haasteet kasvavat, kun henkilöstö vähenee talouden sopeuttamisen seurauksena. Työkykyjohtamista vahvistamalla pyritään vähentämään sairauspoissaoloja ja työkyvyttömyyden kustannuksia.

Kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy, joten palkkausjärjestelmien kehittämiseen panostetaan. Tasopalkkajärjestelmä on otettu käyttöön lokakuussa 2025 KVTES:n ja OVTES:n osion G (varhaiskasvatuksen opetushenkilöstö) osalta. Tämä aiheuttaa palkkojen harmonisointitarpeita ja harmonisointia tehdään suunnitellusti seuraavien vuosien aikana. Harmonisointia toteutetaan ja palkkausjärjestelmiä kehitetään hyödyntämällä suunnittelukaudella käytössä olevia paikallisia järjestelyeriä. Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa helmikuuhun 2028 saakka. Kunta-alan teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus (TS) ja kunta-alan tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES) lakkaavat viimeistään sopimuskauden päättyessä. Niiden piirissä oleva henkilöstö siirtyy uuteen teknisen alan virka- ja työehtosopimukseen (TATES). Työsuojelun yhteistoimintaorganisaation uusi toimintakausi alkaa vuonna 2026 ja kestää vuoteen 2029 saakka. Palkanlaskentapalvelujen järjestämistä koskevat ratkaisut vaikuttavat henkilöstöpalvelujen osaamis- ja resurssitarpeisiin.

Henkilöstöpalvelujen talousarvioon on varattu 930 000 euroa kaupungin omaan pitkäaikaistyöttömien tukityöllistämiseen siten, että 20 prosenttia palkkakustannuksista kirjataan työllistävän yksikön kustannuspaikalle ja 80 prosenttia henkilöstöpalveluille. Lisäksi henkilöstöpalvelujen kustannuspaikalle on varattu 300 000 euroa nuorten kesätyöntekijöiden palkkaamiseen ja koko kaupungin osalta tasausmaksun määrärahat 3,31 milj. euroa.

Talouspalveluiden toiminnan painopistealueena ja kehittämiskohteena on digitaalisuuden ja automatisoinnin käytön lisääminen sekä prosessien kehittäminen. Talousprosesseja ja -suunnittelua kehitetään edelleen päätöksenteon näkökulma huomioiden. Merkittävänä muutoksena talous- ja henkilöstöpalvelujen tuottamisen osalta toteutunee Numera Palvelut Oy:n (Sarastia) kuntaliiketoiminnan kauppa Administer-konsernin kanssa. Numeran yhtiökokous on hyväksynyt kaupan 30.6.2025. Kaupan lopullinen toteutuminen edellyttää kilpailuviranomaisen hyväksyntää, jota odotetaan syksyllä 2025. Liiketoimintakauppojen myötä kaupunki ei ole enää hankintalain näkökulmasta sidosyksikkö, vaan kaupungin tulee joko kilpailuttaa hankinta, järjestää palvelut omana toimintana tai jollakin muulla tavalla. Asiaa selvitetään vuoden 2026 aikana. Kaupungin perintää hoitavan Revire Perintä Oy:n osakkeet ovat siirtyneet uudelle omistajalle kesän 2025 aikana.

Kaupunki ei ole omistanut Reviren osakkeita. Kaupunki tulee kilpailuttamaan perintäpalvelujen hoitamisen. Mahdollisesti voimaan tuleva hankintalain muutos muuttaa kuntien in house -yhtiö asemaa.

Kehittämispalvelut jalkauttavat uutta kaupunkistrategiaa, mikä tulee voimaan 2026 vuoden alusta. Strategiaa toteuttavat asiakirjat arvioidaan ja päivitetään vastaamaan uutta strategiaa. Mahdollisuuksien mukaan asiakirjoja yhdistetään alueellisten asiakirjojen kanssa. Kehittämispalvelut avustavat kaupungin hanketoimijoita hakemaan ulkopuolista rahoitusta toiminnan kehittämiseksi. Edunvalvontaa jatketaan suunnitelmallisesti. Kaupungin konserniohje ja omistajapoliittinen ohjelma päivitetään vuoden 2026 aikana.

Hyvinvoinnin painopisteinä vuodelle 2026 on hyvinvointikertomus ja suunnitelmatyön uudistuksen toimeenpano. Eri toimijoiden poikkihallinnollisen hyvinvointi- ja osallisuustyön roolien selkeyttäminen ja sitouttaminen. Hyvinvoiva kuntalainen valtuustotason tavoitteena. Mittareina Hyte-kerroin, pitkäaikaistyöttömien määrä ja kuntalaisen hyvinvoinnin muutos. Yhteisötilojen ja kuntalaisen demokratia työn toiminnan vahvistaminen ja näkyminen vahvemmin alueen elävöittämisessä. Myös esteettömyyden jatkaminen ja tulosten hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä ovat kehittämiskohteena. Lisäksi panostetaan digituen jalkautuksen tehostamiseen ja vastuuttamiseen eri toimijoille. Tavoitteena myös asumisneuvonta työn vakiinnuttaminen.

Kaupunkiviestinnässä huolehditaan päivittäisestä palvelu- ja päätöksentekoviestinnästä, mutta samalla panostetaan resurssien puitteissa digitaalisiin kanaviin (verkkosivut ja sosiaalinen media), tapahtumaviestintään, videosisältöihin sekä strategiaan hankkeisiin, kuten monitoimiareena, uimahalli, teatteri ja datakeskukset. Markkinoinnissa keskeisiä painopisteitä ovat asuminen, kampuskaupunki ja tapahtumat. Lisäksi toteutetaan Kouvolan imagon vahvistamiseen tähtäävää markkinointia.

Viestinnän tavoitteena on lisätä Kouvolan positiivista näkyvyyttä ja tunnettuutta kohderyhmät ja resurssit huomioiden. Vaikuttavuutta kasvatetaan kehittämällä koko organisaation viestintäkyvykkyyttä, hyödyntämällä analytiikkaa ja tilastotietoa sekä tuottamalla sisältöjä myös englanniksi. Palveluyksikön toimintaan kuuluu myös VisitKouvola. Matkailussa tavoitteena on vahvistaa Kouvolan tunnettuutta ja houkuttelevuutta matkailualueena. Tätä tukevat matkailumarkkinoinnin monikanavanainen ja ympärivuotinen toteutus, yhteistyö Cursorin kanssa kansainvälisen matkailun toimenpiteissä sekä analytiikkaan perustuva kehittäminen. Talousarvion laadintahetkellä uusia matkailuhankkeita ei ole käynnissä.

Yksi keskeisistä tavoitteista on kehittää Kouvolaan tapahtuma-alustana. Vuonna 2025 päättyvä Tapahtumakipinä-hanke on rakentanut tapahtuma-alan verkostoa ja kulttuuria sekä edistänyt kaupungin palveluiden kehittämistä tapahtumajärjestäjien näkökulmasta. Seuraavassa vaiheessa painopisteinä on tunnistaa uusia, Kouvolaan sopivia tapahtumia ja tukea niiden hakua kaupunkiin. Myös monitoimiareenan myynti ja markkinointi käynnistetään osana tätä kehittämistä. Yksikössä vastataan myös työllisyys- ja yrityspalveluiden viestinnästä ja tapahtumatuotannosta. Kyseisillä toiminnoilla on selkeät tavoitteet, joiden tarkoituksena on tukea Kouvolan työllisyys- ja yrityspalveluiden tavoitetta työllisyyden edistämisestä, toiminnan tehostamisesta ja elinvoiman vahvistamisesta paikallisella tasolla.

Viestinnän sisäisessä kehittämisessä vuonna 2026 keskitytään erityisesti analytiikan systemaattiseen hyödyntämiseen ja tulosten tulkintaan, digitaalisen markkinoinnin vahvistamiseen sekä koko kaupungin viestintäkyvykkyuden kehittämiseen.

Tietohallinnossa painopisteinä on tukea ICT- ja digipalveluiden laajempaa hyödyntämistä sekä kaupungin henkilöstölle että kuntalaisille tarjottavissa palveluissa. Tätä kehitystyötä tehdään toimialarajat ylittävänä yhteistyönä digikehityksen toimintamallin mukaisesti yhteistyössä toimialojen ja palveluiden kanssa, kehityskohteina mm. toimintaprosessien läpikäynti sekä digitaalisuuden ja tekoälyn käytön lisääminen valituissa kohteissa.

Työllisyys- ja yrityspalveluissa painopisteet ja kehittämiskohteet vuosille 2026–2029 keskittyvät Kouvolan elinvoiman ja työllisyyden edistämiseen, yritysten liiketoimintamahdollisuuksien parantamiseen sekä asiakaslähtöisten ja vaikuttavien palvelujen kehittämiseen. Tavoitteena on tukea kestävästä kasvusta kaupungissamme kehittämällä keskeisiä elinkeinoklustereita ja houkuttelemalla uusia investointeja sekä maahanmuuttajia, mikä näkyy niin väestökehityksen positiivisena suuntauksena kuin yritysten ja työpaikkojen määrän kasvuna. Työllisyyden parantamiseksi painotetaan yrityslähtöistä rekrytointitarpeiden ratkaisua, työttömyysjaksojen lyhentämistä ja työllisyysasteen nostamista. Palveluita myös kehitetään asiakaslähtöisemmiksi ja vaikuttavammiksi, esimerkiksi valmennus- ja koulutuspalvelujen työllistämisaikutusta vahvistaen. Mittaristo ohjaa konkreettisiin tuloksiin: työttömyysmaksujen vähentämiseen, yritysten määrän ja asiakastyytyväisyyden kasvattamiseen sekä yritysten ja henkilöasiakkaiden tarpeiden entistä parempaan kohtaamiseen.

Tilapalveluissa kiinteistömässä on edelleen laaja, rakennuskannan tiivistäminen jatkuu. Kiinteistömäärän pienentämisellä vähennetään ylläpitokuluja, korjauskustannuksia ja korjausvelan kasvua. Myynnissä on erityisesti tyhjentyneet, tyhjentyvät ja tarpeettomat rakennukset/tilat. Vuonna 2026 panostus on erityisesti purkamiseen. Painopiste siirtyy myös nykyisten tilojen käyttöasteen parantamiseen toimintaa tehostamalla, omia palveluja siirretään vuokratiloista omiin jo olemassa oleviin tiloihin. Talonrakentamisen investoinnit ovat 2026-2028 korkealla tasolla, joka työllistää seuraavina vuosina paljon, mutta alentaa kustannuksia pitkällä tähtäimellä. Lisäksi korjausvelka vähenee merkittävästi. Hyvinvointialueen tarvitsema tilatarve aiheuttaa edelleen suurta epävarmuutta. Energian saantiin ja energian hintoihin on tullut merkittävää epävarmuutta ja hintojen ennustaminen on erittäin vaikeaa. Energiatoteutusinvestointeihin panostetaan suunnittelukaudella.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Elinvoimapalveluiden toiminnalliset riskit liittyvät Kouvolan kaupungin elinvoiman, kilpailukykyyn ja vetovoiman kehittämiseen. Näihin riskeihin vaikuttavat erityisesti elinkeinojen, työllisyyden, matkailun ja kaupungin yleisen houkuttelevuuden edistäminen. Elinvoimapalvelujen merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Työvoiman saatavuus ja osaavan työvoiman puute

Kaupungin elinvoimaa voivat heikentää osaavan työvoiman saatavuusongelmat, jotka vaikuttavat kaupungin sekä paikallisten yritysten toimintaan ja investointihalukkuuteen. Lisäksi väestön ikääntyminen ja muuttoliike voivat vaikeuttaa työvoiman riittävyyttä. Seurauksena voi olla, että paikalliset yritykset eivät löydä riittävästi ammattitaitoisia työvoimaa, mikä rajoittaa niiden kasvua ja kilpailukykyä. Kaupungin tulee turvata henkilöstönsä riittävä osaaminen sekä varahenkilö- ja sijaisjärjestelyt resurssien vähentyessä

Rakennusomaisuuden hallinta

Kaupungin rakennuskantaan liittyviä riskejä ovat rakenteellinen vanheneminen, kosteusvauriot ja sisäilmaongelmat, heikko energiatehokkuus, tilojen vajaakäyttö, luonnonilmiöiden aiheuttamat vahingot, puutteellinen paloturvallisuus, lainsäädännön vaatimusten laiminlyönti sekä kunnossapidon resurssipula. Vanhojen rakennusten rakenteet voivat heikentyä, ja niiden ylläpito voi olla haasteellista muuttuvien tarpeiden ja kiristyvien määräysten vuoksi. Lisäksi sääolosuhteet sekä sisäilmaan tai energiatehokkuuteen liittyvät ongelmat voivat kasvattaa kustannuksia ja vaarantaa käyttäjien terveyden ja turvallisuuden. Palvelutuotannosta tarpeettomaksi jääneiden kiinteistöjen riskinä on myynnin osalta vaikea markkinatilanne sekä purkamisen osalta resurssien vähäisyys.

Väestön väheneminen ja palvelutarpeen muutokset

Kouvolan väestön väheneminen tai muuttotappio voi heikentää kaupungin elinvoimaa. Tämä vaikuttaa suoraan työmarkkinoihin, yritysten asiakaspohjaan ja kaupungin verotuloihin, mikä voi

johtaa palvelujen vähentymiseen. Nuorten aikuisten muuttaminen pois kaupungista vähentää kulutuskysyntää ja vaikeuttaa paikallisen elinkeinoelämän kasvua.

Työttömyyden hoito

Työttömyyden hoitoon liittyy useita riskejä, jotka voivat kuormittaa kunnan taloutta ja heikentää asukkaiden hyvinvointia. Pitkittyvä työttömyys kasvattaa kustannuksia muun muassa toimeentulotuen ja työllistämistoimenpiteiden osalta, ja erityisesti nuorisotyöttömyys voi johtaa syrjäytymiseen ja pidempiaikaisiin ongelmiin. Jos työllistämistoimenpiteet, koulutus tai työmarkkinat eivät vastaa työttömien tarpeita, työttömyys voi jäädä korkeaksi ja osa työvoimasta syrjäytyä pysyvästi. Taloudelliset kriisit tai suuret rakenteelliset muutokset, kuten yritysten sulkemiset, voivat lisäksi lisätä työttömyyttä äkillisesti, mikä kasvattaa kunnan kustannuksia ja vähentää verotuloja. Pitkittynyt työttömyys voi myös lisätä syrjäytymiseen ja mielenterveys- tai päihdeongelmiin liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä haasteita, jotka kuormittavat palvelujärjestelmää entisestään.

Tietoturva- ja tietosuoja

Kyberturvallisuuden merkitys korostuu digitaalisessa ympäristössä käsiteltävän ja säilytettävän tiedon määrän kasvaessa. Yleisimmät riskit liittyvät tietojen luvattomaan käyttöön, tietomurtoihin, haittaohjelmiin, puutteelliseen tietoturvakoulutukseen, riittämättömiin teknisiin suoja toimiin sekä inhimillisiin virheisiin. Näiden riskienhallinta on olennaista kuntien toiminnan luotettavuuden ja tietosuojavelvoitteiden täyttämisen kannalta.

Riskienhallinta

Elinvoimapalveluiden riskienhallinta edellyttää pitkäjänteistä ja ennakoivaa strategista suunnittelua, esimerkiksi:

- Työvoiman osaamisen kehittäminen yhteistyössä oppilaitosten ja yritysten kanssa.
- Työllistämishjelmien kehittäminen, yritysten tukeminen ja koulutuksen mukauttaminen työmarkkinoiden tarpeisiin
- Aktiivinen elinkeinopolitiikka, jonka tavoitteena on houkuttaa investointeja ja tukea yritysten kasvua.
- Rakennusomaisuuden säännöllinen tarkastus, ennakoiva kunnossapito, resurssien tehokas kohdentaminen ja rakennusten mukauttaminen nykyaikaisiin vaatimuksiin.
- Väestön vetovoimatekijöiden, kuten asumisen, palveluiden ja ympäristön, kehittäminen.
- Matkailun ja tapahtumien markkinointi sekä infrastruktuurin parantaminen.
- Ympäristö- ja ilmastotoimien integroiminen kaupungin elinkeinoelämän tukeminen.
- Tietosuojan ja tietoturvaan kohdistuvien, kasvavien riskien tehostaminen säännöllisellä seurannalla ja työkaluja hyödyntämällä.

Yhteistyö paikallisten yritysten, koulutusorganisaatioiden, matkailutoimijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa on keskeistä näiden riskien hallinnassa.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2026

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaalle

Tavoite: Hyvinvoiva kuntalainen	Keskeisimmät toimenpiteet: Liikkumisen lisääminen, lasten ja nuorten perustaitojen ja mielen hyvinvoinnin vahvistaminen sekä kulttuurisen hyvinvoinnin lisääminen.			
Mittari(t)				
Hyvinvointi-indikaattori	Lähtöarvo 12/2023	95	Tavoitearvo 12/2026	100
Voi hyvin tai erittäin hyvin %	Lähtöarvo 12/2024	44	Tavoitearvo 12/2026	50
Tavoite: Asiakaslähtöiset tehokkaat ja digitalisoidut palveluprosessit	Keskeisimmät toimenpiteet: Tekoäly otetaan käyttöön ulkoisissa ja sisäisissä palveluprosesseissa.			
Mittari(t)				
Prosessit (kpl)	Lähtöarvo 12/2025	0	Tavoitearvo 12/2026	4
Tavoite: Proaktiivinen työkykyjohtaminen ja sairauspoissaolojen väheneminen 15 %	Keskeisimmät toimenpiteet: Sairauspoissaolojen vähentämistä koskevan suunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta, kevennetyn/korvaavan työn käytön lisääminen ja tunnuslukujen säännöllinen seuranta johtoryhmässä.			
Mittari(t)				
Kevennetyn ja korvaavan työn päivät/sairauspoissaolopäivät (%)	Lähtöarvo 12/2024	0	Tavoitearvo 12/2026	5
Sairauspoissaolot (kpv/hlö)	Lähtöarvo 12/2024	9,4	Tavoitearvo 12/2026	11,9
Tavoite: Kiinteistöomaisuus supistuu ja sen käyttö tehostuu	Keskeisimmät toimenpiteet: Purkuja suunniteltu 25 000 brm2/v, myynnit 25 000 brm2. Siirtyminen vuokratiloista omiin tiloihin vuoden aikana 4 000 brm2.			
Mittari(t)				
Myytyjen kiinteistöjen bruttoneliöt	Lähtöarvo 12/2025	0	Tavoitearvo 12/2026	25 000
Purettujen kiinteistöjen bruttoneliöt	Lähtöarvo 12/2025	0	Tavoitearvo 12/2026	25 000
Vuokratiloista siirtyminen omiin tiloihin (bruttoneliöt)	Lähtöarvo 12/2025	0	Tavoitearvo 12/2026	4 000
Kaupunkistrategian tavoite: Yrittäjyydellä ja työllä kasvuun				
Tavoite: Kouvola on vahvistunut matkailukohteena ja tapahtuma-alustana	Keskeisimmät toimenpiteet: Ympärivuotinen matkailumarkkinointi ja näkyvyys eri kanavissa. Osallistuminen messuille ja muihin markkinointitilaisuuksiin. Paikallisten matkailutoimijoiden osaamisen ja yhteistyön kehittäminen. Monitoimiareenan myynti- ja markkinointisuunnitelma ja myynnin ja markkinoinnin käynnistys. Kaupungin profiiliin sopivien tapahtumien määrittely ja aktiivinen haku			
Mittari(t)				
Matkailijoiden yöpymisvuorokausien määrä	Lähtöarvo 12/2024	185 000	Tavoitearvo 12/2026	190 550

Tavoite: Elinvoima ja työllisyys kasvaa	Keskeisimmät toimenpiteet: Yritysten liiketoimintalähtöinen tarvekartoitus liiketoimintakyvykkyysanalyysia hyödyntäen. Tehdään yrityslähtöistä työnvälitystä toteuttamalla yritysten rekrytointimeksiantoja sekä kouluttamalla ja valmentamalla työnhakijoita yritysten tarpeisiin. Rakennetaan vahvempaa kokonaisuutta yhdessä ekosysteemitomijoiden kanssa tukien yritysten rahoituksen saantia, liiketoiminnan kehittymistä sparraamalla ja paikallisten yritysten yhteistyötä.			
Mittari(t)				
Työttömyysmaksujen kokonaismäärä vuodessa	Lähtöarvo 12/2025	11 400 000	Tavoitearvo 12/2026	10 800 000
Yritysten toimipaikkojen määrä	Lähtöarvo 12/2024	7 500	Tavoitearvo 12/2026	7 700

Talous

Kaupunginhallitus (ilman myyntivoittoja) ulkoinen, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	19 334	14 990	10 939	10 939	10 839	10 838
Valmistus omaan käyttöön	235	600	690	690	690	690
Toimintakulut	-53 681	-67 186	-64 346	-65 559	-63 247	-60 991
Toimintakate	-34 112	-51 596	-52 716	-53 930	-51 718	-49 463
Poistot ja arvonalentumiset	-12 510	-13 084	-10 126	-11 570	-14 353	-16 167

Kaupunginhallitus rakennusten ja osakkeiden myyntivoitot, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	0	540	540	540	540	540
Toimintakate	0	540	540	540	540	540

Kaupunginhallitus (ilman myyntivoittoja) ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	69 228	67 625	60 096	63 596	66 013	67 292
Valmistus omaan käyttöön	235	600	690	690	690	690
Toimintakulut	-67 278	-80 339	-66 337	-67 574	-65 286	-63 054
Toimintakate	2 186	-12 114	-5 551	-3 289	1 417	4 927
Poistot ja arvonalentumiset	-12 510	-13 084	-10 126	-11 570	-14 353	-16 167

Vuoden 2024 ja 2025 toimintakuluihin on vertailukelpoisuuden vuoksi lisätty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitetään vuodesta 2026 lähtien elinvoimapaalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kaupunginhallitus	137,0	218,8	211,8	207,1	207,1	202,1

3.2 Sivistys

Sivistyksen toimiala muodostuu kasvatuksen ja opetuksen sekä liikunnan ja kulttuurin palveluista.

Sivistys, ulkoinen, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	12 746	11 841	12 332	13 726	13 976	13 941
Toimintakulut	-123 653	-120 703	-122 543	-126 672	-129 896	-133 112
Toimintakate	-110 908	-108 862	-110 211	-112 946	-115 920	-119 171
Poistot ja arvonalentumiset	-378	-383	-459	-419	-431	-433

Sivistys, ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	13 279	12 149	12 623	14 017	14 267	14 232
Toimintakulut	-182 414	-181 478	-180 810	-189 057	-194 744	-199 190
Toimintakate	-169 135	-169 329	-168 186	-175 040	-180 476	-184 958
Poistot ja arvonalentumiset	-378	-383	-459	-419	-431	-433

3.2.1 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Toimiala Sivistys

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Kasvatus- ja opetuslautakunnan alaiset palvelut ovat varhaiskasvatus, perusopetus ja nuoriso sekä toinen aste ja korkeakoulutus. Toiminnasta ja taloudesta vastaavat palvelujen johtajat: varhaiskasvatuspäällikkö, opetuspalvelupäällikkö ja koulutuspalvelupäällikkö. Palveluilla on omat johtamisrakenteet. Toimialatasolla strategiatyötä ja tavoitteiden toteutumista koordinoidaan sivistyksen johtoryhmässä.

Lasten ja nuorten palveluita tuottavat varhaiskasvatus, perusopetus ja nuoriso sekä toinen aste ja korkeakoulutusyhteistyö. Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää talousarvion puitteissa annettavan palvelun laajuudesta ja tavoitteista.

Kasvatus ja opetuslautakunnan alaiset palvelut ovat olennainen osa kaupunkilaisten hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaa tukevia palveluita. Yhteisiä tukipalveluja tuottavat asiakas-, kehittämis- ja arviointi- sekä ohjauksen ja tuen tiimit.

Digitalisaatiota hyödynnetään hallinnon prosesseissa. Sähköistä asiointia viedään asiakastasolle nykyistä enemmän.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2026–2029

Hyvinvoiva henkilöstö on perusta lasten ja nuorten hyvinvointia edistävälle palveluille. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen ja työkyvyn tukeminen ovat myös keskeinen osa henkilöstökulujen hallinnassa. Lasten määrä ja nuorten määrä vähenee seuraavan kymmenen vuoden aikana puolella, mikä edellyttää palveluverkon muutoksia palvelutarpeen pienentyessä erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Muutoksissa henkilöstön kouluttamisella vaikutetaan positiivisesti henkilöstön asenteisiin ja uusien toimintatapojen kehittämiseen. Työkykyjohtaminen ja varhaisen puuttumisen kehittäminen ovat merkityksellisiä mm. sairauspoissaolojen vähentämisessä.

Laadukas kasvatus ja opetus turvataan huolehtimalla riittävästä osaavan henkilökunnan määrästä. Arjen sujuvoittamiseksi tarvitaan yhteistyötä eri ammattikuntien välillä. Oppimisen tuen muutos esi- ja

perusopetuksessa vaatii uutta toimintakulttuuria ja tapoja toimia. Yhteisopettajuus ja pariopettajuus mahdollistavat ryhmien joustavan muodostamisen ja muodostuville ryhmille heidän tarvitsemansa opetuksen ja kasvatuksen. Yhteisen työn tekeminen tukee henkilöstön jaksamista ja hyvinvointia. Lasten ja nuorten sekä perheiden osallisuuden lisäämiseksi tarvitaan vahvaa vuorovaikutusta. Dialoginen työote lisää arvostavaa ja luottamusta rakentavaa vuorovaikutusta työntekijöiden, huoltajien sekä lasten välille.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta perustuu Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Toiminnan painopisteinä jatkavat varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti mm. liikunta ja kestävä kehitys. Varhaiskasvatus toiminnan kivijalka on laadukkaassa ja sensitiivisessä vuorovaikutuksessa, joka on keskeinen kehittämisen painopiste myös tulevalle suunnittelukaudelle. Alle kouluikäisen lasten perustaitojen kehittämiseen liittyy vuorovaikutuksen, matemaattisen ajattelun ja lukutaitoon liittyvien perusteiden rakentaminen. Elokuussa 2025 voimaan tulleen esiopetuksen tuen uudistus on tuonut tullessa vaatimuksia muuttaa toimintakulttuuria kolmiportaisen tuen mallin loppuessa. Toimintakulttuurin kehittämistä ja siihen liittyen varhaiskasvatuksen rajapinnan rakentamista jatketaan vuonna 2026. Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmän kilpailutus ja hankinta toteutuivat 2025, ja järjestelmään liittyviä koulutuksia ym. toimeenpanoa jatketaan 2026. Varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittäminen ja Kaunisnurmen päiväkodin suunnittelu ja rakentaminen jatkuvat. Kouvolan esiopetuksesta toteutetaan varhaiskasvatuksessa 93 %. Päiväkodeissa toteutetaan joustavan esi- ja alkuopetuksen periaatteita.

Perusopetus ja nuoriso

Joustavan esi- ja alkuopetuksen (JEA) pyrkimyksenä on muodostaa esiopetuksesta ja perusopetuksen vuosiluokista 1–2 yhtenäinen kokonaisuus. Inkeröisten monitoimitalon toiminnan käynnistyminen syksyllä 2025 tuki myös joustavan esi- ja alkuopetuksen toteutumista, sillä esi- ja alkuopetus toimivat siellä samoissa tiloissa.

Esi- ja perusopetuksessa perustaitojen oppimiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Opetukseen kohdistuvat lisätunnit (äidinkieli 2 vvt ja matematiikka 1 vvt) mahdollistavat panostamisen laskemiseen sekä lukemiseen ja kirjoittamiseen alakoulun aikana. Kirjastopalvelujen yhteistyöhankkeessa innostetaan kuntalaisia lukemaan ja laaditaan kaupunkiin lukutaitostrategia.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämisessä panostetaan liikkumisen lisäämisen ohella kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn mm. hanketyön avulla. Vuosittain 5.- ja 8.-luokkalaisille tehtävissä Move! -mittauksissa kiinnitetään erityistä huomioita lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn tilaan. Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn koordinaattorin avulla lisätään kouluille keinoja puuttua kiusaamiseen ja kehitetään koulujen toimintakulttuuria vahvistamaan koulu yhteisöjen hyvinvointia.

Esi- ja perusopetuksen tuen uudistus astui voimaan 1.8.2025. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa ennakoivia tukitoimia sekä varmistaa oppilaan tarvitsema tuki mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Tuen uudistus edellyttää henkilöstön kouluttamista ja lisähenkilöstön palkkaamista, mm. konsultoiva sairaalaopetus käynnistyy pysyvänä toimintana syksyllä 2025. Opetuksen järjestäjän tulee varata 0,122 vvt/ koulun oppilas ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen. Joustava esi- ja alkuopetuksen toiminnassa painottuvat ryhmäkohtaiset tukimuodot.

Nuorisopalvelut ovat vahva osa kasvatusyhteistyötä palvellen 12–28-vuotiaita kuntalaisia. Nuorisotalotoiminnalla edistetään nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tarjoamalla heille turvallinen paikka kokoontua ja osallistua erilaisiin toimintoihin. Koulunuorisotyön kautta lisätään yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja kouluviihtyvyyttä sekä tuetaan kasvatustyötä mm. päihde- ja seksuaalikasvatusoppitunneilla. Erityisnuorisotyö on osa kasvatuskumppanuutta koulujen ja huoltajien

kanssa tehtävässä yhteistyössä. Motipajalla herätellään ja etsitään motivaatiota opiskeluun. Nuorisovaltuusto edustaa Kouvolan nuoria kunnallisessa päätöksenteossa.

Nuorisopalveluissa kehitetään digitaalista nuorisotyötä. Erilaisia digitaalisia ympäristöjä hyödyntäen tarjotaan nuorille matalan kynnyksen keinoja kommunikoida nuorisotyöntekijöiden kanssa ohjatuissa ryhmissä, vertaisryhmissä sekä nuorten kesken.

Toinen aste ja korkeakoulutus

Toinen aste ja korkeakoulutus -palvelu on perustettu 1.1.2025, ja sitä johtaa koulutuspalvelupäällikkö. Virka on tarkoitus täyttää vakinaisena 1.1.2026 alkaen.

Toisen asteen koulutusta järjestetään Kouvolassa lukiokoulutuksessa ja Kouvolan Ammattiopisto Oy, Edukossa. Tällä hetkellä toimivat lukiot Kouvolan Yhteislyseo, Kuusankosken lukio ja Kouvolan iltalukio ovat yhdistyneet hallinnollisesti 1.8.2025 Kouvolan Yhteislyseoksi. Kouvolan Yhteislyseolla on kaksi toimipistettä, keskustassa (Palomäenkatu 33) ja Kuusankoskella (Valtakatu 46). Lukiossa toimii myös aikuislinja, joka järjestää aikuisten lukiokoulusta lähi- ja etäopetuksena keskustan toimipisteessä, ja aikuisten perusopetusta Kuusankosken toimipisteessä. Maahanmuuttajien määrä on kasvussa, ja aikuisten perusopetus tarjoaa yhden koulutusväylän yhteiskuntaan integroitumiseksi.

Toisen asteen yhteistyötä edistetään edelleen lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä. Kouvolan Yhteislyseo ja Eduko järjestävät yhteistyössä yhdistelmäopinnot, joissa voi valmistua ylioppilaaksi samalla, kun suorittaa ammatillisen perustutkinnon. TUVA-tutkintoon valmistavaa koulutusta järjestetään Edukossa sekä Kouvolan Yhteislyseon välisenä yhteistyönä perusasteen arvosanojen korotusmahdollisuutena.

Korkeakouluyhteistyötä tehdään paitsi Kouvolassa toimivien korkeakoulujen kanssa: Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK, myös muiden korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa: Helsingin yliopisto, Helsingin yliopiston kielikeskus, HY+ ja Itä-Suomen yliopisto. Toiminnan painopistealueena on pyrkiä edistämään toisen asteen opiskelijoiden pitovoimaa jatko-opintoihin sijoittamalla, ja lisätä kaupungin elinvoimaa mm. parantamalla kaupungin opiskelijakaupunki-imagoa.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Kasvatus- ja opetuslautakunnan toiminnalliset riskit liittyvät pääasiassa lasten ja nuorten koulutuksen, varhaiskasvatuksen sekä muiden opetuspalveluiden järjestämiseen. Kasvatus- ja opetuslautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Henkilöstön saatavuus ja työhyvinvointi

Opettajien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja erityisopetuksen ammattilaisten saatavuus voi olla haastavaa. Työvoimapula voi johtaa ryhmäkokojen kasvuun, opetuksen laadun heikkenemiseen ja henkilöstön ylikuormittumiseen. Erityisopettajien puute vaikeuttaa oppimisen tukea tarvitsevien lasten opettamista, mikä voi heijastua oppilaiden hyvinvointiin ja oppimistuloksiin.

Tilojen kunto – turvallisuus ja esteettömyys

Koulujen ja päiväkotien tilojen vanheneminen, sisäilmaongelmat tai tilojen käytettävyyys voivat aiheuttaa terveydellisiä haittoja sekä häiriöitä opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämisessä. Sisäilmaongelmat koulurakennuksessa pakottavat siirtämään oppilaita väistötiloihin, mikä aiheuttaa logistisia ja taloudellisia haasteita. Suunniteltujen rakennushankkeiden viivästykset voivat vaikuttaa resurssien käyttöön. Tilojen esteettömyys ei kaikilta osin ole kunnossa.

Väestörakenteen ja palvelurakenteen muutoksiin vastaaminen

Kouvolan kaupungin väestörakenteen ja muuttoliikkeen muutokset voivat aiheuttaa haasteita koulu- ja päiväkotiverkon suunnittelussa. Väestön väheneminen voi johtaa koulujen ja päiväkotien sulkemiseen. Palvelutarpeen muutoksista johtuviin palveluverkkomuutoksiin sitoutuminen voi olla haasteellista. Pidentyvät koulumatkat saattavat aiheuttavat tyytymättömyyttä perheiden keskuudessa. Täyttölupamenettelyä käytetään varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa ohjaavan ja avustavan henkilökunnan osalta. Palveluita on supistettu henkilöstöresurssien vähentyessä. Lapsimäärien vähentyessä on kiinnitettävä huomiota hallittuun ja ennakoivaan henkilöstön vähentämiseen. Nopeissa muutoksissa on vaara, että henkilöstön työhyvinvointi kärsii tai muutokset vaikuttavat työssäjaksamiseen.

Oppilaiden ja lasten hyvinvointi

Oppilaiden psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin heikkeneminen, esimerkiksi mielenterveysongelmat, kiusaaminen tai sosiaaliset ongelmat, voi vaikeuttaa oppimista ja lisätä koulun tukipalveluiden kuormitusta. Mielenterveyspalveluiden riittämättömyys johtaa siihen, että koulujen oppilashuolto joutuu kantamaan suuremman vastuun oppilaiden hyvinvoinnista. Henkilöstöresurssin riittävyys ja henkilöstön osaaminen vaikuttavat lasten ja nuorten sekä perheiden tuensaantiin. Myös oppimisen ja hyvinvoinnin tukena työskentelevä henkilöstö on tärkeää kasvatuksen ja opetuksen arjessa. Hyvinvointialueen kanssa tehdään merkityksellistä yhteistyötä, jotta kouvolaalaiset lapset ja nuoret saavat tarvitsemansa tuen. Hyvinvointialueen resursoima opiskeluhuollon henkilöstö ei ole kaikilta osin riittävä. Psykologipalveluita ei ole saatu kaikkiin yksiköihin, mikä vaikeuttaa tuen saamista esi- ja perusopetuksessa. Kuraattorien ja terveydenhoitajien osalta tilanne on parempi, mutta pitkiin sijaisuuksiin hyvinvointialue ei rekrytoi sijaista. Tällaisissa tilanteissa lapset ja nuoret jäävät ilman täysipainoista opiskeluhuollon palvelua. Tämä tilanne kuormittaa kasvatuksen ja opetuksen sekä nuorisopalveluiden henkilöstöä.

Digitaalisten oppimisympäristöjen ja teknologian hyödyntäminen

Digitaalisten oppimisympäristöjen ja teknologian käyttöönotto voi kohdata haasteita, kuten henkilöstön riittämätön koulutus, puutteelliset resurssit tai tekniset ongelmat. Tämä voi vaikuttaa opetuksen laatuun ja oppilaiden/lasten yhdenvertaisuuteen oppimismahdollisuuksiin. Teknologian hyödyntämisen tavoitteena on työn tehostaminen, mutta sitä voivat haitata esimerkiksi resurssien puute, riittämätön koulutus tai asenneongelmat.

Riskienhallinta

Kasvatus- ja opetuslautakunnan on varmistettava, että strateginen suunnittelu, resurssien kohdentaminen ja henkilöstön tukeminen ovat keskiössä riskienhallinnassa. Lisäksi opiskeluhuolto, koulutuksen digitalisaation edistäminen sekä koulu- ja päiväkotiverkon joustava suunnittelu auttavat hallitsemaan riskejä. Säännöllinen yhteistyö koulujen, perheiden ja muiden sidosryhmien kanssa on myös tärkeää, jotta palvelut vastaavat muuttuvia tarpeita.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2026

Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa

Tavoite: Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	Keskeisimmät toimenpiteet: Nuorison aktivointi sähköisessä nuorisotyössä, Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamallin laatiminen.			
Mittari(t)				
Etsivän nuorisotyön aktiiviset kohtaamiset verkossa (Digitapaamiset)	Lähtöarvo 12/2024	179	Tavoitearvo 12/2026	200
Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamallin valmistuminen ja käyttöönotto (%)	Lähtöarvo 12/2024	0	Tavoitearvo 12/2026	100
Tavoite: Lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen.	Keskeisimmät toimenpiteet: JEA toimintamallin vahvistaminen, toiminnallisuuden lisääminen opetuksessa, FunajR –seuranta, Lukiseula, Muuveri-verkoston toiminnalla vahvistetaan varhaiskasvatuksen liikunnan perustaitojen kehittymistä. Kielten rikas maailma –verkostossa kehitetään lasten kielellisen oppimisen teemoja. Varhaiskasvatuksessa matemaattisiin tai lukutaitoon liittyviä orastavia perustaitoja opetellaan leikin, liikkumisen, tutkimisen, kokemisen ja ilmaisun kautta			
Mittari(t)				
Lukukisaan osallistuvien alakoululaisten lukuminuutit kasvavat (%)	Lähtöarvo 12/2024	0	Tavoitearvo 12/2026	10
Move!-mittaus 5. lk, vähintään hyvä fyysinen toimintakyky (%)	Lähtöarvo 4/2025	57,3	Tavoitearvo 12/2026	65
Move!-mittaus 8. lk, vähintään hyvä fyysinen toimintakyky (%)	Lähtöarvo 4/2025	53,7	Tavoitearvo 12/2026	65
Valssi-arviointi: Vastavuoroinen ja kielellinen vuorovaikutus	Lähtöarvo 12/2024	0	Tavoitearvo 12/2026	4

Toimintamme linjaus: Hyvinvointia asukkaille

Tavoite: Henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen	Keskeisimmät toimenpiteet: Työkyky- ja hyvinvointijohtamisen koulutuksen järjestäminen kasvatuksen- ja opetuksen esihenkilöille.			
Mittari(t)				
Koulutukseen osallistuminen (%)	Lähtöarvo 12/2024	0	Tavoitearvo 12/2026	100
Koulutuskokonaisuuden toteutuminen (%)	Lähtöarvo 12/2024	0	Tavoitearvo 12/2026	100
Työhyvinvointikysely (1-5)	Lähtöarvo 12/2024	3,72	Tavoitearvo 12/2026	3,9

Talous

Kasvatus- ja opetuslautakunta, ulkoinen, 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	9 693	8 771	9 191	9 191	9 141	9 106
Toimintakulut	-112 248	-109 203	-110 937	-113 789	-116 583	-118 642
Toimintakate	-102 555	-100 432	-101 746	-104 598	-107 442	-109 536
Poistot ja arvonalentumiset	0	-13	-43	-43	-43	-43

Kasvatus- ja opetuslautakunta, ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	9 734	8 771	9 191	9 191	9 141	9 106
Toimintakulut	-153 529	-151 914	-153 612	-157 863	-162 297	-164 949
Toimintakate	-143 795	-143 143	-144 421	-148 672	-153 156	-155 843
Poistot ja arvonalentumiset	0	-13	-43	-43	-43	-43

Vuoden 2024 ja 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitetään vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kasvatus- ja opetuslautakunta	1 672,0	1 665,4	1 591,5	1 575,5	1 562,5	1 560,5

Toiminnan volyymit

Varhaiskasvatus	TP 2024	TA 2025	TA2026	TS2027	TS 2028	TS 2029
Päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito kk/yht, oma toiminta	24 225	25 000	24 500	24 100	24 000	24 000
Päiväkotitoiminta kk/yht, palveluseteli	6 509	6 900	6 500	6 500	6 400	6 400

Perusopetus	TP 2024	TA 2025	TA2026	TS2027	TS 2028	TS 2029
Oppilasmäärä	6 761	6 600	6 220	6 030	5 860	5 600
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osall. oppilaat	442	450	474	450	430	420
Kuljetusoppilaat (esi- ja perusop. lisäop, valmistava opetus)	1 444	1 500	1 300	1 250	1 200	1 150

Toinen aste ja korkeakoulutus	TP 2024	TA 2025	TA2026	TS2027	TS 2028	TS 2029
Päivälukiot/kurssit	1 865	1 870	2 007	1 994	1 957	1 887
Iltalukio/kurssit	305	299	270	250	250	250
Päivälukioiden opiskelijamäärä	1 138	1 097	1 202	1 194	1 194	1 130

3.2.2 Liikunta- ja kulttuurilautakunta

Toimiala Sivistys

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan alaiset palvelut ovat liikunta sekä kulttuuri ja vapaa sivistystyö. Palvelussa tuotetaan kuntalaisten hyvinvointia ja kehittymistä edistäviä palveluja. Liikunnan ja kulttuurin palvelut tuottavat laadukkaan arjen ja vapaa-ajan Kouvolassa. Palveluiden onnistuneella asiakaslähtöisellä toteutuksella on merkitystä koko kaupungin elinvoiman sekä vetovoimaisuuden kannalta.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikunta on kunnan peruspalvelu ja tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia. Kaupungin tehtävänä on turvata liikuntapalveluiden mahdollisimman tasa-arvoinen saatavuus kaikille kuntalaisille. Keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen sekä edistää liikuntaseurojen yhteistyötä. Kaupungin liikuntatoiminnassa ja sen suunnittelussa huomioidaan hallitusohjelmaan sisältyvän Suomi liikkeelle –ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet. Toimenpiteillä on myös vaikutusta HYTE–kertoimeen.

Kulttuuripalveluiden ja vapaan sivistystyön perustehtävä on tukea asiakkaiden omaehtoisen itsensä kehittämisen, virkistytymisen ja yhteisöllisyyden tarpeita sekä vahvistaa kouvolaisten ja Kouvolan identiteettiä. Tehtäviin kuuluvat myös kulttuuriperinnön ylläpitäminen, elinvoiman ja hyvinvoinnin edistäminen kulttuurin ja taiteen avulla. Kulttuuripalveluissa tarjotaan myös tiloja eri asiakasryhmille kirjastoissa ja kulttuuritaloissa. Palveluita ovat kirjasto, kulttuuritalot, museot, ja yleinen kulttuuritoiminta (kulttuurikasvatus ja -tapahtumat, taidelaitos - ja muu kulttuuriyhteistyö) sekä kansalaisopisto.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2026–2029

Kaupunkistrategian mukaisesti lapset ja nuoret ovat kaupungin kasvun kärjet yritysten ohella. Heidän kauttaan luodaan pitkäjänteistä ja vaikuttavaa hyvinvointia ja edelleen elinvoimaa koko kaupunkiin. Liikunta- ja kulttuuriohjelmat 2023–2032 huomioidaan toiminnassa talousarvion puitteissa. Harrastustoiminnan lisääminen yhdessä järjestöjen kanssa on keskeinen painopistealue. Digitaalisia palveluja kehitetään edelleen kaikissa yksiköissä toiminnan tehostamiseksi, kustannusten vähentämiseksi ja asiakaspalveluprosessien sujuvoittamiseksi.

Liikuntapalvelujen kehittämistyötä jatketaan hyväksytyyn Liikuntaohjelman 2023–2032 mukaisesti. Tavoitteena on lisätä kaikenikäisten kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta ja edistää fyysistä terveyttä sekä toimintakykyä. Kouvolassa jatketaan liikuntapalveluiden ja perusopetuksen yhteistyötä lasten ja nuorten liikuttamisessa pilottikouluissa KouluPT-hankkeen avulla.

Liikkumaan aktivoinnin asiakaskunta koostuu kaikista ikäryhmistä lapsista ikääntyneisiin. Tavoitteena on tukea henkilöiden fyysistä kuntoa ja toimintakykyä. Liikuntaneuvonnan toiminta noudattaa valtakunnallisia suosituksia ja se toteutetaan sovitusti Kymenlaakson hyvinvointialueen ja naapurikuntien kanssa osana alueellista elintapaneuvonnan palvelupolkua. KouluPT-toiminta on myös liikuntaneuvonnan palvelu. Liikuntaryhmätoiminta kevät- ja syyskausilla tarjoaa mahdollisuuden ylläpitää aikuisten ja ikääntyneiden toimintakykyä.

Uimaopetus painottuu varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen oppilaisiin, tavoitteena kouvolaisten lasten uimataidon parantaminen. Syyskuussa 2025 uimaopetus siirtyy osaksi liikkumaan aktivoinnin yksikköä, mikä selkiyttää ja tehostaa palveluiden toteutusta sekä vahvistaa liikuntapalvelujen kokonaisvaltaista rakennetta.

Liikuntapaikkojen tilavaraussyksikössä lisätään ja kehitetään sähköistä kulunvalvontaa sekä otetaan käyttöön uusia järjestelmäintegraatioita, kuten: Timmi-integraatiot, Abloy OS –kulunvalvonta, Kurre-opetusjärjestelyn suunnitteluohjelma ja Koha-kirjastojärjestelmä. Liikuntapaikkojen käyttöastetta nostetaan mm. liikuntasalien vapaiden päiväaikojen lisäämisellä TIMMIin, liikuntapaikkojen hinnaston porrastuksilla matalan käyttöasteen tai päiväaikojen tunneille. Koulut tekevät jatkossa ennakkoon TIMMIin liikuntatuntien salivaraukset, jolloin salien vapaat ajat ovat muiden käyttäjien varattavissa.

Liikuntaolosuhteiden kehittämistä jatketaan vuoden 2026 aikana. Uusi uimahalli toteutetaan perusparantamalla Urheilupuiston uimahalli ja rakentamalla sen yhteyteen mittava laajennusosa. Tuleva uusi uimahalli tarjoaa olemassa olevia halleja monipuolisemmat ja asiakaslähtoisemmat palvelut. Tavoitteena on, että uusi halliin aukeaa käyttäjille huhtikuussa 2027. Urheilupuistoon sijoitettava Monitoimiareenaa suunnitellaan vastaamaan ensisijaisesti liikunnan tarpeisiin. Areena korvaa keskustan alueelta poistuvia liikuntatiloja. Päivisin areenaa käyttävät tulevan Marjoniemen koulun yläluokat, Urheiluakatemia sekä Lyseon lukion urheilulinjan oppilaat. Iltaisin ja viikonloppuisin areenaa käyttävät urheilu- ja liikuntaseurat. Kuusankosken urheilutalon perusparannustyöt jatkuvat vuoden 2026 aikana. Lisäksi vuosittain hyväksytyyn perusparannusinvestointien ohjelman mukaisesti toteutetaan lähiliikuntapaikkojen, urheilukeskusten, ulkoilureittien ja uimarantojen perusparannuksia yhteistyössä tilapalveluiden sekä tekniikan ja ympäristötoimialan kanssa.

Kulttuuripalvelujen kehittämistä jatketaan hyväksytyin kulttuuriohjelman 2023–2032 mukaisesti. Vuonna 2026 kulttuurihyvinvointia halutaan tarkastella erityisesti kulttuurin saavutettavuuden näkökulmasta tavoitteena etenkin erityisryhmille suunnatun tarjonnan seuranta ja kehittäminen.

Valtuuston päätöksen mukaisesti kulttuuri-investointeja on ryhdytty viemään eteenpäin teatteri edellä. Teatteri-investointi etenee suunnitelman mukaan ja on tarkoitus valmistua 2028. Pääkirjaston peruskorjauksen ja uudistamisen suunnittelu jatkuu vuonna 2026. Kirjastolle etsitään väistötilat peruskorjauksen ajaksi. Pääkirjaston uudistamisprosessissa tarkastellaan myös nuorisopalveluiden ja yhteisötilan tilatarpeita.

Yleisessä kulttuuritoiminnassa kulttuurin tapahtumatuotannossa ja kulttuurikasvatuksessa pyritään osaltaan vastaamaan kulttuuriohjelman toiveisiin. Tapahtumien kehitystyössä pyritään panostamaan entistä enemmän matalan kynnyksen maksuttomiin tai edullisiin tapahtumiin. Tarjontaa halutaan suunnata kaikenikäisille mutta erityisenä keskipisteenä ovat lapset, nuoret ja lapsiperheet. Kulttuuritapahtumia rahoitetaan keskeiseltä osin myös avustusten kautta, mikä osaltaan tuo toimintaan epävarmuutta.

Kulttuuritalojen roolia ja kehittämistä tarkastellaan kokonaisuutena. Erilaisilla tilaratkaisuilla on vaikutusta mm. ravintolapalveluihin ja yrittäjyyden mahdollistamiseen. Tavoitteena on pitää talojen toiminta aktiivisena markkinoinnin ja uusien käyttäjien kautta. Kuusankoskitalon ja Kouvolatalon palvelut mahdollistavat kaupungin muiden kulttuuripalvelujen tuottamisen sekä tarjoavat mm. kaupungissa toimiville oppilaitoksille esiintymispaikkoja. Kokoushuoneita on siirtynyt kansalaisopiston ja musiikkiopiston käyttöön. Syksyllä suunnitellaan nuorisopalvelujen mahdollista siirtymistä Kuusankoskitalon. Oheistilojen vähentyminen voi hankaloittaa isojen tapahtumien saamista taloihin. Vuoden 2026 alusta aloittaa uudelleen organisoitu vahtimestaritiimi kaupungintalossa, Kouvolatalossa ja Kuusankoskitalossa.

Kirjastotoiminnan painopisteenä on lukutaidon lisääminen. Lukutaidon merkitys on korostunut myös valtakunnallisesti. Kouvolalle myönnettiin vuodelle 2026 opetushallituksen rahoitusta kansallisen lukutaitostrategian jalkauttamiseen. Kirjastossa tulevat henkilövähennykset vaikuttavat palveluiden laajuuteen, aukioloaikoihin ja omatoimiaikojen lisääntymiseen. Pääkirjastossa toteutetaan hankesuunnittelu monitoimijaiseksi, yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa lisääväksi tilaksi siten että uudistus on valmis vuonna 2028. Kirjastopalveluiden lisäksi taloon suunnitellaan yhteisötilaa ja nuorisopalveluiden tilaa. Korian ja Elimäen kirjastojen tilojen pienentämistä tarkastellaan kouluratkaisujen myötä. Yhteisötila Etapin siirtymistä Kuusankosken kirjastoon selvitetään.

Museo toteuttaa liikunta- ja kulttuurilautakunnassa 22.1.2025 hyväksytyä toimintasuunnitelmaa vuosille 2025–2029. Vuonna 2026 sekä taidemuseon että kaupunginmuseon näyttelyissä on huomioitu erityisesti lapset. Vuonna 2026 valmistellaan myös taidemuseon 40-vuotisjuhlavuotta, joka on vuonna 2027. Museoissa panostetaan edelleen kaupunkilaisten osallistamiseen ja yhdessä tekemiseen. Painopisteenä on lisätä museon kokoelmien saavutettavuutta ja käytettävyyttä jatkamalla kokoelmien digitointia. Taidekokoelmiin kuuluvien teosten hyödyntämistä omissa näyttelyissä, sijoittamista julkisiin tiloihin sekä lainaamista toisille museoille lisätään. Tavoitteena on kasvattaa museon kävijämääriä ja museokaupan tuottoa.

Kouvolan kansalaisopiston toiminta on joustavaa ja paikallisiin sivistystarpeisiin vastaavaa. Eri ikäisille eri puolilla kaupunkia sekä verkossa järjestettävät kurssit tarjoavat mahdollisuuden jatkuvaan oppimiseen ja kulttuurin harrastamiseen. Kurssit järjestetään pääsääntöisesti kaupungin omissa tiloissa. Kurssit käynnistyvät, kun minimimäärä kiinnostuneita on ilmoittautunut mukaan. Osaamisperusteisesti kuvattujen kurssien määrää lisätään, jotta kurssilaiset voivat halutessaan saada opintosuorituksensa Koski -tietovarantoon ja näin paremmin kurssilaisten hyödynnettäväksi. Avoimen yliopiston opinnot pidetään osana kurssitarjontaa. Kurssitarjonnan suunnittelussa ja kurssin markkinoinnissa huomioidaan paremmin opiston palveluista hyötyvät uudet potentiaaliset

asiakasryhmät kuten kv-opiskelijat ja maahanmuuttajat. Kouvolan kansalaisopisto järjestää erityisesti lapsille ja nuorille suunnattua taiteen perusopetusta (tpo) yleisen oppimäärän mukaan viidessä taideaineessa. Taiteen perusopetuksen lakiuudistustyö on meneillään ja lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027. Lakimuutokseen valmistaudutaan selvittämällä lakimuutoksen vaikutuksia ja lisäämällä yhteistyötä alueen muiden taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten kanssa. Kansalaisopistotoiminnan tunnettuuden lisääminen, sekä yhteistyö ja verkostoituminen (mm. muut oppilaitokset ja kolmannen sektori) ovat jatkuvan kehittämisen kohteena.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan toiminnalliset riskit liittyvät pääasiassa liikunta- ja kulttuuripalvelujen järjestämiseen, ylläpitoon ja saavutettavuuteen. Näiden palveluiden tavoitteena on tukea kuntalaisten hyvinvointia ja elinvoimaa, mutta niihin kohdistuu erilaisia riskejä, jotka voivat haitata toiminnan sujuvuutta. Liikunta- ja kulttuurilautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Vanheneva infrastruktuuri ja kunnossapidon puutteet

Liikunta- ja kulttuuripaikkojen, kuten urheiluhallien, jäähallien, ulkoilureittien, kirjastojen tai kulttuuritilojen, vanhentuminen tai huono kunto voi rajoittaa palvelujen käyttöä ja aiheuttaa turvallisuusriskejä. Riittämättömät kunnossapitoressurit voivat pahentaa tilannetta. Liikuntapaikkoja voidaan joutua sulkemisen väliaikaisesti teknisten ongelmien tai turvallisuuspuutteiden vuoksi.

Käyttäjämäärien lasku ja palvelujen kiinnostavuus

Liikunta- ja kulttuuripalvelut eivät välttämättä houkuttele riittävästi käyttäjiä, mikä johtuu esimerkiksi muuttuvista harrastustrendeistä, väestön ikääntymisestä tai palvelujen puutteellisesta markkinoinnista. Tämä voi vaikuttaa myös palvelujen alhaiseen käyttöasteeseen ja taloudelliseen kestävyteen.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden saavutettavuus

Palvelut eivät ole riittävän saavutettavia kaikille kuntalaisille, esimerkiksi syrjäseuduilla asuville, erikikäisille tai erityisryhmille, kuten liikuntarajoitteisille. Tämä voi lisätä eriarvoisuutta ja estää kuntalaisia hyödyntämästä palveluja. Julkisen liikenteen puute estää syrjäseudun asukkaita osallistumasta kulttuuritapahtumiin tai käyttämästä kaupungin liikuntapaikkoja.

Riskienhallinta

Liikunta- ja kulttuurilautakunnan on varmistettava, että palveluiden infrastruktuuria ylläpidetään ennakoivasti ja resurssit kohdennetaan tehokkaasti. Palvelujen saavutettavuuteen ja käyttäjien tarpeisiin tulee kiinnittää huomiota esimerkiksi aktiivisella vuoropuhelulla kuntalaisten kanssa. Lisäksi riskienhallintasuunnitelmat, kuten varautuminen kriisitilanteisiin ja äkillisiin häiriöihin, ovat olennaisia palveluiden jatkuvuuden turvaamiseksi. Myös yhteistyö paikallisten järjestöjen, urheiluseurojen ja kulttuuritoimijoiden kanssa voi auttaa riskienhallinnassa ja palvelujen kehittämisessä.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2026

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaalle

Tavoite: Kulttuurisen hyvinvoinnin lisääminen	Keskeisimmät toimenpiteet: Painopisteenä erityisryhmien kulttuurin saavutettavuutta lisäävät toimenpiteet: mm. aiheeseen liittyvät kehittämishankkeet, erityisryhmille suunnattu toiminta ja kulttuurilähetetyön seuranta			
Mittari(t)				
Tapahtumien/tekojen lkm	Lähtöarvo 12/2025	359	Tavoitearvo 12/2026	389

Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa

Tavoite: Lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen	Keskeisimmät toimenpiteet: Tunnetaitojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen museopedagogisissa kohtaamisissa sekä opiston taiteen perusopetuksen ryhmissä. Lukutaidon vahvistaminen kirjastoammattilaisten pedagogisissa kohtaamisissa. Liikuntapalveluiden ja perusopetuksen yhteistyötä jatketaan lasten ja nuorten liikuttamisessa pilottikouluissa KoulupT -hankkeen avulla.			
Mittari(t)				
KoulupT:n kontaktit (yksilö- ja pienryhmätapaamiset)	Lähtöarvo 12/2024	50	Tavoitearvo 12/2026	100
Move!-mittaus 5. lk, vähintään hyvä fyysinen toimintakyky (%)	Lähtöarvo 12/2024	51,4	Tavoitearvo 12/2026	55,0
Ryhmien määrä (museon, opiston ja kirjaston ryhmät)	Lähtöarvo 12/2024	698	Tavoitearvo 12/2026	670
Osallistujien määrä (museon, opiston ja kirjaston ryhmät)	Lähtöarvo 12/2024	10 151	Tavoitearvo 12/2026	9 775

Talous

Liikunta- ja kulttuurilautakunta, ulkoinen, 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	3 053	3 070	3 141	4 535	4 835	4 835
Toimintakulut	-11 406	-11 500	-11 606	-12 883	-13 313	-14 470
Toimintakate	-8 353	-8 430	-8 465	-8 348	-8 478	-9 635
Poistot ja arvonalentumiset	-378	-370	-416	-377	-389	-391

Liikunta- ja kulttuurilautakunta, ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	3 545	3 378	3 432	4 826	5 126	5 126
Toimintakulut	-28 886	-29 564	-27 197	-31 194	-32 447	-34 241
Toimintakate	-25 340	-26 186	-23 765	-26 368	-27 320	-29 115
Poistot ja arvonalentumiset	-378	-370	-416	-377	-389	-391

Vuoden 2024 ja 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitetään vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Liikunta- ja kulttuurilautakunta	111,7	109,90	105,24	102,66	102,66	102,66

Toiminnan volyymit

Liikuntapalvelut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Uimahallien kävijämäärä	209 944	120 000	120 000	320 000	350 000	350 000
Kuntosalien kävijämäärä	24 820	12 000	12 000	20 000	20 000	20 000
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	1 019 341	1 100 000	1 100 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Liikunnan ohjauksen kävijämäärä	12 310	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Liikuntapalvelujen tapahtumien lukumäärä	18	15	15	15	15	15
Uimaopetuksen kävijämäärä	-	-	3 000	3 000	3 000	3 000

Kulttuuripalvelut	TP 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kirjastokäynnit	595 757	620 000	600 000	600 000	670 000	670 000
Museoiden kävijämäärä	18 450	18 000	18 000	19 000	19 000	19 000
Kulttuurikasvatuksen kävijämäärä	14 522	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä	16 445	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kirjaston tapahtumien määrä	410	350	350	300	300	300
Museoiden tapahtumien määrä	162	200	205	210	220	220
Kulttuurikasvatuksen tapahtumien määrä	561	600	600	600	600	600
Kulttuuritapahtumien määrä	29	30	30	30	30	30
Tapahtumatalojen kävijämäärä	86 198	120 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Kansalaisopiston kurssilaisten määrä	5 455	5 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Kansalaisopiston kurssien määrä	973	600	600	600	600	600
Kansalaisopiston tapahtumat	42	30	30	30	30	30

3.3 Tekniikka ja ympäristö

Tekniikka- ja ympäristö toimialaan kuuluu kaksi lautakuntaa tekninen lautakunta ja Kymen jätelautakunta.

Tekniikka ja ympäristö (ilman myyntivoittoa) ulkoinen, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	14 507	13 319	13 560	12 130	12 137	12 143
Valmistus omaan käyttöön	1 088	1 653	597	597	597	597
Toimintakulut	-52 729	-51 787	-50 142	-49 227	-49 774	-50 471
Toimintakate	-37 135	-36 815	-35 985	-36 500	-37 040	-37 731
Poistot ja arvonalentumiset	-13 817	-14 289	-15 442	-15 911	-16 283	-15 942

Tekniikka ja ympäristö, maaomaisuuden myyntivoitot, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	0	1 100	1 500	1 500	900	900
Toimintakate	0	1 100	1 500	1 500	900	900

Tekniikka ja ympäristö (ilman myyntivoittoa) ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	40 791	40 156	30 267	29 548	29 707	29 708
Valmistus omaan käyttöön	1 088	1 653	597	597	597	597
Toimintakulut	-57 077	-57 630	-5	-55 184	-55 915	-56 631
Toimintakate	-15 198	-15 822	-25 167	-25 039	-25 611	-26 326
Poistot ja arvonalentumiset	-13 817	-14 289	-15 442	-15 911	-16 283	-15 942

3.3.1 Tekninen lautakunta

Toimiala Tekniikka ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaisiin palveluihin kuuluu neljä palvelua; viranomaispalvelut, kaupunkisuunnittelu, yhdyskuntatekniikka ja kiinteistöpalvelut. Teknisen lautakunnan alaisena toimii lupajaosto. Lupajaosto toimii maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena. Teknisen lautakunnan lupajaosto toimii myös ympäristönsuojelulain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena sekä terveydensuojelulain tarkoittamana kunnan terveydensuojeluviranomaisena.

Viranomaispalvelut järjestävät rakennusvalvonnan, maaseutupalvelujen, terveystalvonnän, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun palvelut sekä huolehtivat niiden lainsäädännön mukaisista Kouvola kaupungille kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä. Ympäristönsuojelu käsittelee ympäristö- ja maa-ainesluvut sekä ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset ja tekee ympäristön valvontaa. Ympäristönsuojelun vastuulla on lisäksi kaupungin Hinku-verkoston ja ympäristöohjelmatyön edistäminen. Terveystalvonta tekee elintarvike- ja terveydensuojelutoimijoiden valvontaa ja käsittelee toimintoja koskevat ilmoitukset ja hakemukset. Terveystalvonnalla on lisäksi lakisääteinen velvollisuus osallistua ruoka- ja vesiväliaineiden epidemioiden selvitystyöhön osana epidemioiden selvitystyöryhmää. Eläinlääkintähuolto vastaa eläinten terveydenhoidosta vastaanotolla ja asiakaskäynnillä sekä toimii eläinsuojeluviranomaisena.

Maaseutupalvelujen tehtävänä on maaseudun elinvoimaisuuden tukeminen suorittamalla sille laissa säädettyt maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät, kuten viljelijätukien ja korvausten käsittely ja hoitamalla maaseudun ja kylien kansalaisosallistumiseen sekä infrastruktuuriin ja kehittämiseen liittyvät asiat. Rakennusvalvonta käsittelee rakentamiseen ja maiseman muuttamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset, vastaa rakennetun ympäristön valvonnasta, hoitaa rakentamisen arkisto- ja tietopalvelua sekä tarjoaa rakentamisen neuvontaa.

Kaupunkisuunnittelun palvelussa kaavoituksen palveluyksikölle kuuluu asemakaavojen ja yleiskaavojen valmistelu ja muu yleispiirteinen maankäytön suunnittelu sekä kaupunkikuvaan ja rakennussuojeluun liittyvät asiat. Yhdyskuntatekniikan suunnittelun palveluyksikkö valmistelee katujen ja yleisten alueiden suunnitelmat sekä vastaa kaupungin joukkoliikenteen ja koulukuljetuspalveluiden järjestämisestä. Maaomaisuuden palveluyksikkö hoitaa maan hankintaan, hallintaan ja luovutukseen sekä kiinteistörekisterin pitoon liittyvät tehtävät. Paikkatiedon palveluyksikkö vastaa paikkatietojärjestelmien ylläpidosta ja käyttäjätuesta, paikkatietoaineistojen ajantasaisuudesta ja käytettävyydestä, osoitejärjestelmästä sekä maastomittaustoiminnasta ja maaperätutkimuksista.

Yhdyskuntatekniikan vastuulle kuuluvat kadut ja asemakaava-alueella olevat torit, katuaukiot, puistot, istutukset ja muut näihin verrattavat yleiset alueet. Yhdyskuntatekniikka hallinnoi ja hoitaa näihin kohdistuvat rakennuttamiset sekä niiden kunnossa- ja puhtaanapidon. Myös kaupungin ajoneuvojen ja työkonien hallinnointi (ml. huolto ja korjaus) on yhdyskuntatekniikan vastuulla.

Kymen jätelautakunnan viranomaistehtäviä hoitava henkilöstö on yhdyskuntatekniikassa ja henkilöstön tehtävänä on huolehtia toiminta-alueensa kuntien jätelain mukaisista tehtävistä.

Kiinteistöpalvelut tuottavat puhtaus-, ruoka-, kiinteistönhoito-, kunnossapito- ja liikuntapaikka-palveluja kaupungin ylläpitämiin kiinteistöihin sekä liikuntapaikkoihin.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2026–2029

Teknisen lautakunnan alaisten palveluiden strategiset painopisteet keskittyvät kaupungin kärkihankkeiden edistämiseen. Yritysalueet-hanke jatkuu ja kaupungin yritystonttivarantoa kasvatetaan projektisuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä. Urheilupuiston kehittämisen kärkihanke laajenee käsittämään myös ydinkeskustan kehittämisen osahankkeita. Käyrälammen alueen kehittämistä jatketaan ja alueen infrastruktuuria viimeistellään vuoden 2026 aikana.

Teknisen lautakunnan alaisissa palveluissa jatketaan palveluiden ja palveluverkkojen kehittämistyötä. Leikkipaikkoja kehitetään palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Palveluja koskeva merkittävin palvelun uudistus, joukkoliikenteen linjastouudistus, otettiin käyttöön syyskuudella 2025 ja joukkoliikenteen kehitystyötä jatketaan mm. liikenneverkon pysäkki-infran kehittämistoimilla. Kaupungin ruokapalveluiden toiminnan kehittäminen etenee vuonna 2025 tehdyn uuden keskuskeittiön investointipäätöksen myötä.

Teknisen lautakunnan alaiset palvelut jatkavat kehittämistyötään sujuvoittamalla palveluprosesseja ja kehittämällä sähköisiä palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Henkilöstön työhyvinvointi on keskeisessä roolissa, ja sitä seurataan aktiivisesti säännöllisin mittauksin. Työskentelytapoja kehitetään tavoitteena vähentää sairauspoissaoloja ja työtapaturmia. Palveluissa panostetaan työkykyjohtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin.

Sisäiset palvelusopimukset päivitetään vuosittain huomioiden sivistyksen ja elinvoimapalveluiden toimialoilla tehtävät palveluverkkomuutokset ja toimialojen muuttuvat tarpeet. Kohteiden toiminnallisia muutoksia pyritään ennakoimaan, jotta niihin pystytään reagoimaan nopeasti ja joustavasti.

Viranomaispalveluissa rakennusvalvonnan yksikössä työhön on vaikuttanut uuden rakentamislain voimaan astuminen vuoden 2025 alusta ja osa lakimuutoksista tulee voimaan vasta 1.1.2026. Rakennusjärjestyksen uudistamistyö jatkuu vuoden 2026 puolelle ja uusi rakennusjärjestys tulee olla

valmis vuoden 2026 loppuun mennessä. Samanaikaisesti rakentamislain liitännäislakina rakennetun ympäristön tietojärjestelmälaki (Ryhti) on käynnistynyt infoilla ja koulutuksilla tietojärjestelmien sopeuttamisesta johtaen myöhemmin velvoitteellisena tiedon tallentamiseen keskitettyyn valtion tietokantaan.

Lakimuutos on edellyttänyt rakennusvalvonnan toimintaprosessien uudistamista sekä korostunutta asiakasneuvonnan tarvetta. Lupamäärät pienenevät ja rakennuslupamaksujen tuottojen arvioidaan pienenevän aikaisemmasta tasosta (MRL). Rakennusvalvonnan taksaa on korotettu ja suuren lupatuoton ovat tuoneet datakeskushankkeet vuonna 2025 ja näitä hankkeita on mahdollisesti tulossa myös 2026–2029. Lakimuutoksen myötä jälkivalvonnan suoritteet oletettavasti kasvavat huomattavasti, prosessien ollessa hallinnollisesti työläitä ja aikaa vieviä. Tästä valvonnasta on jo ensimmäisiä esimerkkejä tullutkin. Muutosten vaikutusta henkilöresurssin tarpeeseen on vielä vaikea arvioida.

Terveysvalvonnassa talouden sopeuttamisen seurauksena lakisääteisiä tehtäviä hoidetaan aiempaa pienemmällä resurssilla. Resurssin vähennys on kohdistunut ensisijaisesti elintarvikevalvontaan, minkä vuoksi elintarvikevalvonnan lakisääteisten tehtävien hoitaminen EU:n valvonta-asetuksen edellyttämällä tavalla on haastavaa. Resurssia vie myös uusintatarkastusten määrän jatkuva kasvu, ja kasvava trendi todennäköisesti jatkuu. Elintarvikevalvontaan on vuonna 2025 hankittu tablettitietokoneita, joiden avulla tarkastuksiin kuluva työaika pyritään minimoimaan.

Terveydensuojelulain kokonaisuudistus on meneillään ja uuden lain odotetaan tulevan voimaan vuoden 2027 alusta. Lakiuudistuksen tarkat vaikutukset valvontaan eivät ole vielä tiedossa.

1.8.2025 voimaan astuneen tupakkalain muutoksen myötä nikotiinipussien myynti on jatkossa luvanvaraista. Lakimuutoksen odotetaan tuovan terveysvalvontaan lisätuloa vuosittain n. 40–50 000 euroa vuodesta 2026 alkaen.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki tulee voimaan vuoden 2026 alusta. Uudessa laissa kuntien velvoitteita eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä tarkennetaan luetteloimalla järjestämisveloitteen piiriin kuuluvat palvelut. Uusi laki mahdollistaa sen, että kunnat voivat sisällyttää seura- ja harrastuseläinten hoidosta perittäviin asiakasmaksuihin aiempaa laajemmin niitä kustannuksia, joita kunnille aiheutuu eläinlääkäripalvelujen tuottamisesta. Päätös järjestämisvastuun laajuudesta tehdään loppuvuodesta 2025, joten vaikutukset kaupungin eläinlääkäripalveluihin eivät ole vielä täysin selvillä. Tästä johtuen vuoden 2026 talousarviossa on eläinlääkintähuollon osalta normaalia enemmän epävarmuutta.

Varautuminen on tämänhetkisessä maailmantilanteessa aiempaakin tärkeämmässä roolissa myös ympäristöterveydenhuollossa ja siihen tulee varata työaika. Varautuminen on nostettu yhdeksi kolmesta päätavoitteesta Ruokaviraston ja Valviran laatimassa Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2025–2028.

Ympäristönsuojelussa sähköinen asiointijärjestelmä on tavoitteena saada käyttöön kaikkien lupa- ja ilmoitustyyppien osalta suunnittelukauden aikana. Ympäristönsuojelussa lakisääteisiä tehtäviä hoidetaan aiempaa pienemmillä resursseilla. Vähäinen henkilöresurssi vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen, suunnitelmallisen valvonnan toteutumiseen ja näkyy pitkittyneinä käsittelyaikoina muussa valvonnassa ja lupa-asioiden käsittelyssä. Haasteita aiheuttaa lisääntyvä jälkivalvonnan tarve ja lisääntyvät hallinnollisesti haastavat asukasvalitukset. Erityisen iso haaste ympäristönsuojelussa on suuri määrä käsittelemättömiä hulevesivapautushakemuksia sekä niihin liittyvänä vuoden 2026 alusta odotettavissa olevat hallintopakkomenettelyt. Vesihuoltolaki mahdollistaa maksujen perimisen vasta 1.1.2026 jälkeen saapuneiden hakemusten osalta ja mm. siksi myös ympäristönsuojeluviranomaisen taksa päivitetään.

Kouvolan LUMO-suunnitelman laatimiseksi on tehty valtuustoaloite ja työ pyritään käynnistämään vuoden 2026 aikana mahdollisesti yhteistyöhankkeena Kymenlaakson Liiton sekä Kotkan ja Haminan kanssa.

Maaseutupalveluissa viljelijätukitehtävissä noudatetaan Ruokaviraston ja kaupungin välistä maksajavirastosopimusta, joka määrittelee lakisääteisten maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävien hoitamiseen tarvittavat resurssit ja muut vaatimukset. Viljelijätukien ja maaseudun kehittämisen osalta toteutetaan EU:n ohjelmakauden 2021–2027 ohjelmia ja maa- ja metsätalousministeriön CAP27-suunnitelmaa. Viljelijätukihakemusten käsittelyyn sisältyy lisääntyvässä määrin työlästä hallinnollista valvontaa.

Maaseudun kehittämistehtäviä hoitava Pohjois-Kymen Kasvu ry toimii ohjelmakaudella 2021–2027 Leader-ryhmänä, jolle maa- ja metsätalousministeriö on myöntänyt rahoituskehityksen EU:n ja valtion varoista. Kouvolan kaupunki on sitoutunut rahoittamaan Leader-toimintaa kuntarahaosuudella. Kuntarahan osuus on 20 % julkisesta kokonaisrahoituksesta eli Kouvolan kaupungin osuus vuodelle 2026 on noin 58 500 euroa. Kylien elinvoimaa ja asukkaiden osallisuutta tuetaan jatkamalla kylien neuvottelukunnan ja vapaa-ajanasukastoimikunnan toimintaa suunnittelukaudella. Yksityistieavustuksia myönnetään, ja vuodelle 2026 avustuksiin varataan 475 000 euroa.

Kaupunkisuunnittelussa palvelun lakisääteisten tehtävien lisäksi vuonna 2026 edelleen korostuvat erilaisten toimintojen maankäytölliset sijoittumistarkastelut yrityksille ja teollisuudelle ja niihin liittyvät prosessit. Tällä hetkellä on useita hankkeita, joissa tarkastellaan vaihtoehtoisia sijainteja kaupunkiin sijoittuville uusille yrityksille, uusiutuvalle energialle kuten aurinkovoimalle sekä kaupungin omille palveluille. Tämän tyyppiset prosessit ovat kaupungin elinvoiman kannalta tärkeitä, mutta ne ovat usein kiireellisiä ja ne sitovat palvelun resursseja.

Kaupunkisuunnittelu vastaa kaupungin kärkihankkeiden, Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittämisen sekä Yritysalueet-hankkeen, koordinoinnista.

Joukkoliikenteessä vuoden 2026 painopiste on linjaston kehitystyön jatkaminen saadun palautteen pohjalta. Tavoitteena on tarjota kustannustehokkaat ja riittävän laadukkaat joukkoliikennepalvelut kaupungissa.

Paikkatieto tehostaa toimintaansa jättämällä vapautuvia vakansseja täyttämättä, keskittämällä resurssinsa kaupungin omaan toimintaan vähentämällä mm. tytäryhtiöille tehtäviä mittauksia, edistämällä digitalisaatiota sekä jatkamalla kaluston ja ohjelmistojen optimointia. Lakimuutokset vastaavasti lisäävät työmäärää, joten töiden vähentäminen ei konkretisoidu toivotulla tavalla.

Yhdyskuntatekniikan oman rakentaminen on aiempaa vähäisempää. Oma rakentaminen painottuu leikkipaikkojen saneerauksiin ja joihinkin pienempiin puistokohteisiin. Oman rakentamisen vähentyminen johtuu mm. eläköitymisen hyödyntämisistä eli henkilöstöä ei ole käytettävissä aiempien vuosien tapaan.

Yhdyskuntatekniikka tehostaa toimintaansa esim. virkistysalueiden palvelutason ja palveluverkon muutoksilla. Leikkipaikkojen palveluverkkojen muutoksista on tehty päätös vuonna 2024 ja sen päätöksiä toimeenpannaan tulevina vuosina. Näistä kohteista ei kuitenkaan kerry kaikkea tavoiteltua kustannusten vähenemistä, joten uusien toimenpiteiden kartoittamista jatketaan. Yhdyskuntatekniikan talouden toteutumiseen vaikuttaa erityisesti talven kesto ja lumimäärä.

Infran korjausvelan kasvua pystytään hidastamaan suunnittelukaudella, koska perusinvestointien määrärahavaroja nostetaan hieman suunnittelukauden aikana ja yhdyskuntatekniikka tulee keskittämään perusinvestointien määrärahat korjausinvestointeihin. Uusinvestointien toteuttamista arvioidaan suunnittelukaudella erittäin kriittisesti. Tähän tuo poikkeuksen Väyläviraston tiehankkeet, joiden kustannuksiin kaupunki osallistuu siltä osin, kun hankkeet koskettavat saman alueen katu- tai siltaverkostoa.

Kiinteistöpalveluissa tuotetaan tukipalvelut kaupungin palveluverkkoratkaisujen mukaisesti. Ylläpidettävien kiinteistöjen sekä kohteiden asiakasmäärät ovat hiukan vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna. Eläköitymisestä johtuvia avoimiksi jääviä vakinaisia toimia on suunnitellusti osittain jätetty täyttämättä. Palvelutarpeiden vähenemisen johdosta päivitetään toimintatapoja ja hyödynnetään sisäisiä mittareita, jotta pystytään hallitsemaan muuttuvat olosuhteet palvelutarpeen mukaisesti.

Kiinteistönhoito- ja liikuntapaikkapalveluissa jatketaan edelleen energiatehokkuuden parantamista yhdessä tilapalvelujen kanssa. Vuodenaikojen äärisääolosuhteiden muutokset tuovat haasteita kiinteistöjen ja alueiden talvikunnossapitoon. Näitä ovat mm. kattotöiden ja piha-alueiden talvikunnossapito sekä mm. luistinratojen jäädyttämisen optimaalinen ajoittaminen ja hiihtolatureittien suuri määrä. Kunnossapitopalveluissa tehdään itse tai tilataan tilapalvelujen omistamiin kiinteistöihin pienimuotoista korjausrakentamista tarpeiden mukaisesti.

Puhtauspalvelujen sisältöä päivitetään toiminnan ja asiakasmäärien mukaisesti. Palvelujen kustannustehokkuutta vertaillaan verrokkikaupunkien sekä omien ja ostopalvelujen kesken. Ruokapalvelut tulevat toteuttamaan kylmävalmistus-menetelmää uudessa keskuskeittiössä, jonka hanketta päivitetään v. 2040 annosmääriin sopivaksi. Uusi prosessi tulee mm. pienentämään ruokahävikkiä ja vähentämään energian kulutusta. Kiinteistöpalvelujen henkilöstön työkyvyn tukemista edistetään koulutuksilla sekä työterveyden ja työsuojelun vuorovaikutteisella tuella. Palveluyksiköiden lisäksi pyritään tekemään aktiivista yhteistyötä muidenkin palvelualueiden ja toimialojen kesken.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Teknisen lautakunnan toiminnalliset riskit liittyvät pääosin infrastruktuurin, kaupunkisuunnittelun, kunnossapidon ja teknisten palvelujen järjestämiseen. Teknisen lautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Vanheneva infrastruktuuri ja kunnossapidon riittämättömyys

Kaupungin katuverkoston, siltojen, vesihuollon ja muiden kriittisten rakenteiden ikäänntyminen voi johtaa yllättäviin vaurioihin tai korjaustarpeisiin. Jos kunnossapidon resursseja ei ole riittävästi, infrastruktuurin kunto heikkenee, mikä vaikuttaa kuntalaisten arkeen ja turvallisuuteen. Katuverkoston huono kunto aiheuttaa liikenteelle vaaratilanteita ja lisää korjauskustannuksia pitkällä aikavälillä. Lakisääteiset työt kuten talvikunnossapito toteutetaan.

Urakoiden ja hankintojen hallinta

Suuret kunnallistekniset urakat voivat viivästyä esimerkiksi valitusprosessien, resurssipulan, lupa-asioiden tai urakoitsijan ongelmien vuoksi. Hankintoihin ja urakoihin liittyvät ongelmat, kuten sopimusrikkomukset, kustannusten nousu tai huono työn laatu, voivat vaarantaa projektien onnistumisen. Myös kilpailutusten keskeytykset voivat viivästyttää hankkeita. Viivästyminen voi johtaa kustannusten nousuun ja haitata kaupungin kehitystä. Urakoitsijan konkurssi kesken projektin aiheuttaa viivästyksiä ja lisäkustannuksia uudelleensuunnittelun ja -kilpailutuksen vuoksi.

Äkilliset sääilmiöt ja ilmastonmuutoksen vaikutukset

Rankkasateet, myrskyt, tulvat ja muut sääilmiöt voivat aiheuttaa vahinkoja kaupungin infrastruktuurille, kuten teille, viemäriverkostolle ja kiinteistöille. Ilmastonmuutoksen myötä tällaiset ilmiöt ovat yleistyneet ja aiheuttavat ennakoimattomia lisäkustannuksia, joihin tulisi myös resurssien osalta varautua.

Resurssipula ja työvoiman saatavuus

Teknisen toimialan osaajien, kuten insinöörien, arkkitehtien, suunnittelijoiden, eläinlääkäreiden tai muiden asiantuntijoiden rekrytointi voi olla haastavaa työvoiman saatavuuden ja kaupungin yleisen työnantajakuvaan takia. Pienet henkilöresurssit voivat aiheuttaa avainhenkilöiden poissa ollessa viiveitä tai jopa täysiä katkoksia palveluiden järjestämiseen tai valvontatehtävissä. Vanheneva kiinteistökanta ja talotekniikka aiheuttavat ennakoimattomia resurssitarpeita kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon.

Riskienhallinta

Riskeihin varautuminen edellyttää tekniseltä lautakunnalta suunnitelmallisuutta, pitkäjänteistä budjetointia, laadukasta projektinhallintaa ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Lisäksi säännölliset riskianalyysit, ennakoiva kunnossapito sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ovat keskeisiä toimia riskien minimoimiseksi. Selkeiden palveluverkko- ja kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelmien myötä ylläpidon kustannukset olisivat paremmin hallittavissa ja ennakoitavissa.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2026

Kaupunkistrategian tavoite: Yrittäjyydellä ja työllä kasvuun

Tavoite: Urheilupuiston ja ydinkeskustan alue kehittyä	Keskeisimmät toimenpiteet: Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittäminen -kärkihankkeen projektisuunnitelma laaditaan ja hyväksytään ohjausryhmässä. Osahankkeita edistetään kärkihankkeen projektisuunnitelman mukaisesti.			
Mittari(t)				
Valmiusaste (%)	Lähtöarvo 12/2025	0	Tavoitearvo 12/2026	100
Tavoite: Kaupungin yritystonttivaranto kasvaa	Keskeisimmät toimenpiteet: Kaupungin yritystonttivarantoa kasvatetaan kärkihankkeen projektisuunnitelman mukaisesti.			
Mittari(t)				
Toteutumisaste (%)	Lähtöarvo 12/2025	0	Tavoitearvo 12/2026	100

Toimintamme linjaus: Hyvinvointia asukkaille

Tavoite: Työkykyjohtaminen kehittyy proaktiiviseksi ja sairauspoissaolot vähenevät 15 prosentilla	Keskeisimmät toimenpiteet: Henkilöstön työhyvinvointia seurataan säännöllisesti, noudatetaan työkyvyn toimintamallia ja kehitetään organisaation työkykyjohtamista.			
Mittari(t)				
Kevennetyn ja korvaavan työn päivät/sairauspoissaolopäivät (%)	Lähtöarvo 8/2025	4,1	Tavoitearvo 12/2026	7
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo 12/2024	21	Tavoitearvo 12/2026	17,9

Tavoite: Palvelutuotanto kehittyä kustannustehokkaaksi ja asiakastarvetta vastaavaksi	Keskeisimmät toimenpiteet: Katujen ja yleisten alueiden nettokäyttökustannuksia €/km vähennetään 1 %. Puistojen ja viheralueiden nettokäyttökustannuksia €/ha vähennetään 5 %.			
Mittari(t)				
Kadut ja yleiset alueet, nettokäyttökustannukset €/km	Lähtöarvo 12/2024	23 102	Tavoitearvo 12/2026	22 871
Puistot ja viheralueet, nettokäyttökustannukset €/ha	Lähtöarvo 12/2024	11 864	Tavoitearvo 12/2026	11 270

Talous

Tekninen lautakunta, (ilman myyntivoittoja) ulkoinen, 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	14 165	12 948	13 177	11 777	11 777	11 777
Valmistus omaan käyttöön	1 088	1 653	597	597	597	597
Toimintakulut	-52 430	-51 477	-49 812	-48 927	-49 467	-50 159
Toimintakate	-37 177	-36 876	-36 038	-36 553	-37 094	-37 785
Poistot ja arvonalentumiset	-13 817	-14 289	-15 442	-15 911	-16 283	-15 942

Tekninen lautakunta, maaomaisuuden myyntivoitot, 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	0	1 100	1 500	1 500	900	900
Toimintakate	0	1 100	1 500	1 500	900	900

Tekninen lautakunta, (ilman myyntivoittoja) ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2024	TA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	40 449	39 785	29 884	29 194	29 347	29 342
Valmistus omaan käyttöön	1 088	1 653	597	597	597	597
Toimintakulut	-56 744	-57 281	-55 669	-54 852	-55 576	-56 287
Toimintakate	-15 207	-15 843	-25 188	-25 060	-25 632	-26 347
Poistot ja arvonalentumiset	-13 817	-14 289	-15 442	-15 911	-16 283	-15 942

Vuoden 2024 ja 2025 toimintakuluista on vertailukelpoisuuden vuoksi vähennetty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitetään vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Kaupungin sisäistä laskutusta palvelulta toiselle pyritään vähentämään ja vuodesta 2026 alkaen sisäisestä laskuttamisesta luovutaan kiinteistönhoidossa ja -kunnossapidossa sekä liikuntapaikkapalveluissa. Toimintatavan muutos näkyy sisäisten toimintatuottojen vähenemisenä talousarvion suunnittelukaudella.

Vuonna 2024 linjatut sopeuttamistoimenpiteet jatkuvat tulevalla talousarvion suunnittelukaudella. Teknisen lautakunnan alaisissa palveluissa hyödynnetään eläkepoistumaa ja tarkastellaan palveluverkkoja ja palvelutasoa. Vuoden 2026 0,3 milj. euron tasapainottamistarpeesta n. 230 000 euroa kohdistuu henkilöstöön ja muihin toimintakuluihin. Loput eli n. 70 000 euroa tasapainottamistarpeesta saadaan toimintatuottojen kasvusta. Rakennusvalvonnan maksutuottojen arvioidaan nousevan tämän vuoden talousarvioon verrattuna ja kaavoituksen taksat tarkistetaan

loppuvuodesta 2025. Terveysvalvonnan tuloihin arvioidaan myös lisäystä tupakkalain muutoksen myötä.

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Teknisen lautakunnan alainen toiminta	572,4	480,8	466,5	446,7	426,7	423,4

Toiminnan volyymit

Viranomaispalvelut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Rakentamisen luvat	555	450	400	400	400	350
Rakentamisen katselmukset	2 881	1 500	1 500	1 500	1 500	1400
Ympäristöluvitteet laitokset yhteensä, kpl (kunta+AVI)	204	210	210	210	210	210
Ympäristölupapäätökset ja annetut lausunnot luvista/vuosi, kpl	12	20	20	20	20	20
Luvitettujen laitosten tarkastukset/vuosi, kpl (kunta+AVI)	41	40	40	40	40	40
Rekisteröinti-ilmoitukset/vuosi, kpl	2	2	2	2	2	2
Muut (ei-ympäristölupa eikä rekisteröinti) ilmoitukset ja annetut lausunnot, kpl	154	120	100	100	100	100
Maa-ainesluvut kpl	4	12	12	12	12	12
Maa-ainestarkastukset kpl	49	50	60	60	60	60
Terveysvalvonnan rekisteröinti-ilmoitukset ja päätökset, kpl	222	170	200	200	200	200
Terveysvalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset, kpl	831	500	600	600	600	600
Terveysvalvonnan muut tarkastukset, kpl		260	170	170	170	170
Eläinlääkintähuollon potilaskäynnit, kpl	9 288	9 500	8 500	8 500	8 500	8 500
Valvontaeläinlääkäreiden tekemät tarkastukset, kpl		360	360	360	360	360
Välitetty EU-viljelijätuki, milj. €	24	25	25	25	25	25
Tiloja tukihauun piirissä	796	780	760	740	720	700
Peltohehtaarit tukihauun piirissä	46 247	46 200	46 000	46 000	46 000	46 000
Käsiteltävät hakemukset, kpl (viljelijätukipalvelut)	4 278	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
Hukkakaura- ja vahinkotarkastukset, kpl	58	55	55	55	55	55
Yksityistieavustukset, €	499 695	500 000	475 000	450 000	450 000	450 000

Kaupunkisuunnittelu	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Asemakaavoitettu alue ha/v	221	80	120	120	120	120
Hyväksytyt kaavat kpl/v	10	12	12	12	12	12
Maan osto ha	54	50	60	60	40	40
Luovutettuja AO-tontteja kpl	7	15	12	12	12	12
Metsää ha	3 932	3 600	3 600	3 570	3 535	3 500
Peltoa ha	691	600	600	570	540	520

Yhdyskuntatekniikka	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kadut km	674	674	674	674	676	677
Kevyen liikenteen väylät sis. puistoissa kulkevat, km	294	294	294	294	299	300
Rakennettua puistoa ha	227	227	222	220	218	216
Leikkipaikat kpl	108	108	104	100	96	92
Sillat ja tunnelit kpl	130	130	130	130	130	130
Ulkovalaisimet kpl	28 000	28 200	28 150	28 100	28 100	28 100

Kiinteistöpalvelut	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Rakennusten hoito (m2)	435 600	449 500	444 500	338 500	378 500	389 000
Siivottavat neliöt (sisäiset)	225 000	204 600	193 000	190 300	186 900	178 900
Siivottavat neliöt (ulkoistettu)			19 600	19 600	28 300	39 300
Ateriamäärät kpl	2 234 800	2 849 600	2 795 000	2 711 000	2 629 600	2 550 700
Liikuntapaikkojen rakennusten hoito (m2)	65 000	69 000	64 600	73 700	71 500	70 000
Liikuntapaikkojen kuntoradat/hiihtoladut (km)	138	138	138	138	138	138
Liikuntapaikkojen urheilukenttien hoito (kpl)	73	73	73	73	73	73

3.3.2 Kymen jätelautakunta

Toimiala Tekniikka ja ympäristö

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kuvaus

Kymen jätelautakunta on alueellinen jätehuoltoviranomainen. Jätelautakunnan toiminta-alueella on yhdeksän kuntaa; Hamina, Iitti, Kotka, Kouvola, Lapinjärvi, Miehikkälä, Mäntyharju, Pyhtää ja Virolahti. Toiminta-alueella on noin 175 000 asukasta ja noin 100 000 kunnan jätehuoltovastuulla olevaa kiinteistöä. Kouvolan kaupunki toimii Kymen jätelautakunnan vastuukuntana.

Jätelautakunta huolehtii jätelain mukaan kunnalle kuuluvista jätehuollon järjestämiseen, suunnitteluun ja seurantaan liittyvistä viranomaistehtävistä kuten jätehuoltomääräysten ja jätetaksojen hyväksymisestä, niistä poikkeamisesta sekä mahdollisista jätteenkuljetusjärjestelmäpäätöksistä. Jätelautakunta ylläpitää jätteenkuljetus- ja kompostointirekisteriä. Jätelautakunta päättää myös jätehuollon palvelutasosta, joka valmistellaan yhdessä kuntien ja Kymenlaakson Jäte Oy:n kanssa sekä koordinoi Jätepoliittisen ohjelman valmistelua ja toteutusta.

Jätelautakunnan toiminta ja päätöksenteko edistää jätelain tarkoitusta: edistää kiertotaloutta, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäisee jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, varmistaa toimivan jätehuollon sekä ehkäisee roskaantumista.

Jätelautakunta toimii yhteistyössä alueen kuntien ja jäteyhtiön kanssa. Jätehuolto vaikuttaa asukkaiden jokapäiväiseen elämään. Jätehuollon sujuvuus ja toimijoiden välinen yhteistyö onkin edellytys kiertotalouden ja jätelain tavoitteiden toteutumiseksi.

Lautakuntasopimuksen mukaisesti Kouvolan kaupungille ei synny kuluja jätelautakunnan toiminnasta. Lautakunnan toimintakulut katetaan jätetaksan mukaisella lautakuntamaksulla, joka on osa jätehuollon perusmaksua.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet suunnittelukaudelle 2026–2029

Biojätteiden erilliskeräysvelvollisuus laajeni 1.5.2024 yli 10 000 asukkaan taajamien omakoti- ja paritaloihin. Toukokuussa 2026 se laajenee koskemaan myös 300–10 000 asukkaan taajamia. Jätehuoltoviranomaiselle tulee paljon mm. kompostointi-ilmoituksia ja hakemuksia tai muita yhteydenottoja. Biojätteen erilliskeräysvelvollisuuden laajeneminen edistää biojätteen hyödyntämistä.

Kompostointi-ilmoitukset ovat jäteasetuksen mukaan voimassa viisi vuotta. Suunnittelukauden loppupuolella, toukokuusta 2027 alkaen, on ensimmäisistä jäteasetuksen mukaisista kompostointi-ilmoituksista kulunut viisi vuotta aikaa, jolloin kompostointi-ilmoituksissa alkaa ns. uusi kierros.

Biojätteen erilliskeräysvelvoitteen toteutumista omakoti- ja paritaloissa seurataan jätteenkuljetus- ja kompostointirekisteriin toteutuneen työkalun avulla. Kehotukset kiinteistönhaltijoille, jotka eivät ole täyttäneet velvoitetta, työllistävät jätehuoltoviranomaista sekä myös Kymenlaakson Jätettä. Huomautuskirjeitä lähtee vielä suuriinkin taajamiin vuoden 2026 aikana.

Mäntyharjun Pertunmaan alueella siirryttiin kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan eli Kymenlaakson Jäte Oy:n kilpailuttamaan kuljetukseen 27.4.2025. Kuljetusjärjestelmämuutos koskee sekajätteen lisäksi myös saostus- ja umpisäiliölietettä. Pertunmaan alueen jätteenkuljetukseen liittymistilannetta seurataan sekajätteiden ja erityisesti lietteiden osalta yhteistyössä Kymenlaakson Jätteen, Mäntyharjun kunnan ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, Mikkelin ympäristöpalvelujen kanssa.

Uuden Jätepoliittisen ohjelman 2025-2030 mukaisia kuntatapaamisia tehdään yhteistyössä Kymenlaakson Jätteen kanssa koko suunnittelukauden ajan. Myös jätehuollon valmius- ja varautumissuunnitelmaa on pidettävä ajan tasalla koko toiminta-alueen kuntien kesken. Kuntien jätteiden kuljetusjärjestelmiä ja niiden toimivuutta mahdollisesti tarkastellaan ainakin osittain suunnittelukauden aikana.

Tulevalla suunnittelukaudella valmistunee jätelainsäädännön kokonaisuudistus, "kiertotalouslaki". Jätelautakunta seuraa uudistusta ja lausuu lakiesityksistä tarvittaessa. Myös hankintalainsäädännön muutosta on edelleen seurattava, koska sillä voi olla suuria ja hallinnollista työtä suunnittelukaudella lisääviä vaikutuksia koko jätehuoltoalaan.

Merkittävimmät toiminnalliset riskit

Kymen jätelautakunta on Kymenlaakson, Iitin, Lapinjärven ja Mäntyharjun kuntien yhteinen jätehuoltoviranomainen, ja sen tehtävänä on huolehtia jätehuollon lakisääteisistä viranomaistehtävistä alueellaan. Kuten kaikilla kunnallisilla toimielimillä, myös jätelautakunnalla on toiminnallisia riskejä, jotka voivat vaikuttaa sen kykyyn hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja lainmukaisesti. Kymen jätelautakunnan merkittävimmät toiminnalliset riskit ovat:

Resurssipula

Henkilöresurssien puute aiheuttaa toiminnan hidastumista, eikä lakisääteisiä velvoitteita pystytä kokonaan täyttämään. Resurssipula vaikuttaa asukkaiden sekä myös Kymenlaakson Jäte Oy:n ja tämän urakoitsijana toimivien yksityisten jätteenkuljetusyritysten toimintaan ja talouteen. Resurssipula ja työmäärä vaikuttavat myös yksikön henkilöstön työhyvinvointia heikentävästi.

Lainsäädännön muutokset ja niihin sopeutuminen

Jätelainsäädäntö muuttuu jatkuvasti (esim. EU-direktiivien tai kansallisen lainsäädännön kautta). Mikäli muutoksiin ei ehditä reagoida ajoissa, se voi johtaa lainvastaisiin päätöksiin tai viivästyksiin. Hankintalain muutos, mikäli se toteutuu tämänhetkisen lakiesityksen mukaisesti, toisi merkittävän riskin jätelautakunnan toiminnalle tuoden lisää hallinnollista työtä ja laittaen koko jätehuollon toimintakentän uusiksi suunnittelukaudella.

Asukkaiden sitoutumattomuus jätehuollon määräyksiin

Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättäminen (esim. lajittelu tai jätemaksujen maksaminen) voi vaikeuttaa tavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi biojätteen erilliskeräysvelvoitteen laiminlyönti heikentäisi kierrätysastetta ja aiheuttaisi valvontatarpeen lisääntymistä.

Yhteistyöongelmat kuntien ja sidosryhmien kanssa

Jätelautakunnan toiminta edellyttää tiivistä yhteistyötä alueen kuntien, jäteyhtiön ja muiden sidosryhmien kanssa. Mikäli yhteistyö ei toimi, se voi johtaa epäselvyyksiin tai palvelun laadun heikkenemiseen.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöt

Toiminta on merkittävästi riippuvainen sähköisistä tietojärjestelmistä, kuten päätöksenteon, asiakaspalvelun ja rekisteritietojen hallinnan järjestelmistä. Häiriöt tai kyberhyökkäykset voivat hidastaa tai keskeyttää toiminnan.

Riskienhallinta

Kymen jätelautakunnan riskienhallinnan keinoja ovat:

- Henkilöstön riittävydestä ja osaamisesta huolehtiminen.
- Lainsäädännön aktiivinen seuranta ja varmistaminen, että muutoksiin reagoidaan ajoissa.
- Panostaminen asukasviestintään yhdessä kuntien jäteyhtiön kanssa
- Avoimen ja säännöllisen vuoropuhelun ylläpitäminen sidosryhmien kanssa.
- Tietojärjestelmien toimivuudesta ja kyberturvallisuudesta huolehtiminen.

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2026

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkailla

Tavoite: Hakemusten käsittely kohtuullisessa ajassa.	Keskeisimmät toimenpiteet: Resurssien varmistaminen ja kohdentaminen hakemusten käsittelyyn ja sitä tukevaan toimintaan			
Mittari(t)				
Käsittelyaika (päivää)	Lähtöarvo 8/2025	129	Tavoitearvo 12/2026	84
Tavoite: Jätehuoltomääräysten mukaiset jätehuoltopalvelut asukkailla. Kasvatetaan järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneiden osuutta liittymisvelvollisista. Tieto jätehuollon tilanteesta kasvaa.	Keskeisimmät toimenpiteet: Erilliskeräysvelvoitteiden toteutumisen seuranta etenkin omakoti- ja paritalojen biojätekeräyksen osalta, myös 1.5.2026 velvoitteen piiriin tulevat kiinteistöt.			
Mittari(t)				
Liittyneiden osuus (%)	Lähtöarvo 8/2025	83	Tavoitearvo 12/2026	88

Talous

Kymen jätelautakunta, ulkoinen 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	341	371	383	353	360	366
Toimintakulut	-298	-310	-330	-300	-307	-312
Toimintakate	43	61	53	53	53	54

Kymen jätelautakunta, ulkoiset ja sisäiset 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	341	371	383	353	360	366
Toimintakulut	-332	-350	-362	-332	-339	-345
Toimintakate	9	21	21	21	21	21
Laskennalliset kustannukset	-23	-21	-21	-21	-21	-21
Kokonaiskustannukset	-14	0	0	0	0	0

Laskennallisiin eriin sisältyy hallinnollisten kulujen eli ns. vyörytyskulujen lisäksi tasausmaksu (osa kuntien eläkemaksusta), jota koskeva määräraha keskitetään vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön. Vertailukelpoisuuden vuoksi tasausmaksu on siirretty vuosien 2024 ja 2025 toimintakuluista laskennallisiin kuluihin.

Henkilöressit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kymen jätelautakunta	4,2	3,3	3,9	3,3	3,3	3,3

Toiminnan volyymit

Kymen jätelautakunta	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Saapuneiden hakemusten ja ilmoitusten määrä	6 325	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Tehtyjen viranhaltijapäätösten määrä	179	300	400	300	300	300

3.4 Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin

Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin sisältää toimialan/toimielimen ulkoiset ja sisäiset menot ja tulot sekä myyntivoitot.

Käyttötalous toimialoittain ja toimielimittäin, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Tarkastuslautakunta						
Toimintamenot	-155	-196	-198	-201	-203	-205
Toimintakate	-155	-196	-198	-201	-203	-205
Kaupunginhallitus						
Toimintatulot	69 228	68 165	60 636	64 136	66 553	67 832
Valmistus omaan käyttöön	235	600	690	690	690	690
Toimintamenot	-63 019	-76 521	-66 337	-67 574	-65 286	-63 054
Toimintakate	6 445	-7 757	-5 011	-2 749	1 957	5 467
Elinvoimapaalvelut yhteensä						
Toimintatulot	69 228	68 165	60 636	64 136	66 553	67 832
Valmistus omaan käyttöön	235	600	690	690	690	690
Toimintamenot	-63 174	-76 717	-66 535	-67 775	-65 489	-63 260
Toimintakate	6 290	-7 953	-5 209	-2 949	1 754	5 262
Kasvatus- ja opetuslautakunta						
Toimintatulot	9 734	8 771	9 191	9 191	9 141	9 106
Toimintamenot	-156 645	-154 691	-153 612	-157 863	-162 297	-164 949
Toimintakate	-146 911	-145 920	-144 421	-148 672	-153 156	-155 843
Liikunta- ja kulttuurilautakunta						
Toimintatulot	3 545	3 378	3 432	4 826	5 126	5 126
Toimintamenot	-29 102	-29 747	-27 197	-31 194	-32 447	-34 241
Toimintakate	-25 557	-26 369	-23 765	-26 368	-27 320	-29 115
Sivistys yhteensä						
Toimintatulot	13 279	12 149	12 623	14 017	14 267	14 232
Toimintamenot	-185 747	-184 438	-180 810	-189 057	-194 744	-199 190
Toimintakate	-172 468	-172 289	-168 186	-175 040	-180 476	-184 958
Tekninen lautakunta						
Toimintatulot	40 449	40 885	31 384	30 694	30 247	30 242
Valmistus omaan käyttöön	1 088	1 653	597	597	597	597
Toimintamenot	-57 658	-58 128	-55 669	-54 852	-55 576	-56 287
Toimintakate	-16 121	-15 590	-23 688	-23 560	-24 732	-25 447
Kymen jätelautakunta						
Toimintatulot	341	371	383	353	360	366
Toimintamenot	-341	-357	-362	-332	-339	-345
Toimintakate	0	14	21	21	21	21
Tekniikka ja ympäristö yhteensä						
Toimintatulot	40 791	41 256	31 767	31 048	30 607	30 608
Valmistus omaan käyttöön	1 088	1 653	597	597	597	597
Toimintamenot	-57 999	-58 485	-56 031	-55 184	-55 915	-56 631
Toimintakate	-16 121	-15 576	-23 667	-23 539	-24 711	-25 426
Käyttötalous yhteensä						
Toimintatulot	123 298	121 569	105 026	109 201	111 428	112 672
Valmistus omaan käyttöön	1 323	2 253	1 287	1 287	1 287	1 287
Toimintamenot	-306 920	-319 640	-303 376	-312 016	-316 148	-319 081
Toimintakate	-182 299	-195 818	-197 063	-201 528	-203 433	-205 123

4 Tuloslaskelmaosa

Talousarvion tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttöiän mukaisiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.
- Vuosikate ilmoittaa paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.
- Tilikauden yli- tai alijäämä sisältää tuloksenkäsittelyerät eli poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset. Tilikauden yli- tai alijäämä lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Vertailussa tilinpäätökseen 2024 on huomioitava, että TE-palvelut siirtyivät 1.1.2025 alkaen valtiolta työllisyysalueiden järjestettäväksi ja osaksi kaupungin kustannuksia. Talousarvion 2025 tuloslaskelmaosaan on tehty tekninen korjaus myyntituottojen ja muiden toimintatuottojen välillä. Muutoksella ei ole vaikutusta toimintatuottojen kokonaismäärään.

Tuloslaskelma (ulk.) 1000 euroa	Muutettu						
	TP 2024	TA 2025	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	46 586	41 790	43 500	38 872	38 836	38 393	38 362
Myyntituotot	8 953	8 393	9 000	8 582	9 852	9 858	9 864
Maksutuotot	4 177	3 935	4 000	4 261	4 261	4 211	4 176
Tuet ja avustukset	10 039	6 870	8 000	6 836	6 830	6 830	6 830
Muut toimintatuotot	23 416	22 592	22 500	19 193	17 893	17 493	17 492
Valmistus omaan käyttöön	1 323	2 253	1 100	1 287	1 287	1 287	1 287
Toimintakulut	-230 209	-239 860	-238 500	-237 222	-241 651	-243 113	-244 772
Henkilöstökulut	-135 215	-135 612	-136 000	-137 015	-141 544	-145 323	-148 496
Palkat ja palkkiot	-108 766	-109 198	-109 900	-110 898	-114 359	-117 404	-119 959
Henkilösivukulut	-26 449	-26 414	-26 100	-26 117	-27 185	-27 919	-28 537
Eläkekulut	-23 443	-22 980	-22 600	-22 392	-23 345	-23 977	-24 509
Muut henkilösivukulut	-3 006	-3 434	-3 500	-3 725	-3 840	-3 942	-4 028
Palvelujen ostot	-54 148	-53 178	-54 000	-53 044	-53 551	-52 043	-50 777
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 283	-18 707	-17 500	-17 064	-16 805	-16 095	-15 048
Avustukset	-13 686	-20 555	-21 000	-18 820	-19 390	-19 290	-20 090
Muut toimintakulut	-7 877	-11 808	-10 000	-11 278	-10 361	-10 361	-10 361
Toimintakate	-182 299	-195 818	-193 900	-197 063	-201 528	-203 433	-205 123
Verotulot	206 374	211 400	205 000	212 600	216 800	222 200	227 800
Valtionosuudet	-5 334	41	1 600	3 800	10 000	12 000	15 000
Rahoitustuotot ja -kulut	5 485	6 372	7 748	7 722	6 022	4 222	3 922
Korkotuotot	1 783	2 190	2 140	2 140	1 940	1 640	1 640
Muut rahoitustuotot	13 120	12 590	12 870	12 790	13 090	13 090	13 090
Korkokulut	-9 009	-8 200	-7 000	-7 000	-8 800	-10 300	-10 600
Muut rahoituskulut	-409	-208	-262	-208	-208	-208	-208
Vuosikate	24 226	21 995	20 448	27 059	31 294	34 989	41 599
Poistot ja arvonalentumiset	-26 705	-27 756	-27 000	-26 026	-27 900	-31 067	-32 542
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 618	-27 756	-27 000	-26 026	-27 900	-31 067	-32 542
Satunnaiset erät	0	0	6 770	0	0	0	0
Satunnaiset tulot	0	0	6 770	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2 478	-5 761	218	1 033	3 394	3 922	9 057
Poistoeron muutos	71	71	71	71	71	71	71
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 407	-5 690	289	1 104	3 465	3 993	9 128

Tunnusluvut	Muutettu						
	TP 2024	TA 2025	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot/Toimintamenot, %	20,4	17,6	18,3	16,5	16,2	15,9	15,8
Vuosikate, % poistoista	90,7	79,2	75,7	104,0	112,2	112,6	127,8
Vuosikate euroa/asukas	309	285	263	354	413	466	560
Kertynyt yli-/alijäämä	16 910	11 220	17 199	18 303	21 767	25 760	34 888
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	216	145	221	239	287	343	469
Asukasmäärä	78 399	77 296	77 700	76 502	75 742	75 033	74 345
Toimintakatteen muutos %	-2,4	4,8	6,4	1,6	2,3	0,9	0,8

Toimintatuotot vuonna 2026 ovat 38,9 milj. euroa. Toimintakuluiksi muodostuu -237,2 milj. euroa. Henkilöstökulut ovat -137,0 milj. euroa. Talouden sopeuttamistoimenpiteet vähentävät toimintakuluja kaikista tiliryhmistä. Toimintakatteeksi vuonna 2026 muodostuu 197,1 milj. euroa. Toimintatuotot kattavat 16,5 % toimintakuluista. Vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen nähden toimintakate kasvaa 1,6 %.

Korkotuottojen kertymä vuonna 2026 on 2,1 milj. euroa, josta antolainojen korkotuotot ovat 2,0 milj. euroa. Korkokulut ovat 7,0 milj. euroa. Ne muodostuvat lainojen korkokuluista 6,6 milj. euroa ja maksuliikennetilin korosta 0,4 milj. euroa.

Rahoitustuottojen kertymä vuodelle 2026 on 12,8 milj. euroa. Osinkotuottotavoitteeksi on asetettu 11,3 milj. euroa. Arvopapereiden luovutusvoittoja arvioidaan saatavan 1,2 milj. euroa ja muita rahoitustuottoja 0,3 milj. euroa. Rahoituskulut, 0,2 milj. euroa, muodostuvat pääosin arvopapereiden luovutustappiosta.

Vuosikatteeksi muodostuu 27,1 milj. euroa ja se kattaa suunnitelman mukaiset poistot 104-prosenttisesti. Suunnitelman mukaisten poistojen arvioidaan olevan 26,0 milj. euroa ja poistoeron muutokset noin 0,1 milj. euroa. Tilikauden ylijäämäksi vuonna 2026 muodostuu 1,1 milj. euroa. Talousarviovuoden 2026 ja taloussuunnitelmavuosien kertyneen yli-/alijäämän sekä toimintakatteen muutoksessa laskennassa on huomioitu vuoden 2025 tilinpäätösennusteen mukaiset luvut.

Seuraavassa on esitetty kaupungin tuloslaskelma, joka sisältää käyttötalousosan toimintatulot ja -menot (ulkoiset ja sisäiset).

Tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2024	Muutettu				
		TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	123 298	121 569	105 026	109 201	111 428	112 672
Myyntituotot	32 893	32 591	22 650	24 621	24 773	24 790
Maksutuotot	4 339	3 975	4 288	4 298	4 256	4 205
Tuet ja avustukset	10 039	6 870	6 836	6 830	6 830	6 830
Muut toimintatuotot	76 026	78 133	71 252	73 452	75 569	76 848
Valmistus omaan käyttöön	1 323	2 253	1 287	1 287	1 287	1 287
Toimintakulut	-306 920	-319 640	-303 376	-312 016	-316 148	-319 081
Henkilöstökulut	-135 215	-135 612	-137 015	-141 544	-145 323	-148 496
Palkat ja palkkiot	-108 766	-109 198	-110 898	-114 359	-117 404	-119 959
Henkilösivukulut	-26 449	-26 414	-26 117	-27 185	-27 919	-28 537
Eläkekulut	-23 443	-22 980	-22 392	-23 345	-23 977	-24 509
Muut henkilösivukulut	-3 006	-3 434	-3 725	-3 840	-3 942	-4 028
Palvelujen ostot	-78 045	-77 433	-67 146	-68 363	-67 009	-65 737
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 507	-18 707	-17 064	-16 805	-16 095	-15 048
Avustukset	-13 686	-20 555	-18 820	-19 390	-19 290	-20 090
Muut toimintakulut	-60 467	-67 333	-63 331	-65 914	-68 431	-69 711
Toimintakate	-182 299	-195 818	-197 063	-201 528	-203 433	-205 123
Verotulot	206 374	211 400	212 600	216 800	222 200	227 800
Valtionosuudet	-5 334	41	3 800	10 000	12 000	15 000
Rahoitustuotot ja -kulut	5 485	6 372	7 722	6 022	4 222	3 922
Korkotuotot	1 783	2 190	2 140	1 940	1 640	1 640
Muut rahoitustuotot	13 120	12 590	12 790	13 090	13 090	13 090
Korkokulut	-9 009	-8 200	-7 000	-8 800	-10 300	-10 600
Muut rahoituskulut	-409	-208	-208	-208	-208	-208
Vuosikate	24 226	21 995	27 059	31 294	34 989	41 599
Poistot ja arvonalentumiset	-26 705	-27 756	-26 026	-27 900	-31 067	-32 542
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 618	-27 756	-26 026	-27 900	-31 067	-32 542
Arvonalentumiset	-86	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2 478	-5 761	1 033	3 394	3 922	9 057
Poistoeron muutos	71	71	71	71	71	71
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 407	-5 690	1 104	3 465	3 993	9 128

Verotulot

Kaupungin verotulot koostuvat kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöveroista. Veroprosenteista päätetään kaupunginvaltuustossa marraskuussa. Kouvolan kaupungin vuoden 2026 tuloveroksi esitetään 8,90 prosenttia. Vuoden 2026 kiinteistöveroihin ei esitetä muutoksia. Kouvolan kaupungin kiinteistöveroprosentit säilyvät aiemmalla tasolla.

Kiinteistöveroprosentit	TA 2025	Vaihteluvälit 2025	TA 2026	Vaihteluvälit 2026
Yleinen kiinteistövero	1,45	0,93–2,00	1,45	0,93–2,00
Maapohja	1,45	1,30–2,00	1,45	1,30–2,00
Vakituinen asuinrakennus	0,65	0,41–1,00	0,65	0,41–1,00
Muu kuin vakituiset asuinrakennukset	1,35	0,93–2,00	1,35	0,93–2,00
Voimalaitos	3,10	0,93–3,10	3,10	0,93–3,10
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00–2,00	0,00	0,00–2,00

Rakentamattoman rakennuspaikan veroa ei määritetä erikseen, jolloin se on sama kuin yleinen kiinteistövero prosentti (jos määritetään, vaihteluväli 2,00–6,00).

Verotulojen arviointiin kohdistuu edelleen epävarmuutta, jota aiheuttavat erityisesti talouskasvun epävarmuus ja verotilitysjärjestelmään liittyvät muutokset. Talousarviossa esitetyt verotuloarviot perustuvat Kuntaliiton veroennustekehikkoon sekä omiin arvioihin.

Verotulot vuoden 2026 talousarviossa ovat 212,6 milj. euroa. Verotulot jakaantuvat verolajeittain seuraavasti:

Verotulot, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnan tulovero	156 137	160 800	157 000	163 700	166 700	171 000	176 000
Kiinteistövero	30 099	31 100	31 000	31 200	31 400	31 600	31 800
Osuus yhteisöveron tuotosta	20 138	19 500	17 000	17 700	18 700	19 600	20 000
Yhteensä	206 374	211 400	205 000	212 600	216 800	222 200	227 800

Valtionosuudet

Valtionosuudet jakautuvat valtiovarainministeriön hallinnoimaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaiseen valtionosuuteen, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Peruspalvelujen valtionosuudet sisältävät vuosittainen paljon muutoksia. Kaupungin opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on negatiivinen, koska kunnilta peritään valtionosuuksien yhteydessä omarahoitusosuus ammatilliseen koulutukseen (196,45 euroa/asukas vuonna 2025). Myös lukiokoulutuksesta kaupungilta peritään omarahoitusosuus (100,52 euroa/asukas vuonna 2025), mutta opetuksen järjestäjänä kaupunki saa lukiokoulutuksesta oppilaskohtaisen valtionosuuden.

Peruspalveluiden valtionosuuksia on muuttanut merkittävästi ns. sote-erien huomioiminen valtionosuuksia vähentävinä tai lisäävinä tekijöinä. Kuntien vastuulle siirtyneet työllisyyspalvelut kasvattivat vuoden 2025 valtionosuuksia, tuoden kunnille myös näiden toimintojen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Vuoden 2027 ja sen jälkeiset valtionosuudet eivät ole vielä arvioitavissa, laskelmissa on käytetty nykyjärjestelmän mukaisia ennusteita.

Vuonna 2026 valtionosuuksien arvioidaan olevan 3,8 milj. euroa. Arvio perustuu valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton alustaviin laskelmiin kuntien peruspalvelujen valtionosuuksista sekä omiin arvioihin opetus- ja kulttuuritoimen muista valtionosuuksista.

Valtionosuudet, 1000 euroa	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (sis. verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen)	-10 504	53	2 339	7 626	8 963	11 248
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-7 744	-7 686	-6 446	-6 446	-6 446	-6 446
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0	0	0
Verotulomenetysten kompensatio	12 914	7 674	7 907	8 820	9 483	10 198
Yhteensä	-5 334	41	3 800	10 000	12 000	15 000

5 Investointiosa

Investointimenot talousarviovuodelle 2026 ovat yhteensä 75,6 milj. euroa. Investointitulot, 1,8 milj. euroa, muodostuvat investointien luovutustuloista (1,0 milj. euroa) ja rahoitusosuuksista (0,8 milj. euroa). Kaupungin nettoinvestoinnit vuonna 2026 ovat 73,9 milj. euroa, josta kärkihankkeiden osuus on 7,2 milj. euroa. Investoinneissa noudatetaan 10 vuoden investointisuunnitelmaa, jota tarkastellaan ja päivitetään jatkuvasti. Kaupungin investoinnit ovat suunnitelmaan mukaan 75,6 milj. euroa vuonna 2026 ja kasvavat 81,1 milj. euroon vuonna 2027, mutta alenevat vuodesta 2028 lähtien asteittain noin 30 milj. euroon vuositasolla.

Investoinnit sis. kärkihankkeet 1000 euroa	TA 2025	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Aineettomat hyödykkeet	-1 905	-1 775	-1 370	-1 770	-2 370	-2 280
Aineelliset hyödykkeet	-55 210	-38 050	-70 855	-78 910	-51 160	-25 700
Sijoitukset	-3 290	-3 290	-3 420	-450	-950	-1 250
Investointimenot yhteensä	-60 405	-43 115	-75 645	-81 130	-54 480	-29 230
Rahoitusosuudet	500	500	750	0	0	0
Investointien luovutustulot	1 000	1 000	1 000	2 000	500	500
Investointitulot yhteensä	1 500	1 500	1 750	2 000	500	500
Nettoinvestoinnit yhteensä	-58 905	-41 615	-73 895	-79 130	-53 980	-28 730
Leasing, vuokraus tai muu rahoitusmalli	-18 300	-9 300	-14 200	-6 950	-3 500	0

Kärkihankkeet 1000 euroa		MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	Kokonais- kust.arvio
Käyrälammen alueen kehittäminen	Menot	-300	-200	0	0	0	-12 891
Käyrälammen alueen kehittäminen	Tulot	0	0	0	0	0	379
Käyrälammen alueen kehittäminen	Netto	-300	-200	0	0	0	-12 512
Yritysalueet	Menot	-175	-3 330	-4 750	-700	0	-13 000
Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	Menot	-400	-3 640	-2 740	-8 600	-200	-8 440
Kärkihankkeet yhteensä	Menot	-875	-7 170	-7 490	-9 300	-200	-34 331
Kärkihankkeet yhteensä	Tulot	0	0	0	0	0	379
Kärkihankkeet yhteensä	Netto	-875	-7 170	-7 490	-9 300	-200	-33 952
Nettoinvestoinnit ilman kärkihankkeita		-40 740	-66 725	-71 640	-44 680	-28 530	

Kaupunki panostaa investoinneissa 10 vuoden investointisuunnitelman mukaisesti palveluverkon uudistamiseen. Investoinnit mitoitetaan kestävästi ja ne tähtäävät alueen hyvinvoinnin ja elinvoiman kasvuun, mutta tuovat myös kustannushyötyjä. Palvelujen uudelleen mitoittamista tehdään väestönkehitys huomioiden. Lähtökohtana on, että kaupunki järjestää jatkossakin lähipalveluita kahdeksassa taajamassa. Jatkossa investoinnit painottuvat enemmän korjausrakentamiseen.

Rakennusinvestoinneissa korostuu panostus lapsiin ja nuoriin strategian mukaisesti ja se näkyy vahvasti koulu- ja päiväkotirakentamisessa. Lisäksi liikunnan ja kulttuurin investoinnit ovat huomattavia. Rakennusinvestoinneissa korostuu kustannushyötyjen saavuttaminen. Merkittävisissä investoinneissa laaditaan kaupungin kokonaisnäkökulmasta käyttötalouslaskelma, jolla arvioidaan kustannusten muutokset. Kustannusten vähenemisenä näkyy erityisesti palvelutuotannon järjestämisestä johtuva resurssien tiivistäminen. Rakennuksen mitoituksessa otetaan huomioon rakennuksen koko elinkaaren tarve, ei rakentamishetken tilanteen mukaisesti.

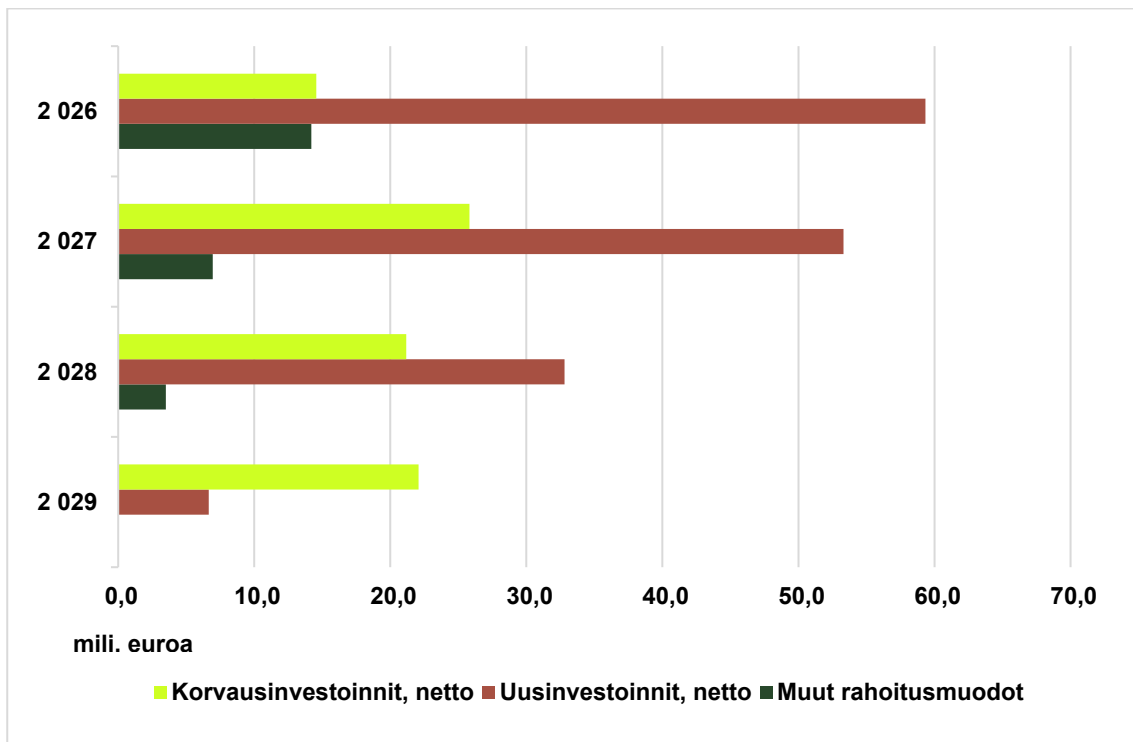
Korjausrakentaminen on ollut vähäistä ja kiireellisiä korjaushankkeita tehdään rakennusten perusparannuksiin varatulla 2,4 miljoonan eurolla. 10 vuoden investointisuunnitelmaan on lisäksi tuotu tiedoksi tulevia laajempia perusparannustarpeita. EU:n energiatehokkuusdirektiivin tiukkojen ja sitovien energiatehokkuusvelvoitteiden vuoksi korjaushankkeiden osuus kasvaa merkittävästi nykyisestä.

Tavoitteena on palvelutuotannossa olevien omien rakennusten käyttöasteen nosto. Samalla kun palveluverkkoa tiivistetään, keskitetään omaa palvelutuotantoa ulkoisista vuokratiloista omiin tiloihin. Tiloihin liittyy usein investointitarpeita ja nämä huomioidaan investointien suunnittelussa.

Yhdyskuntateknikka keskittyy korjausinvestointien tekemiseen. Uusinvestointien toteuttamista arvioidaan suunnittelukaudella erittäin kriittisesti. Tähän tuo poikkeuksen Väyläviraston hankkeet, joiden kustannuksiin kaupunki osallistuu siltä osin, kun hankkeet koskettavat saman alueen katu- tai siltaverkostoa.

Yhdyskuntateknikan perusinvestointitasoa on tarkoitus kasvattaa vuosiksi 2026–2028 noin 2 milj. eurolla eli noin 10 milj. euroon. Katujen korjausvelan arvioidaan kasvavan edelleen suunnittelukaudella noin 5 milj. eurolla, eli nykyisestä noin 30 milj. eurosta noin 35 milj. euroon, vaikka perusinvestoinneissa painotus on korjausinvestoinneissa. Kärkihankeinvestointeja toteutetaan suunnittelukaudella hankkeiden projektisuunnitelmien mukaisesti.

Kaupungin taseeseen tulevista investoinneista vuonna 2026 korvausinvestointien osuus on 14,6 milj. euroa ja uusinvestointien 59,3 milj. euroa. Suunnitelmavuosina korvausinvestointeja on 21,2–25,8 milj. euroa ja uusinvestointeja 6,7–53,3 milj. euroa.

Kuva 10: Korvaus- ja uusinvestoinnit sekä muut rahoitusmuodot vuosina 2026–2029

Aineettomat hyödykkeet

ICT-investointeihin on vuodelle 2026 varattu 0,5 milj. euroa. ICT-investointeja on suunniteltu digitalisaation kehittämistoimenpiteiden tukemiseksi, teknisen toimialan hankkeisiin, työllisyyspalveluiden tietojärjestelmien kehittämiseen, pysäköinninvalvonnan ohjelmiston uusintaan,

henkilöturvajärjestelmän käyttöönoton jatkamiseen ja varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmän uusimiseen. ICT-laitteiden hankinnat toteutetaan ohjeistuksien mukaan elinkaarileasingilla palveluna 3StepIt Oy:n ja KSTiedon kautta tai rahoituksella Kuntarahoituksen kautta.

Yhdyskuntatekniikan pitkävaikutteisiin menoihin on varattu vuodelle 2026 kaupungin osuus hulevesien investointeihin, yhteensä 0,6 milj. euroa.

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueiden hankintaan on varattu 2,5 milj. euroa ja luovutustuloja on arvioitu 1,0 milj. euroa. Määrärahasta on varattu 1,0 milj. euroa yritystonttituotantoon.

Tilapalveluiden rakennusinvestointeihin vuodelle 2026 on varattu 50,9 milj. euroa, joista merkittävimmät ovat:

- Marjoniemen yhtenäiskoulu 13,5 milj. euroa (kokonaiskustannusarvio 40,0 milj. euroa)
- Pääkirjaston perusparannus 0,8 milj. euroa (12,0 milj. euroa)
- Teatterin perusparannus ja laajennus 5,0 milj. euroa (31,0 milj. euroa)
- Urheilupuiston uimahallin perusparannus ja laajennus 15,3 milj. euroa (32,0 milj. euroa)
- Kuusankosken urheilutalon perusparannus 2,6 milj. euroa (4,0 milj. euroa)
- Mansikkamäen koulun ruokailutilat 0,8 milj. euroa (2,0 milj. euroa)
- Keskuskeittiön uudisrakennus 1,3 milj. euroa (4,2 milj. euroa)
- Monitoimiareena 7,0 milj. euroa (20,0 milj. euroa)

Muulla rahoitusmuodolla rakennetaan suunnitelman mukaisesti Kaunisnurmen päiväkotia 6,7 milj. euroa (8,0 milj. euroa) sekä Kuusankosken yhtenäiskoulua 7,5 milj. euroa (18,5 milj. euroa).

Opetus- ja kulttuuriministeriön investointiavustuksia liikunta- ja kulttuuritilojen perusparannus- ja perustamishankkeisiin tullaan hakemaan mm. teatterihankkeen uudisrakentamisvaiheeseen, koulujen yhteyksissä oleviin liikuntatiloihin sekä muiden liikuntatilojen rakentamiseen ja perusparannukseen. Valtionavustukset huomioidaan talousarvion investointituloina eli rahoitusosuuksina, kun niistä on rahoittajan myönteinen päätös tai ne sisältyvät valtion rahoitussuunnitelmaan. Meneillään oleviin hankkeisiin on kaupungille myönnetty valtionavustuksia uimahallin peruskorjaukseen 1,0 milj. euroa ja teatterihankkeeseen 0,5 milj. euroa.

Rakennusten ja rakennelmien perusparannuksiin vuodelle 2026 on varattu 2,4 milj. euroa. Näillä toteutetaan rakennuksien korjaustöitä, pyrkien tarjoamaan omalle palvelutuotannolle terveelliset ja turvalliset tilat. Tilapalvelut priorisoi tilojen korjaustarpeita rakennusten elinkaaren ja iän, korjaushistorian, taloteknisten järjestelmien ja rakennusosien kunnon, käytöstä saatavan tiedon sekä tulevaisuuden tilatarpeiden perusteella. Korjaustarpeet priorisoidaan ensisijaisesti turvallisuuden ja terveellisyyden mukaan. Välttämättömien korjaustöiden toteutuksen laajuutta arvioidaan myös rakennuksen kaupungin omassa toiminnassa käytön tulevaisuuden varmuuteen peilaten.

Kaupungin poistosuunnitelman mukaan hallinto- ja laitosrakennusten poisto-aika on 20 vuotta. Marjoniemen yhtenäiskoulun, Kuusankosken yhtenäiskoulun, Monitoimiareenan, teatterin ja uimahallin laajennuksiin on perusteltua määritellä poistoajaksi 25–30 vuotta taloudelliseen pitoaikaan sekä tekniseen toteutukseen perustuen.

Yhdyskuntatekniikan perushankkeet ovat 10,3 milj. euroa vuodelle 2026. Katujen, teiden ja kevyen liikenteen väylien investointeihin on varattu noin 6,7 milj. euroa, viheralueisiin, siltoihin ja erikoisrakenteisiin sekä maa- ja vesirakenteisiin 2,7 milj. euroa ja ulkovalaistukseen 0,1 milj. euroa.

Käyrälammen alueen investointeihin on varattu keskustan suunnasta tulevan kevyen liikenteen väylän parantaminen, noin 0,2 milj. euroa.

Yritysalueiden tonttutuotantoon on varattu noin 3,3 milj. euroa. Yritystonttitarjontaa kasvatetaan Teholan, Jokelan, ydinkeskustan, Korjalan, Tervaskankaan, Korian sekä Hyötyvirran ja Myllykoski-Ummeljoki alueilla.

Urheilupuiston ja keskustan kehittämiseen on varattu vuodelle 2026 noin 3,6 milj. euroa. Merkittävimpiä osahankkeita ovat mm. Palomäenkadun saneeraus, Salpakujan rakentaminen, Urheilupuiston puistoalueen, asema-aukion sekä Hansatorin uudistaminen.

Sijoitukset

Osakkeisiin ja osuuksiin on varattu noin 0,4 milj. euroa Itärata Oy -hankeyhtiöön sekä muihin mahdollisiin kaupunginhallituksen päättämiin osake- ja osuussijoituksiin. Kouvolan Asuntojen sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) sijoitukseen on varattu 3 milj. euroa. Lainan myöntäminen käsitellään kaupunginhallituksessa hallintosäännön mukaisesti. Päätöksen teon yhteydessä edellytetään yhtiöltä taloudellista kestävyys- sekä riskiarviointia.

6 Rahoitusosa

Talousarvion rahoituslaskelma muodostuu kaupungin varsinaisen toiminnan, investointien ja rahoitustoiminnan rahavirroista. Laskelma osoittaa, onko kaupungin toiminnan ja investointien yhteinen kassavirta ylijäämäinen vai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty. Talousarvioon 2025 on tehty talousosaan tekninen korjaus (toimintatuottojen välinen tilimuutos), joka vaikuttaa rahoituslaskelmalla pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin.

Rahoituslaskelma 1000 euroa	TP 2024	MTA 2025	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta	23 226	20 355	18 769	25 019	29 254	33 549	40 159
Vuosikate	24 226	21 995	20 448	27 059	31 294	34 989	41 599
Satunnaiset erät	0	0	6 770	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 000	-1 640	-8 449	-2 040	-2 040	-1 440	-1 440
Investointien rahavirta	-20 553	-39 975	-39 627	-71 855	-77 090	-52 540	-27 290
Investointimenot yhteensä	-24 877	-43 115	-65 945	-75 645	-81 130	-54 480	-29 230
Rahoitusosuudet	640	500	450	750	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 683	2 640	25 868	3 040	4 040	1 940	1 940
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 673	-19 620	-20 858	-46 836	-47 836	-18 991	12 869
Rahoituksen rahavirta	-768	39 318	20 241	46 362	48 478	19 620	-12 705
Antolainauksen muutokset	-9 114	318	318	362	2 458	2 550	295
Antolainasaamisten lisäykset	-9 568	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Antolainasaamisten vähennykset	454	518	518	562	2 658	2 750	495
Lainakannan muutokset	12 552	39 000	21 500	46 000	45 000	16 000	-13 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	64 400	106 000	80 000	85 000	100 000	68 000	38 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-32 800	-67 000	-67 000	-39 000	-55 000	-52 000	-51 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-19 048	0	8 500	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 207	0	-1 577	0	1 020	1 070	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 904	19 698	-617	-474	642	629	164
Rahavarat 31.12.	33 396	53 094	32 779	32 305	32 946	33 575	33 740
Rahavarat 1.1.	31 491	33 396	33 396	32 779	32 305	32 946	33 575
Tunnusluvut							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 euroa	21 412	-43 722	-44 960	-81 475	-93 518	-130 611	-120 414
Investointien tulorahoitus, %	100,0	51,6	31,2	36,1	38,6	64,2	142,3
Lainakanta, 1 000 euroa	311 645	370 993	333 145	379 145	424 145	440 145	427 145
Lainakanta e/as	3 975	4 800	4 288	4 956	5 600	5 866	5 745
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8
Asukasluvu vuodelle lopussa	78 399	77 296	77 700	76 502	75 742	75 033	74 345

Rahoituslaskelman mukaan varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista muodostuva rahavirta on talousarviovuonna 25,0 milj. euroa. Vuoden 2026 investointimenot ovat 75,6 milj. euroa, ja koko suunnitelmakauden 2026–2029 aikana investointeihin arvioidaan käytettävän yhteensä 240,5 milj. euroa. Kaupungin investointitaso alenee vuodesta 2029 lähtien kaupungin tulorahoitusta vastaavalle tasolle.

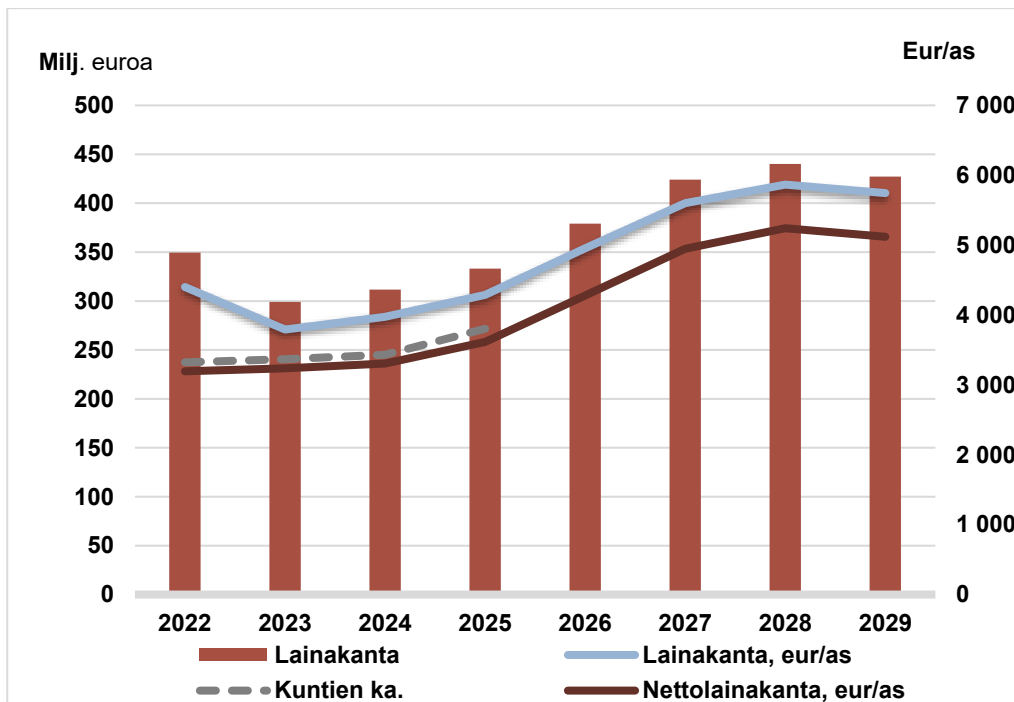
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja kertyy pääasiassa tontti- ja kiinteistömyynneistä. Osa investoinneista rahoitetaan investointisuunnitelman mukaan leasing- tai muulla vaihtoehtoisella rahoitusmuodolla. Niiden vaikutus tulee näkymään tunnusluvussa lainat ja vuokravastuut.

Rahoituksen rahavirta koostuu antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutoksista sekä mahdollisista muista maksuvalmiuden muutoksista. Antolainauksen muutoksissa esitetään taseen pysyvien vastaavien sijoituksiin kuuluvien lainasaamisten lisäykset ja vähennykset sekä muiden saamisten muutokset. Lainakannan muutokset sisältävät pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja lyhennykset ja mahdolliset nettomuutokset lyhytaikaisissa lainoissa.

Kaupungin rahoitustarve muodostuu pääosin investointihankkeista ja lainojen lyhennyksistä. Rahoitusosassa sitovana eränä ovat pitkäaikaisten lainojen lisäykset. Vuodelle 2026 varaudutaan nostamaan uutta korollista pitkäaikaista lainaa yhteensä 85 milj. euroa. Samanaikaisesti kaupungin lainoja lyhennetään maksuohjelmien mukaisesti 39 milj. eurolla, jolloin kokonaislainamäärän arvioidaan kasvavan 46 milj. eurolla. Asukaskohtaisen lainamäärän ennustetaan olevan vuoden 2026 lopussa 4 956 euroa, mikä merkitsee kasvua 668 euroa asukasta kohti verrattuna vuoden 2025 lopun arviointiin. Suunnitelmakaudella 2026–2029 kaupunki suunnittelee nostavansa pitkäaikaisia lainoja yhteensä 291 milj. euroa ja lyhentää lainakantaa 197 milj. eurolla. Näin ollen lainakannan ennustetaan kasvavan kauden aikana 94 milj. euroa.

Rahoitusosassa sitovana eränä ovat myös antolainasaamisten lisäykset. Antolainojen määrään ei ole odotettavissa mainittavaa muutosta. Tytäryhtiöiden pitkäaikainen lainarahoitus otetaan pääsääntöisesti suoraan rahalaitoksilta ja kaupunki takaa lainoja valtuuston tapauskohtaisilla päätöksillä. Antolainoihin eivät sisälly tytäryhtiöille konsernitilin kautta myönnetty lyhytaikaiset luotot.

Lainamäärä euroa/asukas	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Kouvolan kaupunki	4 400	3 792	3 975	4 288	4 956	5 600	5 866	5 745
Kuntien keskimääräinen lainakanta	3 323	3 368	3 432	3 803				

Kuva 11: Lainakanta vuosina 2022–2029

7 Liitteet

7.1 Investointisuunnitelma vuosina 2026–2029

Investoinnit projekteittain kaupunginhallituksen alainen toiminta, 1000 e	KI/UI	Menot/ Tulot	Kust.arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
ICT-investoinnit	UI	Menot		-500	-900	-900	-900
Osakkeet ja osuudet	UI	Menot		-3 420	-450	-950	-1 250
Kouvola-jäähalli	KI	Menot	-7 300	-400	0	0	-1 700
Kouvola-talo	KI	Menot	-10 000	0	0	0	-100
Kaupungintalo Kouvola	KI	Menot	-13 000	-200	-5 500	-6 500	-800
Mansikka-ahon liikuntahalli	KI	Menot	-7 029	0	0	0	-100
Pääkirjaston perusparannus	KI	Menot	-12 000	-800	-7 400	-3 400	0
Carea opetusyksikkö	KI	Menot	-3 000	-1 400	-1 400	0	0
Kuusankoskitalo	KI	Menot	-10 000	0	-100	-100	-200
Korian koulu	KI	Menot	-10 700	0	-100	-200	-5 400
Kuusankosken urheilutalon perusparannus	KI	Menot	-4 000	-2 600	0	0	0
Rakennusten ja rakennelmien perusparannus	KI	Menot		-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Kuusankosken urheilukentän huoltorakennus	KI	Menot	-800	0	0	0	-800
Teatteri, laajennus ja perusparannus	UI/KI	Menot	-31 000	-5 000	-11 500	-7 880	0
Teatteri, laajennus ja perusparannus	UI/KI	Menot	500	250	0	0	0
Marjoniemen yhtenäiskoulu	UI	Menot	-40 000	-13 500	-13 500	-12 200	0
Uimahalli	UI	Menot	-31 975	-15 280	-2 430	0	0
Uimahalli	UI	Tulot	1 000	500	0	0	0
Mansikkamäen koulun ruokailutilat	UI	Menot	-2 000	-800	-1 100	0	0
Keskuskeittiön uudisrakennus	UI	Menot	-4 200	-1 260	-2 690	-170	0
Monitoimiareena	UI	Menot	-20 000	-7 000	-9 500	-3 000	0
Kalustus rakennushankkeisiin	UI	Menot		-245	-700	-1 650	-400
Yhteensä	KI/UI	Menot	-206 504	-54 555	-59 670	-39 350	-14 050
Yhteensä	KI/UI	Tulot	1 000	500	0	0	0
Yhteensä	KI/UI	Menot	-205 504	-54 055	-59 670	-39 350	-14 050

Investoinnit projekteittain tekninen lautakunta, 1000 e	KI/UI	Menot/ Tulot	Kust.arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Maa- ja vesialueet	UI	Menot	0	-2 500	-2 500	-1 500	-1 500
Maa- ja vesialueet	UI	Tulot	0	1 000	2 000	500	500
Maa- ja vesialueet	UI	Netto	0	-1 500	-500	-1 000	-1 000
Muut pitkävaikutteiset menot	KI	Menot	0	-270	-270	-270	-180
KI Kadut tiet ja kevyt liikenne	KI	Menot	0	-4 180	-6 350	-5 260	-7 390
KI Viheralueet	KI	Menot	0	-360	-340	-580	-900
KI Sillat ja erikoisrakenteet	KI	Menot	0	-1 180	-450	-950	-1 000
KI Ulkovalaistus	KI	Menot	0	-100	-200	-100	-100
KI Suunn. ja pieninvestoinnit	KI	Menot	0	-300	-300	-400	-500
KI Muut maa- ja vesirakenteet	KI	Menot	0	-310	-950	-950	-450
KI Liikenteen ohjauslaitteet	KI	Menot	0	-60	-60	-60	-60
Muut pitkävaikutteiset menot	UI	Menot	0	-600	-600	-1 200	-1 200
UI Kadut tiet ja kevyt liikenne	UI	Menot	0	-2 470	-1 400	-750	-950
UI Viheralueet	UI	Menot	0	-760	0	-500	-200
UI Ulkovalaistus	UI	Menot	0	-90	-100	-100	-100
UI Suunn. ja pieninvestoinnit	UI	Menot	0	-400	-400	-460	-400
UI Muut maa- ja vesirakenteet	UI	Menot	0	-60	0	-460	0
UI Liikenteen ohjauslaitteet	UI	Menot	0	-30	-50	-30	-50

Investoinnit projekteittain tekniinen lautakunta, 1000 e	KI/UI	Menot/		Kust.arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
		Tulot						
Yritysalueet	UI	Menot		-13 000	-3 330	-4 750	-700	0
Yritysalueet	UI	Tulot		0	0	0	0	0
Yritysalueet	UI	Netto		-13 000	-3 330	-4 750	-700	0
Käyrälammen kehittäminen	UI	Menot		-12 891	-200	0	0	0
Käyrälammen kehittäminen	UI	Tulot		379	0	0	0	0
Käyrälammen kehittäminen	UI	Netto		-12 512	-200	0	0	0
Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	UI	Menot		-8 440	-3 640	-2 740	-860	-200
Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	UI	Tulot		0	0	0	0	0
Urheilupuiston ja keskustan kehittäminen	UI	Netto		-8 440	-3 640	-2 740	-860	-200
Yhteensä	KI/UI	Menot		-34 331	-20 840	-21 460	-15 130	-15 180
Yhteensä	KI/UI	Tulot		379	1 000	2 000	500	500
Yhteensä	KI/UI	Netto		-33 952	-19 840	-19 460	-14 630	-14 680

Muut rahoitusmuodot, 1000 e	KI/UI	Menot/		Kust.arvio	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
		Tulot						
Kuusankosken yhtenäiskoulu		Menot		-18 500	-7 500	-6 500	-3 500	0
Kaunisnurmen päiväkotit 10 ryhmää		Menot		-8 000	-6 700	-450	0	0
Yhteensä		Menot		-26 500	-14 200	-6 950	-3 500	0
Investoinnit yhteensä (sis. muut rah.mallit)		Menot			-89 595	-88 080	-57 980	-29 230
Investoinnit yhteensä (sis. muut rah.mallit)		Tulot			1 500	2 000	500	500
Investoinnit yhteensä (sis. muut rah.mallit)		Netto			-88 095	-86 080	-57 480	-28 730

7.2 Investointien 10 vuoden suunnitelma

Investointikohde	Alkuperäinen kust.arvio	Kustannus-arvio	TPE 2025	TA 2026	TA 2027	TA 2028	TA 2029	TA 2030	TA 2031	TA 2032	TA 2033	TA 2034	TA 2035
Osakkeet ja osuudet			-3 290	-3 420	-450	-950	-1 250	-1 250	-250	-200	-200	-200	-200
Ict-investoinnit			-835	-500	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900	-900
Liikuntahalli Eskolanmäki	-2 825	-5 000	-2 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuusankosken urheilutalon peruskorjaus	-2 825	-4 000	-1 400	-2 600	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uimahallin peruskorjaus ja laajennus	-28 755	-31 975	-12 700	-15 280	-2 430	0	0	0	0	0	0	0	0
Edelliseen, valtionavustus uimahalli		1 000	500	500									
Monitoimiareena	-25 000	-20 000	-500	-7 000	-9 500	-3 000	0	0	0	0	0	0	0
Mansikkamäen koulun ruokailutilat	0	-2 000	-100	-800	-1 100	0	0	0	0	0	0	0	0
Keskuskeittiön uudisrakennus		-4 200	-80	-1 260	-2 690	-170	0	0	0	0	0	0	0
Pääkirjaston peruskorjaus	-10 200	-12 000	-400	-800	-7 400	-3 400	0	0	0	0	0	0	0
Teatteri laajennus ja peruskorjaus	-30 000	-31 000	-5 000	-5 000	-11 500	-7 880	0	0	0	0	0	0	0
Edelliseen, valtionavustus		500	250	250	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupungintalo peruskorjaus	-12 430	-13 000	0	-200	-5 500	-6 500	-800	0	0	0	0	0	0
Marjoniemen yhtenäiskoulu	-43 450	-40 000	-736	-13 500	-13 500	-12 200	0	0	0	0	0	0	0
Jäähalli Kouvola	-5 622	-7 300	-400	-400	0	0	-1 700	-1 100	0	0	0	0	0
Korian koulu	-10 170	-10 700	0	0	-100	-200	-5 400	-5 000	0	0	0	0	0
Pääarkisto		-5 000	0	0	0	0	0	-1 000	-4 000	0	0	0	0
Kuusankoskitalo		-10 000	0	0	-100	-100	-200	-4 500	-5 000	-100	0	0	0
Mansikka-ahon liikuntahallin peruskorjaus	-4 746	-7 029	0	0	0	0	-100	-200	-3 500	-3 229	0	0	0
Kouvolatalo		-10 000	0	0	0	0	-100	-100	-100	-5 000	0	0	0
Myllykosken koulu		-4 000	0	0	0	0	0	0	0	0	-2 000	-2 000	0
Elimäen koulu		-2 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2 000	0
Korian liikuntahallin peruskorjaus		-4 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2 000	-2 000
Carea -opetusyksikkö		-3 000	-200	-1 400	-1 400	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuusankosken urheilupuiston huoltorakennus		-800	0	0	0	0	-800	0	0	0	0	0	0
Tuulensuoja		-2 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2 000	0
Korjausrakentamishankkeet (erittelemätön)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-8 000
Kalustus rakennushankkeisiin			-850	-245	-700	-1 650	-400	-400	-330	-250	-250	-250	-250
Rakennusten ja rakennelmien perusparannus			-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Energiatehokkuusinvestoinnit			-1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maa- ja vesialueet			-1 500	-1 500	-500	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Muut pitkävaik. menot/tela			-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670	-670
Edunvalvontahankkeet / VT15		-710	0	-200	-200	-200	-110	0	0	0	0	0	0
Edunvalvontahankkeet / VT6, vaihe I		-1 600	0	0	0	-600	-600	-400	0	0	0	0	0
Kärkihankkeet/Yritysalueet	-11 000	-13 000	-175	-3 330	-4 750	-700	0	0	0	0	0	0	0
Kärkihankkeet/Käyrälampi	-12 276	-12 512	-300	-200	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kärkihankkeet/Urheilupuisto ja ydinkeskusta		-8 440	-400	-3 640	-2 740	-860	-200	0	0	0	0	0	0
Tela/perusinvestoinnit			-7 195	-10 300	-10 600	-10 600	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100
Yhteensä (nettoinvestoinnit)			-41 381	-73 895	-79 130	-53 980	-28 730	-31 020	-30 250	-25 849	-24 520	-25 520	-27 520
Muut rahoitusmuodot													
Kaunisnurmen päiväkotit 10 ryhmää	-3 500	-8 000	-800	-6 700	-450	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuusankosken yhtenäiskoulu	-21 175	-18 500	-1 000	-7 500	-6 500	-3 500	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitusmuodot yhteensä			-9 300	-14 200	-6 950	-3 500	0	0	0	0	0	0	0
Kaikki yhteensä			-50 681	-88 095	-86 080	-57 480	-28 730	-31 020	-30 250	-25 849	-24 520	-25 520	-27 520

7.3 Merkittävimpien investointien erittelyt

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava

Uus-/laajennusinvestointi

Nimi: Marjoniemen yhtenäiskoulu, Kouvola

Kuvaus

Marjoniemen yhtenäiskoulu on osa perusopetuksen kehittämissuunnitelman keskisen perhekeskusalueen kouluinvestointeja. Marjoniemen yhtenäiskouluun yhdistetään Kaunisnurmen koulu, Kouvolan yhteiskoulu ja Urheilupuiston koulu. Lisäksi kouluun liitetään erityisen vaativan tuen opetusta. Suunnittelun pohjana on ollut 840 oppilaan koulu, sisältäen erityisen vaativan tuen oppilasmäärät. Keskustan alueella on tarvittavan kokoiset ikäluokat turvaamaan koululle joustavat opetusjärjestelyt, jossa huomioidaan opetusryhmien optimaalinen koko ja henkilöstömitoitus sekä oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet.

Riskiarvio

Kaunisnurmen koulun, Kouvolan yhteiskoulun ja Urheilupuiston koulun peruskunto edellyttää peruskorjausta. Kouluverkon kuntotarkastuksessa Kaunisnurmen koulun ja Kouvolan yhteiskoulun peruskorjaustarve on 1-5 vuotta. Urheilupuiston koulun peruskorjaustarve on 5-10 vuotta.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Tulevaisuudessa Marjoniemen yhteiskoulu vastaa keskeisen radan yläpuolisen alueen 1–9 luokkalaisten yleis- ja erityisopetuksesta.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Investointi on osa kehittämissuunnitelmaa, jossa tarkoituksenmukaisia ryhmiä muodostamalla säästetään henkilöstökuluissa.

Erityisen tuen järjestämisessä omassa lähikoulussa säästetään kuljetuskustannuksissa.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 euroa	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030 -
Päähänke								
Investointimenot	40 000	65	736	13 500	13 500	12 200	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	40 000	65	736	13 500	13 500	12 200	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	1 100					1 100		
Katualueet	1 800		1 000	0	800	0		
Johdot	0		0	0	0	0		
Yhteensä	2 900	0	1 000	0	800	1 100	0	0
Investointi- kustannukset yht	42 900	65	1 736	13 500	14 300	13 300	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalustus, mm.								
liikuntasalin varusteet	100				100	0		
Terveyskeskuksen purku	433	433						
Yhteensä	533	433	0	0	100	0	0	0
Yhteensä	43 433	498	1 736	13 500	14 400	13 300	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Leasing
Uus-/laajennusinvestointiNimi: Kuusankosken yhtenäiskoulu**Kuvaus**

Kuusankosken yhtenäiskoulu on osa perusopetuksen kehittämissuunnitelman Kuusankoski-Jaalan perhekeskusalueen kouluinvestointeja. Koulu mitoitetaan noin 500 oppilaalle. Kuusankosken alueella toimii yhtenäiskoulun valmistuttua vuonna 2028 kuusi perusopetuksen toimipistettä. Vuodesta 2035 alkaen Kuusankosken yhtenäiskoulussa toimii yläkoulun lisäksi kaksisarjainen alakoulu. Kuusankosken alueella on tarvittavan kokoiset ikäluokat turvaamaan koululle joustavat opetusjärjestelyt, jossa huomioidaan opetusryhmien optimaalinen koko ja henkilöstömitoitus sekä oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet. Koulun yhteyteen sijoittuu alueen erityisen tuen osaamiskeskus. Naukioon on jo aiemmin rakennettu uusi varhaiskasvatussyksikkö, mikä mahdollistaa sen, että kasvun ja oppimisen polku toteutuu aina varhaiskasvatuksesta yläkouluun. Lisäksi koulun sijoittuminen Naukioon mahdollistaa joustavan esi- ja alkuopetuksen toteuttamisen suunnitellulla tavalla. Uudisrakennus tarjoaa oppilaille ja henkilöstölle joustavat, monipuoliset uudet tilat ja nykyaikaiset sekä tulevaisuuden tarpeisiin vastaavat oppimisympäristöt. Naukion ympäristö tarjoaa monipuoliset liikuntatilat sekä -paikat ja muu lähiympäristö rikastuttaa oppimisympäristöjä. Rakennuksen suunnittelussa otetaan huomioon myös kansalaisopiston toiminta. Koulun käyttöön tulevat liikuntatilat toteutetaan erillisenä liikuntahalli -hankkeena (Kuusankosken Urheilutalon perusparannus).

Riskiarvio

Kuusankosken yhtenäiskoulu on ratkaisu alueen peruskorjaustarpeisiin sekä palveluverkon tiivistämiseen Kuusankoski-Jaala perhekeskusalueella. Kuntokartoitusten osalta Kuusankosken alueella on useampi opetuskäytössä oleva rakennus peruskorjauksen tarpeessa 5-10 vuoden päästä.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Tulevaisuudessa Kuusankosken yhtenäiskoulu vastaa Kuusankoski-Jaalan alueen yläkouluopetuksesta ja toimii 1-6 -luokkien lähikouluna. Uudessa koulussa voidaan opetus ja tarvittava erityinen tuki järjestää tehokkaasti ja samalla saadaan modernit ja turvalliset opetus- ja työtilat. Uusi koulurakennus toimii myös ratkaisuna vanhoissa koulurakennuksissa esiin nousseisiin ongelmiin ja korjaustarpeisiin.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Investointi on osa valtuuston hyväksymää perusopetuksen kehittämissuunnitelmaa, jossa tarkoituksenmukaisia ryhmiä muodostamalla säästetään sekä henkilöstö- että kiinteistökuuluissa. Erityisen tuen oppilaita ei tarvitse kuljettaa eri perhekeskusalueille, vaan opetus järjestetään omalla lähikoululla.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 euroa	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030 -
Päähänke								
Investointimenot	18 500	0	1 000	7 500	6 500	3 500	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	18 500	0	1 000	7 500	6 500	3 500	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	500				500			
Yhteensä	500	0	0	0	500	0	0	0
Investointi- kustannukset yht	19 000	0	1 000	7 500	7 000	3 500	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalustus	90				90	0		
Naukion koulun purku	380				380	0		
Yhteensä	470	0	0	0	470	0	0	0
Yhteensä	19 470	0	1 000	7 500	7 470	3 500	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava
Uus-/laajennusinvestointi
Korvausinvestointi

Nimi: Teatterin uudisrakennus ja peruskorjaus

Kuvaus

Teatterin laajennus ja peruskorjaus, joka kuuluu osana kulttuurikortteli kokonaisuuteen. Teatteri tarvitsee kävijämäärien kasvattamisen, oheispalvelujen ja tilavuokrauksen lisäämisen mahdollistamiseksi ajanmukaiset ja riittävän kokoiset näyttämötilat ja erillisen harjoitussalin. Nykyisten teatteritilat pysyvät teatterin käytössä ja laajennukseen mahtuu nykyaikainen suuri näyttämö. Poikilo-museoiden siirtyminen keskustakortteliin tarkastellaan tilavarauksena teatterin viereiselle (ent. yhteiskoulun) tontille. Kolmen kulttuurilaitoksen sijoittuminen yhteen kortteliin synnyttää Kouvolan keskustaan nykyaikaisen ja eläväisen kohtaamispaikan kaupunkilaisille ja matkailijoille. Kaupunkilainen voi helposti löytää itselleen sopivaa kulttuuritoimintaa, tapahtumia, yhteisöllisen toiminnan mahdollisuuksia, tapaamisen paikkoja, työskentelytiloja ja kokoontumispaikkoja.

Riskiärvio

Kouvolan kansalaisopiston, pääkirjaston ja teatterin kiinteistöt ovat kaikki teknisen elinkaarensa päässä. Tilojen sopimattomuus nykyaikaisiin ja monipuolisiin kulttuuripalveluihin vähentää Kouvolan keskustan vetovoimaa. Vanhentuneet rakennukset ovat myös imagohaitta kaupungille. Teknisen käyttöikänsä päässä olevat putket, hissi ja ilmastointi ym. aiheuttavat kasvavia vuosittaisia korjausmenoja. Tilojen työ- ja asiakasturvallisuusriskit lisääntyvät ja epäkäytännölliset tilat heikentävät työn tehokkuutta. Vanhojen tilojen esteettömyys (myös muilta osin kuin liikunnalliset esteet) on kaikissa kiinteistöissä heikko, joten ikääntyvän väestön osallistumisen mahdollisuus ei ole taattu. Teatterin laajennus on riippuvainen Kuntotalon tilanteesta ja opiston toimintojen sijoittamisesta muihin tiloihin.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Teatteri tarvitsee kävijämäärien kasvattamisen, oheispalvelujen ja tilavuokrauksen lisäämisen mahdollistamiseksi ajanmukaiset ja riittävän kokoiset näyttämötilat ja erillisen harjoitussalin. Nykyinen Kuntotalo muokataan teatterin käyttöön ja nykyisen Teatterirakennuksen paikalle tulevaan uudisosaan rakentuu nykyaikainen suuri näyttämö. Poikilo-museoiden siirtyminen keskustakortteliin tarkastellaan tilavarauksena viereiselle (ent. yhteiskoulun) tontille. Kolmen kulttuurilaitoksen sijoittuminen yhteen kortteliin synnyttää Kouvolan keskustaan nykyaikaisen ja eläväisen kohtaamispaikan kaupunkilaisille ja matkailijoille. Kaupunkilainen voi helposti löytää itselleen sopivaa kulttuuritoimintaa, tapahtumia, yhteisöllisen toiminnan mahdollisuuksia, tapaamisen paikkoja, työskentelytiloja ja kokoontumispaikkoja.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Mikäli teatteri (n. 40 000 maksavaa kävijää) saa käyttöönsä harjoitusnäyttämön ja salien kokoa hieman kasvatetaan, pystytään saleja vapauttamaan vierailuesityksille sekä muuhun oheis- ja vuokratyöhön huomattavasti enemmän. Tällä järjestelyllä kävijämääriä ja tuottoja voidaan kasvattaa jopa 30 % nykyisestä eli n. 50 000 maksavaan kävijään ja tuottojen kokonaismäärää yli 1 milj. euroon. Museon mahdolliselle uudisrakennukselle varataan viereiselle tontille tilavaraus. Museon uudisrakennusta tarkastellaan nykyisen kymmenvuotissuunnittelukauden päätyttyä uudelleen. Kaupungin osuus teatterin nettoinvestointikustannuksista on 30 milj. euroa. Hankkeelle on myönnetty 0,5 milj. euroa opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustusta ja sitä tavoitellaan yhteensä vähintään 1 milj. euroa. Kaupunginvaltuuston talousarviopäätöksen mukaisesti hankkeen nettoinvestointikustannuksien tulee pysyä 30 milj. eurossa. Suunnitelmien ja avustuspäätösten edetessä kustannuksien jaottelu tulee tarkentumaan. Avustus merkitään rahoitusosuudeksi siinä vaiheessa, kun siitä on rahoittajan päätös.

Kokonaiskustannus-arvio 1000 euroa	Kustannus-arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030 -
Päähänke								
Investointimenot	31 000	916	5 000	5 000	11 500	7 880	0	0
Rahoitusosuudet	-500		-250	-250				
Yhteensä	30 500	916	4 750	4 750	11 500	7 880	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointi-kustannukset yht Käyttötalouden kustannukset	30 500	916	4 750	4 750	11 500	7 880	0	0
Purkukustannukset arvio	880		514		365			
Yhteensä	880	0	514	0	365	0	0	0
Yhteensä	31 380	916	5 264	4 750	11 865	7 880	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava
Uus-/laajennusinvestointi
Korvausinvestointi

Nimi: Kirjaston peruskorjaus (Kulttuurikortteli)

Kuvaus

Kirjaston toiminta on ollut muutoksessa viimeisinä vuosina. Kirjaston rakennus on osittain tarkoituksen mukainen, mutta peruskorjauksen tarpeessa. Pohjakerroksen tilat ovat epäkäytännölliset nykyiseen kirjastotoimintaan nähden. Kirjaston tulisi tarjota myös sähköisiä informaatiopalveluja nykyistä enemmän. Maakuntakirjasto- statuksen lakkautuksen (2017) myötä jää arkistotilaa tyhjilleen, jota voitaisiin osoittaa uuteen käyttötarkoitukseen. Porukkatalosta yhteisötilojen siirtyminen ja nuoripalvelutilojen (Nupa-talon) siirtymistä pääkirjastoon ja näin saataisi synergia etua kolmen kulttuuritoimijan kesken.

Riskiarvio

Kouvolan pääkirjaston ja teatterin kiinteistöt ovat kaikki teknisen elinkaarensa päässä. Tilojen sopimattomuus nykyaikaisiin ja monipuolisiin kulttuuripalveluihin vähentää Kouvolan keskustan vetovoimaa. Vanhentuneet rakennukset ovat myös imagohaitta kaupungille. Teknisen käyttökänsä päässä olevat putket, hissi ja ilmastointi ym. aiheuttavat kasvavia vuosittaisia korjausmenoja. Tilojen työ- ja asiakasturvallisuusriskit lisääntyvät ja epäkäytännölliset tilat heikentävät työn tehokkuutta. Vanhojen tilojen esteettömyys (myös muilta osin kuin liikunnalliset esteet) on kaikissa kiinteistöissä heikko, joten ikääntyvän väestön osallistumisen mahdollisuus ei ole taattu.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Eri kulttuurilaitosten sijoittuminen yhteen kortteliin synnyttää Kouvolan keskustaan nykyaikaisen ja eläväisen kohtaamispaikan kaupunkilaisille ja matkailijoille. Kaupunkilainen voi helposti löytää itselleen sopivaa kulttuuritoimintaa, tapahtumia, yhteisöllisen toiminnan ja oppimisen mahdollisuuksia, tapaamisen paikkoja, työskentelytiloja ja kokoontumispaikkoja.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Kansalaisopiston ja osittain nuorisopalvelujen sijoittuminen kirjaston tiloihin tuo sekä synergiaetua, että käyttötalouskustannusten jakautumista kolmelle toimijalle. Kansalaisopiston väistötilat keskusta-alueella ovat tärkeä osa kokonaisuutta, jotta kulttuurikorttelin kokonaisuus ei hajoa. Nuorisopalveluiden käyttämä Nupa-talo on vuokrattu tila, mahdollinen vuokran säästyminen toisi huomattavaa säästöä käyttötalouskustannuksiin.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 euroa	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030-
Päähanke								
Investointimenot	12 000	11	400	800	7 400	3 400	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	12 000	11	400	800	7 400	3 400	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointi- kustannukset yht	12 000	11	400	800	7 400	3 400	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Ei ole vielä arvioitu								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	12 000	11	400	800	7 400	3 400	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava

Uus-/laajennusinvestointi

Nimi: Uimahalli peruskorjaus ja laajennus**Kuvaus**

Nykyiset uimahallit ovat olleet jo kauan ollut perusteellisen korjausten tarpeessa. Uuden uimahallin hankesuunnittelun käynnistävänä tekijänä on uimahallin tekninen kunto ja palvelutason laatu. Kouvolan uusi uimahalli tulee olemaan kaupungin tärkein sisäliikuntapaikka, joka palvelee laajasti kaikkia väestöryhmiä. Uimahallipalveluita parantamalla luodaan kuntalaisille mahdollisuuksia lisätä liikumista ja lisätään ennaltaehkäisevää hyvinvointia. Kouvola uimahallit ovat perinteisesti toteutettu ns. perusuimahalleja, josta puuttuvat nykyaikaiset uimahallipalvelut. Kävijämäärätavoite on asetettu 400 000 kävijään, jota voidaan pitää realistisena. Kouvolan uusi uimahalli palvelee Kouvolan kaupungin asukkaiden ja seurojen lisäksi lähikuntien asukkaita omatoimisena virkistys ja kuntoilupaikkana sekä muun muassa lasten ja nuorten uimaopetuksessa.

Riskiarvio

Suurimpana haasteena on ikääntyvän uimahalliverkon korjaustarve lähivuosina arvion mukaan 23,6 milj. euroa, heikko palveluvarustus sekä pienenevät kävijämäärät. Nykyisten uimahallien heikko kunto asettaa toiminnallisen riskin. Uimahalliverkkoselvityksen ohjausryhmän tutustumiset eri paikkakunnilla nostivat esille vahvasti uuden nykyaikaisen uimahallin rakentamisvaihtoehdon.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Uuden uimahallin rakentamisen tavoitteena on uinti- ja kuntoliikunnan harrastajien olosuhteiden laadullinen parantaminen, uuden uimahallin käyttökustannussäästöt vanhaan uimahalliverkkoon nähden, kaupunkilaisten harrastus- ja virkistysmahdollisuuksien lisääminen sekä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen. Uusi uimahalli monipuolistaa Kouvolan palvelutarjonnan laajaan ja huonokuntoiseen uimahallikantaan nähden. Uuden uimahallin valmistuminen mahdollistaa nykyisen Kouvolan uimahalliverkon vähentämisen, joka luo säästöjä, lisää monitoimisuutta sekä parantaa energiatehokkuutta 5-10 %. Uudisrakentamisen etuna on pienempi riski ongelmille rakentamisessa. Uimahalli tulee suunnitella vastaamaan tehokkaasti kaikkien käyttäjäryhmien nykyaikaisiin tarpeisiin ja suunnittelussa tulee huomioida kuntalaisten, yhdistyksien ym. tarpeet sekä lisäksi esteettömyys, monikäyttöisyys ja suosiota kasvattaneet vesiliikuntalajit.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Kouvolan nykyisten uimahallien käyttökustannukset ovat 2,7 milj. euroa. Uuden uimahallin käyttökustannukset arvioidaan olevan 1,7 milj. euroa. Riippuen jäljelle jäävän uimahalliverkon laajuudesta säästöt ovat 0,4-1,8 milj. euroa. Myös tuottojen arvioidaan kasvavan kävijämäärän kasvun myötä. Energiatehokkuus paranee merkittävästi, varovaisesti arvioiden 5-10 %, tekniikan kehittyessä jopa enemmän. (vrt hiilineutr. tavoitteet). Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt 20.5.2024 Kouvolan kaupungille valtiovastusta 1 milj. euroa Kouvolan uuden uimahallin rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Kokonaiskustannus-arvio 1000 euroa	Kustannus-arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030 -
Päähänke								
Investointimenot	31 975	1 542	12 700	15 280	2 430	0	0	0
Rahoitusosuudet	-1 000		-500	-500				
Yhteensä	30 975	1 542	12 200	14 780	2 430	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalustus	500				500	0		
Yhteensä	500	0	0	0	500	0	0	0
Investointi-kustannukset yht	31 475	1 542	12 200	14 780	2 930	0	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Käyttökustannukset/vuosi								
Purkukustannukset	1 120		1 120					
Yhteensä	1 120	0	1 120	0	0	0	0	0
Yhteensä	32 595	1 542	13 320	14 780	2 930	0	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava
Uus-/laajennusinvestointiNimi: Monitoimiareena**Kuvaus**

Monitoimiareena on uudisrakennus, joka on suunniteltu toteutettavaksi koululiikunnan päiväkäyttöä varten, vastaamaan huippu-urheilun ja urheiluseurojen tarpeisiin sekä mahdollistamaan tapahtumia ja sitä kautta elinvoiman kasvua. Monitoimiareena luo mahdollisuuksia liikunnalle; tilat Marjoniemen koulun yläluokkien, Urheiluakatemia ja Lyseon lukion urheilulinjan päiväkäyttöön, sekä seurojen tilantarpeen ilta- ja viikonloppukäyttöön. Tarve on koulujen osalta noin 194 h/vko kouluvuoden aikana. Iltakäytön osalta vuonna 2024 on seuroilta jouduttu perumaan 1408 h palloilulajien vuoroja tilojen riittämättömyyden vuoksi. Kiinteistöjen myynnin ja kouluverkkojen supistusten myötä on kaupungista poistumassa liikuntatiloja lisäksi noin 1500 - 2000m². Monitoimiareenan rakentamisen myötä liikuntatilojen nettolisäys on noin 1300m².

Kouvolan monitoimiareena -projektin mahdollinen käynnistäminen oli kaupunginhallituksen aiheena 10.10.2022 ja käynnistämistä päätettiin kaupunginhallituksessa 28.11.2022. Kaupunginhallitus hyväksyi konsultin kilpailutuksen hankkeelle 15.5.2023 § 122. Kaupunginhallitus käsiteli monitoimiareena 2.10.2023 ja valtuustolle edistymistä esiteltiin 10.10.2023. Kaupunginhallituksessa on käsitelty hankkeen hankesuunnitteluun siirtymistä 6.5.2024 § 101 ja kokouksessaan 20.5.2024 § 114 kaupunginhallitus on hyväksynyt hankesuunnitelma-vaiheeseen siirtymisen. Kaupunginhallitus 28.10.2024 on hyväksynyt hankkeen etenemismallin. Ohjausryhmän täydentämistä on käsitelty kaupunginhallitus 27.1.2025 §20 , kasvatus- ja opetuslautakunta 29.1.2025 §12, sekä liikunta- ja kulttuurilautakunta 12.2.2025 §17. Hankesuunnittelun suuntaviivat Likula 15.4.2025 § 33 sekä kasvatus- ja opetuslautakunta 24.4.2025 § 32. Hankesuunnitelma on laadittu 29.4.2025 ja sen on hyväksynyt Liikunta- ja kulttuurilautakunta 15.05.2025 ja Kasvatus- ja opetuslautakunta 22.5.2025.

Riskiarvio

Taloudelliset riskit rakentamiskustannuksien osalta. Kouvolan kaupungin väestömäärä ennuste on laskeva, joka vaikuttaa tuleviin harrastajamääriinkin pitkällä aikavälillä. Koska Monitoimiareena sijoittuu Marjoniemen yhtenäiskoulun liikunnan opetusta, tulee sen valmistua samaan aikaan Marjoniemen yhtenäiskoulun kanssa. Areena rakennetaan omaan taseeseen, joten pitää huomioida kuntalain mukainen mahdollinen yhtiöittämisvelvoite markkinoilla toimimisesta.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Kouvolan strategiassa on mainittu Kouvola aktiivisten kaupunkina sekä urheilukaupunkina, siihen liittyen monitoimiareena luo mahdollisuuksia erityisesti liikunnalle ja urheilulle. Kouvolan strategiassa on mainittu Kouvola aktiivisten kaupunkina sekä urheilukaupunkina.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Areenan aluetaloudellinen vuosittainen välillinen tulovaikutus on 5-10 milj. euroa kaupungin alueelleen ravintola- ja tapahtumatoiminnassa. Monitoimiareena vastaa keskustan alueen käytöstä poistuvien tilojen tarpeeseen ja vaikuttaa Marjoniemen yhtenäiskoulun investoinnin suuruuteen, johon monitoimiareenan toteutumisen myötä voidaan toteuttaa pienemmät liikuntatilat.

Kokonaiskustannus-arvio 1000 euroa	Kustannus-arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030 -
Päähänke								
Investointimenot	20 000	0	500	7 000	9 500	3 000	0	0
Rahoitusosuudet	-1 000							
Yhteensä	19 000	0	500	7 000	9 500	3 000	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
Kalusteet	100	0	0	0	100	0	0	0
Kärkihanke; Urheilupuisto	2 740	0	1 000	1 300	440	0	0	0
Johtosiirrot	150		0	150	0	0	0	0
Yhteensä	2 990	0	1 000	1 450	540	0	0	0
Investointi-kustannukset yht	21 990	0	1 500	8 450	10 040	3 000	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Pienkalustus, mm. liikuntasalin varusteet	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	21 990	0	1 500	8 450	10 040	3 000	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava
Uus-/laajennusinvestointi
Korvausinvestointi

Nimi: Kaupungintalon peruskorjaus

Kuvaus

Kouvolan kaupungintalo on valmistunut vuonna 1969 ja siihen sisältyy toimistorakennus sekä erillinen asuinrakennus. Kiinteistössä on toteutettu mittava peruskorjaus vuonna 1996 ja sen julkisivut on uudistettu kokonaisuudessaan 2000 -luvun alussa. Kiinteistön kuntoarvio toteutettiin Raksystems Oy:n toimesta 29.8.2018. Silloisen kuntoarvion mukaan kiinteistön kuntoluokka on tyydyttävä, KL3. Vuonna 2018 suositeltiin kevyttä huoltokorjausta 1-5 vuoden sisällä tai perusparannusta 6-10 vuoden kuluessa. Peruskorjauksen tarveselvitys ja hankesuunnittelu käynnistetään vuonna 2026.

Riski-arvio

Merkittäviä vesivuotoja on havaittu kiinteistössä viime vuosina. Mikäli perusparannusta ei toteuteta, on olemassa riski, että tilat heikkenevät niin, että terveelliset ja turvalliset työskentelyolosuhteet eivät täyty. Kaupungintalon heikko kunto voidaan nähdä myös imagoriskinä kaupungille.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Kaupungintalon perusparannusta suositellaan 2018 tehdyn kuntoarvion mukaan toteutettavaksi vuosille 2024 - 2028. Tarveselvitys ja hankesuunnittelu on aloitettava vuonna 2026, jotta peruskorjaus voidaan toteuttaa oikea-aikaisesti. Investoinnilla tavoitellaan nykyaikaista, terveellistä ja turvallista toimistorakennusta. Lisäksi peruskorjauksella tavoitellaan parantamaan käyttäjätyytyväisyyttä sekä energiatehokkuutta.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Peruskorjaus vähentää korjauskuluja. Energiatehokkuuden parantamisen myötä voidaan saavuttaa säästöjä.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 euroa	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030-
Päähänke								
Investointimenot	13 000		0	200	5 500	6 500	800	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	13 000	0	0	200	5 500	6 500	800	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointi- kustannukset yht	13 000	0	0	200	5 500	6 500	800	0
Käyttötalouden kustannukset								
Ei ole vielä arvioitu								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	13 000	0	0	200	5 500	6 500	800	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava

Uus-/laajennusinvestointi

Nimi: Käyrälammen kehittäminen**Kuvaus**

Käyrälammen aluetta on vahvistettu kärkihankkeessa kaupungin matkailupalveluiden keskuksena sekä kaupunkilaisten monipuolisena virkistysalueena. Kärkihankkeen piti alun perin päättyä 2024, mutta sitä jatkettiin vuodelle 2025. Kärkihankkeen investoinneista jäi vuonna 2024 toteutumatta melun suojaus vt 6:n varten sekä Pohjanraitin (jk-pp) saneeraus. Melun suojaus on valmistunut syyskuussa 2025. Pohjanraitin toteutus siirtyy suunnitelmien viivästymisen vuoksi vuodelle 2026, minkä jälkeen kärkihanke päättyy.

Riski-arvio

Viivästykset sekä kustannusten nousu mahdollisia. Urakoiden viivästyminen myös materiaalien saatavuuden mukaan. Riskit suunniteltujen investointien merkittävästä viivästymisestä ovat pienet.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Käyrälammen kehittäminen on kaupungin kärkihanke, joka koetaan erittäin tärkeänä koko kaupungin elinvoiman kasvattamisen sekä asukkaiden hyvinvoinnin näkökulmista. Melun suojaus parantaa viihtyvyyttä uimarannan tuntumassa vähentämällä melun kulkeutumista alueelle. Pohjanraitin kunnostaminen lisää alueen saavutettavuutta hiilineutraalisti ja kannustaa saapumaan alueelle muulla kuin autolla.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Kehittämishankkeesta ei koidu suoria tuottoja, mutta alueelle on kaavoituksella mahdollistettu uusia matkailupalveluiden tontteja ja rakennuspaikkoja, joista kaupunki voi saada vuokratuloja. Tavoitteena on kasvattaa alueen ja sitä kautta Kouvolan vetovoimaa ja parantaa yrittämisen mahdollisuuksia, mistä toivotaan koituvan matkailutuloa sekä uusia työpaikkoja ja verotuloja. Kansalaisten hyvinvointiin ja virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksiin panostamisella on kansanterveydellinen positiivinen vaikutus, jolla voi olla välillinen vaikutus terveydenhuollon ja poissaoloista johtuvien menojen pienemiseen.

Kokonaiskustannus-arvio 1000 euroa	Kustannus-arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030 -
Päähanke								
Investointimenot	12 891	6 012	600	200	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	-379	-668						
Yhteensä	12 512	5 344	600	200	0	0	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointi-kustannukset yht	12 512	5 344	600	200	0	0	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
Projektitoimisto	80	77	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	80	77	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	12 592	5 421	600	200	0	0	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava

Uus-/laajennusinvestointi

Nimi: Yritysalueet

Kuvaus

Tällä kärkihankkeella kasvatetaan kaupungin yritystonttutuotantoa. Hanke toteutetaan vuosien 2023-2027 aikana ja sille on määritelty erillismäärärahat maanhankinnalle sekä yhdyskuntatekniikan investoinneille. Yritystonttutuotantoa kasvatetaan Teholan, Jokelan, Matkakeskuksen, Korjalan, Tervaskankaan, Korian, Punkkerimetsän, Ummeljoen ja Hyötyvirran alueilla. Hankkeelle tällä hetkellä määritellyt investointimäärärahat mahdollistavat kaupungin tonttivarannon kasvattamisen maanhankinnan ja asemakaavoituksen osalta siten, että kaupungista löytyisi tulevaisuudessa jopa 200 ha uutta yritystonttitarjontaa eri puolilta kaupunkia. Määritellyt investointimäärärahat keskittyvät maanhankinnan tehostamiseen, mutta ne eivät mahdollista juurikaan tonttien esirakentamista ja vain vähäisessä määrin uuden infran ja katujen rakentamista.

Riskiarvio

Hankesuunnitelman laadinnan yhteydessä on laadittu tarkempi ennakkovaikutusten arviointi sisältäen riskiarvion. Jos hanketta ei toteuteta niin kaupungin elinvoima heikkenee jos kaupunkiin ei toteuteta jatkossa ollenkaan uusia yritysalueita. Jos laajennettavat yritysalueet tai osa niistä ei kiinnosta yrityksiä, aiheutuu kaupungille ns. hukkainvestointeja jos alueet jäävät rakentumatta. Tätä riskiä on pienennetty siten, että valikoidut laajennettavat yritysalueet ovat niitä, joilta yritykset ovat tällä hetkellä osoittaneet eniten kiinnostusta. Riskiä madalletaan myös sillä, että alkuvaiheessa kaupunki hankkii maa-alueita omistukseensa ja asemakaavoittaa ne tonttivarannoksi. Kohteiden infran ja katuverkoston toteutus käynnistetään vasta sitten, kun alueelle on tonttivaraus tai muu sitova sopimus yrityksen sijoittumisesta alueelle. Kaikkein tärkeimmillä yritysalueilla rakennetaan jo valmiiksi uusia katuja ja esirakennetaan tontteja. Kaupungissa on oltava tarjolla myös täysin valmiita yritystontteja, koska tämä pienentää riskiä sille, että yritys hakeutuisikin jollekin toisen kunnan alueelle niissä tapauksissa, joissa yritys haluaa päästä rakentamaan heti. Kärkihankkeen prosessiin liittyviä riskejä ovat mm. mahdolliset viivästymiset tai maanomistajien kieltäytymiset tarvittavista maakaupoista, asemakaavoista, katusuunnitelmista tai lupaprosesseista tehtävät valitukset tai tulevista urakoista tehtävät valitukset, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia hankkeen toteutumiseen tai sen aikatauluun.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Kouvolassa ei ole tällä hetkellä riittävästi ja riittävän monipuolista yritystonttitarjontaa. Hankkeella kasvatetaan kaupungin yritystonttitarjontaa erityisesti tilaa vaativan kaupan, teollisuuden ja logistiikan osalta. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on houkuttella kaupunkiin uusia yrityksiä monipuolisemman tonttitarjonnan myötä sekä mahdollistaa kaupungissa toimivien yritysten kasvun edellytykset. Yritysten kasvun myötä myös työpaikkojen määrän on mahdollista kasvaa kaupungissa ja siten vaikuttaen positiivisesti kaupungin väestönkasvuun.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Hankkeen hyödyt näkyvät pitkän ajan kuluessa. Kaupunki saa suoria tuloja yritystonttien myynnistä ja vuokraamisesta sekä kasvavista kiinteistöverotuloista. Tontinmyyntitulot eivät kuitenkaan kata yritysalueiden infraan tarvittavia investointitarpeita. Välillisiä tuloja kaupungin on mahdollista saada uusien yritysten sijoittumisten myötä kaupungin elinvoiman kasvuna mikä näkyy uusien työpaikkojen sekä yksityisten investointien lisääntymisenä kaupungissa.

Kokonaiskustannus-arvio 1000 euroa	Kustannus-arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030 -
Päähänke								
Investointimenot	11 000	1 556	675	3 330	4 750	700	0	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	11 000	1 556	675	3 330	4 750	700	0	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
maanhankinta (netto)	0	1 470	500	500	-500	0	0	0
Yhteensä	0	1 470	500	500	-500	0	0	0
Investointi-kustannukset yht	11 000	3 026	1 175	3 830	4 250	700	0	0
Käyttötalouden kustannukset								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	11 000	3 026	1 175	3 830	4 250	700	0	0

Investointihankkeen talousarviolomake

Aktivoitava

Uus-/laajennusinvestointi

Nimi: Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittäminen**Kuvaus**

Urheilupuiston kehittämisen kärkihanke laajenee käsittämään myös ydinkeskustan kehittämisen hankkeita. Tavoitteena on kehittää Urheilupuistoa osana ydinkeskustaa ja vahvistaa koko alueen elinvoimaa. Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittäminen jatkuu vuoden 2028 loppuun saakka. Kärkihankeeseen kuuluu Urheilupuiston ja ydinkeskustan alueiden kokonaisvaltainen kehittäminen, jolla tavoitellaan alueen vahvuuksien parantamista ja monipuolistamista yhteistyössä alueen toimijoiden, kiinteistönomistajien, yritysten, seurojen ja asukkaiden kanssa.

Urheilupuiston alueella on käynnissä useita kaupungin merkittävimpiä tulevaisuuden investointeja kuten uuden uimahallin, teatterin ja monitoimiareenan rakentaminen. Rakennusinvestoinnit edellyttävät myös liikenneverkon sekä rakennusten välisten yleisten alueiden kehittämistä. Ydinkeskustan alueella on noussut kehittämistarpeita erityisesti asemanseudun, Hansatorin ja liikenneverkon osalta. Urheilupuiston ja ydinkeskustan kehittämisen kärkihanke toimii näitä osahankkeita yhdistävänä ns. "sateenvarjona" jolla varmistetaan Urheilupuiston ja ydinkeskustana alueen kehittäminen laadukkaana ja toimivana kokonaisuutena.

Riski-arvio

Kärkihankkeen alussa tullaan laatimaan projektsuunnitelma, joka hyväksytään hankkeen ohjausryhmässä. Projektsuunnitelmassa määritellään myös kärkihankealueen tulevaisuuden investoinnit, sekä laaditaan ennakkovaikutusten arviointi (EVAUS) ja riskienarviointi. Urheilupuiston kehittämisen kärkihanke ei ota kantaa yksittäisten Urheilupuistoon sijoittuvien osahankkeiden, kuten uimahallin, teatterin, monitoimiareenan tai kirjaston kehittämisen riskienarviointiin, vaan niitä käsitellään osahankkeiden omissa ohjaus- ja työryhmissä. Urheilupuiston kehittämisen riskienarviointi keskittyy katujen ja yleisten alueiden investointeihin, sekä toimenpiteisiin, joilla Urheilupuiston osahankkeet nivoutuvat yhteen toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Tärkeimpänä riskinä voidaan pitää epäonnistumista eri hankkeiden aikataulutuksessa ja fyysisen ympäristön yhteensovittamisessa. Riskit voivat toteutuessaan aiheuttaa osahankkeiden viivästymistä ja epäkäytännöllistä sekä -viihtyisää ympäristöä.

Investoinnin perustelut, hyödyt ja tavoitteet

Vuoden 2025 talousarviossa Urheilupuiston kärkihanke sisältää Palomäenkadun saneerauksen sekä Palomäen kuntoradan eteläosan uusimiseen liittyviä investointeja. Kuntoradan Urheilupuiston puoleisen osion uudistamisen investointi on noin 0,1 milj. euroa, kun radan linjausta muutetaan uimahallin laajennuksen tieltä. Palomäenkadun saneerauksen kustannusarvio on kokonaisuudessaan noin 2,3 milj. euroa, josta vuodelle 2025 varataan 0,9 milj. euroa. Palomäenkadun saneeraus liittyy Urheilupuiston liikenneverkon kehittämiseen, jossa yhtenä toimenpiteenä Palomäenkadun läpiajoliikenne tullaan katkaisemaan. Toimenpiteen myötä Urheilupuiston pohjoispuolen asiointiliikenne ohjataan kokonaan Karjalankadun suunnasta, jolloin Palomäenkadun varren asuinalueen osalta liikennemäärät pienenevät ja liikenneturvallisuus paranee. Palomäenkadun saneerauksella parannetaan merkittävästi myös Urheilupuiston ja koko keskustan pohjoispuolisen alueen hulevesien hallintaa.

Investoinnin tuotot / saavutettavat kustannushyödyt

Palomäenkadun saneerauksen investoinnilla infran korjausvelka pienenee ja hulevesitulvien aiheuttamien vahinkojen ja niiden korjauskustannusten muodostama riski pienenee.

Kokonaiskustannus- arvio 1000 euroa	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030 -
Päähanke								
Investointimenot	8 440	0	1 000	3 640	2 740	860	200	0
Rahoitusosuudet								
Yhteensä	8 440	0	1 000	3 640	2 740	860	200	0
Muut liittyvät inv.kustannukset:								
-	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointi- kustannukset yht	8 440	0	1 000	3 640	2 740	860	200	0
Käyttötalouden kustannukset								
-								
Yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	8 440	0	1 000	3 640	2 740	860	200	0